

Auteursrechterlijke overeenkomst

Opdat de Universiteit Hasselt uw eindverhandeling wereldwijd kan reproduceren, vertalen en distribueren is uw akkoord voor deze overeenkomst noodzakelijk. Gelieve de tijd te nemen om deze overeenkomst door te nemen, de gevraagde informatie in te vullen (en de overeenkomst te ondertekenen en af te geven).

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling met

Titel: De mogelijkheid om via een ICT-applicatie de DIT-toepassing te vereenvoudigen

Richting: 2de masterjaar in de toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur in de beleidsinformatica

Jaar: 2009

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Niet tegenstaand deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt behoud ik als auteur het recht om de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij te reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

Ik bevestig dat de eindverhandeling mijn origineel werk is, en dat ik het recht heb om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. Ik verklaar tevens dat de eindverhandeling, naar mijn weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

Ik verklaar tevens dat ik voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen heb verkregen zodat ik deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal mij als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze overeenkomst.

Ik ga akkoord,

DEGENS, Sarah

Datum: 14.12.2009

De mogelijkheid om via een ICT-applicatie de DIT-toepassing te vereenvoudigen

Sarah Degens

promotor :

Prof. dr. Lode VEREECK

Samenvatting

Binnen de Europese Unie is de economische samenwerking tussen de lidstaten gebaseerd op de vier vrijheden vastgelegd in het EG-verdrag: vrij verkeer van kapitaal, goederen, diensten en personen. Uit het onderzoek van de Europese Commissie naar de toestand van de interne dienstenmarkt blijkt echter dat juridische en administratieve eisen het vrije dienstenverkeer tussen de lidstaten belemmeren. Richtlijn 2006/123/EG betreffende diensten op de interne markt heeft als doel deze belemmeringen op te ruimen zodat de Europese ondernemingen en consumenten de kansen van de interne dienstenmarkt optimaal kunnen benutten. Hiertoe verplicht de richtlijn, beter gekend als de Europese Dienstenrichtlijn, de lidstaten hun nationale regelgeving te screenen naar mogelijke belemmeringen en hierover verslag uit te brengen aan de Commissie tegen 28 december 2009. Concreet betekent dit het bewijzen van de noodzakelijkheid en de evenredigheid van de regelgeving die het grensoverschrijdende dienstenverkeer hindert.

Vlaanderen heeft voor het bewijzen van de noodzakelijkheid en de evenredigheid van de Vlaamse regelgeving de dienstenimpacttoets (DIT) ontwikkeld. De DIT is een gestructureerd analyseproces van de economische impact van een voorgenomen of bestaande regelgeving op het grensoverschrijdende dienstenverkeer. Deze toets is gebaseerd op de methodiek van de reguleringssimpactanalyse, een instrument om het opmaak- en afwegingsproces van regelgeving te verbeteren. In de verschillende onderdelen van de DIT, vergelijkbaar met de onderdelen van de reguleringssimpactanalyse, wordt een regelgeving getoetst aan het noodzakelijkheids- en evenredigheidsbeginsel. De analysestap die het maatschappelijk probleem omschrijft en de analysestap die de beleidsdoelstelling van de regelgeving verduidelijkt, toetsen samen de noodzakelijkheid van de regelgeving die het dienstenverkeer beperkt. De effectiviteitsanalyse van de relevante beleidsopties om het beleidsdoel te bereiken, vormt de overstap naar de evenredigheidstoets. Om tot een conclusie te komen in verband met de evenredigheidstoets, wordt de laagste kosten optie bepaald door het afwegen en onderling vergelijken van de effecten van de verschillende opties. Bij de Vlaamse administraties leeft echter de perceptie dat de DIT-toepassing tijdrovend is. Dit kan ertoe leiden dat de DIT minder goed wordt toegepast.

In het huidige e-government tijdperk is het gebruik van ICT erkend als een belangrijk middel om de werking van de overheid te optimaliseren. Hieruit volgt de centrale onderzoekshypothese, namelijk de vraag of het mogelijk is via een ICT-applicatie de DIT-toepassing te vereenvoudigen en zo de kwaliteit van de omzetting van de Dienstenrichtlijn te verbeteren. Teneinde dit inzicht te bieden, omschrijft dit werk een aantal bestaande e-tools

voor beleidsevaluatie: de IA TOOLS, de e-RIA en de Business Cost Calculator. IA TOOLS van de Europese Commissie is een online platform dat begeleiding, informatie en *best practices* aanbiedt voor impactanalyses van nieuwe regelgeving. Het is een voor het publiek toegankelijk archief van geselecteerde, gestructureerde en becommentarieerde informatie bestaande uit documenten van de Europese Commissie, Europese onderzoeksprojecten en publicaties van de Europese lidstaten en internationale organisaties. De e-RIA is een auteursrechtelijk beschermd e-government platform dat de implementatie van goede regelgevende processen en online reguleringssimpactanalyse mogelijk maakt. Deze webgebaseerde tool biedt een uitstekende oplossing opdat overheden het opstellen, herzien, goedkeuren en publiceren van de regelgeving over meerdere ministeries of overheden kunnen beheren. Daar het e-government platform kan worden aangepast aan de specifieke wensen van een overheid, zijn er zeer gevarieerde licenties van de e-RIA beschikbaar. De Business Cost Calculator is een interactief softwarepakket dat administraties ondersteuning biedt bij het beoordelen van de effecten van het overheidsbeleid op de bedrijven. De calculator verstrekt een eenvoudig te gebruiken template om op een gestandaardiseerde werkwijze de nalevingskosten van nieuwe of gewijzigde regelgeving te identificeren en te schatten. Net zoals deze bestaande e-tools, kan een e-DIT automatische informatieverwerking mogelijk maken. Een belangrijk voordeel hiervan is dat de tijdsbesteding aan het uitvoeren van de DIT drastisch kan worden verminderd. Tevens dringt automatisering het aantal menselijke fouten terug door het uitvoeren van controles. Een automatische gegevensverwerking garandeert een papierloze, transparante, consistente en gestructureerde werkwijze. Op voorwaarde dat de e-DIT gebruiksvriendelijk is en dat de functionaliteit van de e-tool aansluit bij de noden van de gebruikers, kunnen de voordelen van een automatische informatieverwerking de DIT-opstellers aanmoedigen om alle analysefasen van het DIT-proces te doorlopen. De invoering van een e-DIT vereist echter wel een degelijk management van het ICT-project.

Daarnaast behandelt dit werk de onderzoekshypothese die nagaat hoe de kostencalculator voor de DIT eruit zou zien. Met de SIT Cost Calculator is het mogelijk op een gestructureerde wijze de negatieve effecten van een beleidsoptie te beschrijven en te berekenen. Vooreerst moet de gebruiker een nieuwe calculatie aanmaken of een bestaande calculatie openen. Aan de calculatie kunnen vervolgens beleidsopties worden toegevoegd zodat de calculator voor elke optie de reguleringskosten en de welvaarts-kost kan berekenen. De reguleringskosten van een optie bestaan uit informatie-, plannings-, nalevings-, wacht- en handhavingskosten. De nalevingskosten omvatten administratieve lasten, opstartkosten en operationele kosten. Deze laatste twee kosten veroorzaken financiële uitgaven. De calculator berekent deze kosten dan ook op basis van werkelijke factuurprijzen. De overige reguleringskosten veroorzaken opportu-niteitskosten die de kostencalculator in kaart brengt met het standaardkostenmodel.

De gebruiker reikt hiertoe de gemiddelde tijdsbesteding, de loonkost, de periodiciteit en het aantal dienstverleners aan. Voor de informatiekosten, de administratieve lasten en de handhavingskosten verstrekt de gebruiker deze gegevens voor elke taak die van toepassing is voor de beschouwde beleidsoptie. De kostencalculator maakt immers gebruik van taken voor het berekenen van deze kosten. Naast reguleringskosten kan de kostencalculator de welvaartskost berekenen. De welvaartskost is het economisch verlies dat wordt veroorzaakt door de inkrimping van de markt tengevolge van de bijkomende reguleringskosten. De kostencalculator berekent deze kost door het product te nemen van de winstmarge, de jaarlijkse omzet en de procentuele verandering van de vraag naar diensten en vervolgens dit product te delen door twee. De procentuele verandering van de vraag is gelijk aan de aanbodselasticiteit van arbeid in België vermenigvuldigd met de procentuele kostenverandering, die gelijk is aan de reguleringskosten van de beleidsoptie uitgedrukt ten opzichte van de totale jaarlijkse kosten van een dienstverlener. Voor elke kost kan de gebruiker het zekerheidsniveau van de kosteninformatie aangeven en ondersteunend bewijsmateriaal aanbrenen. Naast het beschrijven en berekenen van de reguleringskosten en de welvaartskost, genereert de calculator rapporten en stelt documenten zoals de Europese Dienstenrichtlijn en de DIT-handleiding ter beschikking.

De SIT Cost Calculator is een ICT-applicatie die het beschrijven en berekenen van de negatieve effecten van een beleidsoptie vereenvoudigt. Een volgende stap is dat er onderzoek gebeurt naar de mogelijke uitbreiding van de kostencalculator tot een volwaardige e-DIT die alle onderdelen van het DIT-proces doorloopt. Hierbij zou het rapport dat de e-DIT genereert, kunnen worden afgestemd op het IPM systeem van de Europese Commissie. Het IPM systeem, oftewel systeem voor interactieve beleidsvorming, heeft als doelstelling een bestand te creëren van regelgeving die onderhevig is aan de Dienstenrichtlijn. Tevens dienen gevalstudies te worden gemaakt om de kostencalculator en de toekomstige e-DIT te valideren.

Woord vooraf

De keuze van het onderwerp van mijn masterproef hangt samen met mijn keuze voor de masteropleiding Handelsingenieur in de Beleidsinformatica. Zowel mijn opleiding als het onderwerp van dit werk bevinden zich op het snijvlak van *business* en ICT. Dit werk handelt over het gebruik van ICT om de werking van de overheid te optimaliseren. Het is een thema dat in het huidige e-government tijdperk sterk evolueert en dat door de verscheidene toepassingsmogelijkheden blijft boeien.

Bij het voeren van dit onderzoek heb ik op de hulp kunnen rekenen van enkele mensen, die ik bij deze graag wil bedanken. Hierbij denk ik in de eerste plaats aan mijn naaste omgeving, die mij te allen tijde hebben gesteund. Daarnaast wil ik zeker en vast Prof. dr. Lode Vereeck en drs. Wim Marneffe bedanken. Zonder hun deskundig advies en ondersteuning was de realisatie van dit werk niet mogelijk geweest. Tenslotte wil ik nog een dankwoord richten aan de personen die mij tijdens de ontwikkeling van de e-tool hebben ondersteund, voor verschaft informatie en medewerking.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Woord vooraf

Inhoudsopgave

Inleiding	8
Hoofdstuk 1: Probleemstelling en onderzoeksopzet	9
1.1 Probleemstelling	9
1.2 Onderzoeksopzet	10
Hoofdstuk 2: De Europese Dienstenrichtlijn en de dienstenimpacttoets	11
2.1 Europese Dienstenrichtlijn	11
2.1.1 Situering.....	11
2.1.2 Inhoud	12
2.1.3 Implementatie	15
2.2 Omzetting Europese Dienstenrichtlijn	16
2.2.1 Screening	16
2.2.1.1 Algemeen	17
2.2.1.2 Vlaanderen.....	17
2.2.2 Reguleringsimpactanalyse	18
2.2.2.1 Situering.....	18
2.2.2.2 Stappen.....	19
2.2.2.3 Bewijsmethode	21
2.2.2.3.1 Toetsing van de noodzakelijkheid	21
2.2.2.3.2 Toetsing van de evenredigheid.....	22
2.2.3 Dienstenimpacttoets	22
2.2.3.1 Definiëring	22
2.2.3.2 Relatie met RIA.....	22
2.2.3.3 Stappen.....	23

Hoofdstuk 3: E-tools voor beleidsevaluatie.....	28
3.1 Bestaande e-tools voor beleidsevaluatie.....	28
3.1.1 IA TOOLS.....	28
3.1.1.1 Omschrijving.....	28
3.1.1.2 Functionaliteit.....	29
3.1.2 e-RIA.....	31
3.1.2.1 Omschrijving.....	31
3.1.2.2 Functionaliteit.....	32
3.1.3 Business Cost Calculator.....	33
3.1.3.1 Omschrijving.....	33
3.1.3.2 Onderliggend kostenmodel.....	35
3.1.3.2.1 Standaardkostenmodel.....	35
3.1.3.2.2 Australisch kostenmodel.....	37
3.1.3.3 Functionaliteit.....	39
3.2 Voor- en nadelen van een e-DIT.....	44
Hoofdstuk 4: Ontwikkeling SIT Cost Calculator	46
4.1 Situering.....	46
4.2 Functionaliteit.....	47
4.2.1 Documenten raadplegen.....	48
4.2.2 Kosten berekenen.....	49
4.2.2.1 Reguleringskosten.....	53
4.2.2.1.1 Informatiekosten.....	55
4.2.2.1.2 Planningskosten.....	59
4.2.2.1.3 Administratieve lasten.....	61
4.2.2.1.4 Opstartkosten.....	65
4.2.2.1.5 Operationele kosten.....	70
4.2.2.1.6 Wachtkosten.....	71
4.2.2.1.7 Handhavingskosten.....	72
4.2.2.2 Welvaartskost.....	75

4.2.3	Rapporten genereren	78
4.3	Conclusie SIT Cost Calculator	84
Hoofdstuk 5: Aanbevelingen voor verder onderzoek		85
Hoofdstuk 6: Conclusies		87
Lijst van de geraadpleegde bronnen		91
Lijst met figuren		98
Lijst met tabellen		100
Bijlagen		

Inleiding

Binnen de Europese Unie is de economische samenwerking tussen de lidstaten gebaseerd op de vier vrijheden: vrij verkeer van kapitaal, goederen, diensten en personen. Deze vrijheden zijn vastgelegd in het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en vormen de basis van de Europese interne markt. Voorts zorgen additionele richtlijnen voor het opruimen van belemmeringen op specifieke gebieden. Zulke richtlijnen implementeren de lidstaten op nationaal niveau.¹

Ondanks alle verwezenlijkingen tot dusver is de interne markt niet volledig. Het vrij verkeer van diensten is een van de belangrijkste hiaten.² Met de Europese Dienstenrichtlijn tracht de Europese Commissie de juridische en administratieve belemmeringen voor het vrije dienstenverkeer tussen de lidstaten op te ruimen. Alle lidstaten zullen voor 28 december 2009 deze richtlijn moeten implementeren.³

De Europese Commissie biedt de lidstaten ondersteuning aan bij het implementatieproces met een handboek dat goede implementatiewerkwijzen voorstelt.⁴ Daarenboven ontwikkelde Vlaanderen een vademecum dat als leidraad kan dienen bij de doorlichting van de Vlaamse regelgeving.⁵ De Vlaamse overheid raadt het gebruik van de dienstenimpacttoets (DIT) aan bij de omzetting van de Dienstenrichtlijn in Vlaamse regelgeving.⁶ Deze toets is een proces dat stapsgewijs de noodzakelijkheid en evenredigheid van de Vlaamse regelgeving, die het grensoverschrijdende dienstenverkeer hindert, bewijst.⁷

De DIT is uniek voor Vlaanderen, maar is tevens voor verbeteringen vatbaar. Zo ervaren de Vlaamse administraties de DIT-toepassing als tijdrovend. Om te voorkomen dat de DIT daardoor minder goed wordt toegepast, moet dit knelpunt worden verholpen. Dit werk onderzoekt of het gebruik informatie- en communicatietechnologie (ICT) de DIT-toepassing kan vereenvoudigen.

¹ Europese Commissie (2008c). General policy framework. Opgevraagd op 30 april 2009, van de volgende website: http://ec.europa.eu/internal_market/top_layer/index_1_en.htm.

² Europese Commissie (2008a). Completing the single market. Opgevraagd op 28 augustus, van de volgende website: http://ec.europa.eu/internal_market/top_layer/index_3_en.htm.

³ Europese Commissie (2006b). Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Unie*, L376/36, p.67.

⁴ Europese Commissie (2007b). Handboek voor de implementatie van de Dienstenrichtlijn [Elektronische versie]. Luxemburg: Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen.

⁵ Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (2007). Vademecum voor de omzetting van de Europese Dienstenrichtlijn [Elektronische versie]. Brussel.

⁶ Vlaamse overheid (2008). Verdere stappen in de aanpassing aan de Europese Dienstenrichtlijn. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website: <http://www2.vlaanderen.be/snelinfo/snelinfo2008/0819.htm>.

⁷ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.8.

Hoofdstuk 1: Probleemstelling en onderzoekopzet

1.1 Probleemstelling

Sinds 28 december 2006 is richtlijn 2006/123/EG betreffende diensten op de interne markt van kracht.¹ Deze richtlijn, beter gekend als de Europese Dienstenrichtlijn (hierna: EDRL), heeft als doel tegen 2010 een echte interne dienstenmarkt in Europa te creëren door het opheffen van juridische en administratieve belemmeringen voor het vrije dienstenverkeer tussen de lidstaten. De lidstaten krijgen drie jaar de tijd om de EDRL te implementeren. Hiervoor moet de nationale regelgeving worden gescreend op de compatibiliteit met de richtlijn. Concreet betekent dit het bewijzen van de noodzakelijkheid en evenredigheid van de regelgeving die het grensoverschrijdende dienstenverkeer hindert. Vlaanderen heeft hiervoor een dienstenimpacttoets (hierna: DIT) ontwikkeld.² Bij de Vlaamse administraties leeft de perceptie dat de DIT-toepassing tijdrovend is. Dit kan ertoe leiden dat de DIT minder goed wordt toegepast. Een middel om de werking van de overheid te optimaliseren is het gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT).³ ICT zou waarschijnlijk dit knelpunt kunnen verhelpen en zorgen voor een grote verbetering in de toepassing van de DIT. Daarom gaat dit onderzoek verder in op de volgende centrale onderzoeksvraag:

Is het mogelijk om via een ICT-applicatie de DIT-toepassing te vereenvoudigen en zo de kwaliteit van de omzetting van EDRL te verbeteren?

Verder bekijkt dit onderzoek de volgende deelvragen:

- Wat is de EDRL?
- Wat is een DIT?
- Bestaan er e-tools bij beleidsevaluatie?
- Wat zijn de voor- en nadelen van een e-DIT?
- Hoe zou een e-DIT (of een kostencalculator) eruit zien?

¹ Europese Commissie (2006b). Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Unie*, L376/36.

² Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken.

³ Coördinatiecel Vlaams e-government (2007). Vlaams e-government. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website: <http://www2.vlaanderen.be/e-government/overegov/organisaties/vlaanderen.html>.

1.2 Onderzoeksopzet

Aan de hand van een literatuurstudie schetst dit onderzoek eerst en vooral een kader waarin de EDRL zich bevindt. Daarna volgt een beschrijving van de bepalingen van de EDRL. Tevens schetst dit onderzoek een beeld van het implementatieproces en werpt het kort een blik op de vooruitgang van de lidstaten hierbij. Vervolgens komt in het tweede hoofdstuk de omzetting van de EDRL in Vlaanderen aan bod. Hierbij zijn RIA en DIT twee belangrijke begrippen waarin dit werk aan de hand van de literatuur inzicht tracht te geven.

Hoofdstuk drie tracht duidelijk te stellen dat ICT waarschijnlijk de toepassing van de DIT zou kunnen vereenvoudigen en verbeteren. Teneinde dit inzicht te bieden, is het zinvol om het bestaan van gelijkaardige e-tools te achterhalen. Aan de hand van een literatuurstudie probeert dit onderzoek een overzicht te bieden van bestaande e-tools voor beleidsevaluatie. Vervolgens gaat dit onderzoek na welke (potentiële) voor- en nadelen er verbonden zijn aan het invoeren van een e-DIT. Deze analyse van de voor- en nadelen van de e-DIT is gebaseerd op eigen inzichten en *desk research* van andere gelijkaardige e-tools.

Dit onderzoek zal nagaan hoe een e-DIT, meer bepaald een kostencalculator, eruit kan zien. Het doel van hoofdstuk 4 is een werkende e-tool te ontwikkelen. Hierbij worden de eigen kennis en vaardigheden, verworven in de bachelor- en masteropleiding Handelsingenieur in de Beleidsinformatica, aangewend. Verder is het eerder opgestelde overzicht van bestaande e-tools voor beleidsevaluatie een bron van inspiratie. Hoofdstuk 5 staat stil bij de tekortkomingen van de ontwikkelde e-tool en doet aanbevelingen voor verder onderzoek.

Hoofdstuk 2: De Europese Dienstenrichtlijn en de dienstenimpacttoets

Dit hoofdstuk tracht eerst en vooral een duidelijk beeld te geven van de Europese Dienstenrichtlijn (paragraaf 2.1). Voorts geeft dit hoofdstuk aan hoe de omzetting van de EDRL in Vlaanderen gebeurt (paragraaf 2.2). Hierbij ligt de focus op het screenen van de Vlaamse regelgeving aan de hand van de DIT.

2.1 Europese Dienstenrichtlijn

2.1.1 Situering

De Europese Raad van Lissabon werkte in 2000 een strategie uit om de Europese economie een nieuwe boost te geven.¹ Er werd het ambitieus doel gesteld om van Europa de meest concurrerende en de meest dynamische kenniseconomie ter wereld te maken. Een kernpunt van de uitgewerkte strategie is de realisatie van een echte interne dienstenmarkt in Europa.² Met een vertegenwoordiging van 70% van het Europese BNP, is de dienstensector de belangrijkste drijfveer achter de economische groei.³ Daarnaast zijn diensten goed voor 70% van de werkgelegenheid in Europa.⁴ Toch exporteren de meeste dienstensectoren slechts 5% van de totale productie naar een ander Europees land.⁵ Juridische en administratieve belemmeringen voor het vrije dienstenverkeer zijn hier een voornaamste reden van. De EDRL heeft als doel deze belemmeringen op te ruimen zodat de Europese ondernemingen en consumenten de kansen van de interne dienstenmarkt optimaal kunnen benutten.

Tabel 1 illustreert enkele belemmeringen waarmee dienstverleners te maken kunnen krijgen bij het aanbieden van hun diensten over de grenzen heen. In alle zes fasen van het bedrijfsproces – oprichting van het bedrijf, gebruik van input, verkoopbevordering, distributie, verkoop en klantenservice – dienen dienstverleners zich aan meerdere voorschriften te houden.⁶ Er bestaan grote verschillen tussen deze vaak gedetailleerde voorschriften van de

¹ In 2005 werd deze strategie omgedoopt tot de vernieuwde Lissabon-strategie voor groei en werkgelegenheid.

² Europese Raad van Lissabon (2000). Conclusies van het voorzitterschap - Europese Raad van Lissabon 23 en 24 maart 2000. Opgevraagd op 28 augustus 2008, van de volgende website: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/nl/ec/00100-r1.nl0.htm.

³ Europese Commissie (2002). Verslag van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement: De toestand van de interne markt voor diensten, verslag ingediend in het kader van de eerste fase van de internemarktstrategie voor de dienstensector [Elektronische versie]. Brussel, COM(2002) 441, p.5.

⁴ Ibidem.

⁵ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.4.

⁶ Deze zes fasen gelden voor alle dienstverleners in alle sectoren.

verschillende lidstaten. Hierdoor is de interne dienstenmarkt erg versnipperd. Een versnipperde markt verhoogt de kosten voor dienstverleners. Deze hebben immers nood aan meerdere bedrijfsmodellen om op de verschillende markten te kunnen concurreren.¹ Het wegruimen van de belemmeringen zal dus de kosten voor de Europese dienstverleners doen dalen. Dankzij deze kostenverlaging kunnen er vervolgens meer en betere diensten ter beschikking komen tegen lagere prijzen. Op lange termijn wordt zo het strategisch doel van de EDRL gerealiseerd: de economische groei en de werkgelegenheid in Europa bevorderen.²

Tabel 1: Belemmeringen waarmee een dienstverlener te maken kan krijgen

Fasen van het bedrijfsproces:					
Fase 1	Fase 2	Fase 3	Fase 4	Fase 5	Fase 6
Oprichting van het bedrijf	Gebruik van input (arbeid, zakelijke diensten, financiering)	Verkoopbevordering	Distributie	Verkoop	Klanten-service
Voorschriften die in de afzonderlijke fasen een rol kunnen spelen:					
Voorschriften betreffende vergunningen of planning	Voorschriften betreffende arbeidsvoorwaarden of toegang tot de kapitaalmarkt	Voorschriften betreffende TV-reclame of verkoopbevordering	Voorschriften betreffende wegvervoer of openingstijden	Voorschriften betreffende verkoopperiodes of prijsbinding	Voorschriften betreffende garanties en teruggave

(Bron: Europese Commissie (2000). Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement: Een internemarktstrategie voor de dienstensector [Elektronische versie]. Brussel, COM(2000) 888, p.7.)

2.1.2 Inhoud

De EDRL bevat bepalingen om het grensoverschrijdende dienstenverkeer even vlot te laten verlopen als het verkeer binnen een lidstaat. Deze bepalingen zijn van toepassing op een brede waaier diensten, die worden afgenomen door zowel consumenten als bedrijven. Onder

¹ Europese Commissie (2000). Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement: Een internemarktstrategie voor de dienstensector [Elektronische versie]. Brussel, COM(2000) 888, p.7.

² Vereeck, L. (z.d.). The reunion of the impact assessment method and the Service Directive [Elektronische versie]. Brussel: European Network for Better Regulation.

meer volgende diensten vallen onder de richtlijn: diensten op het gebied van toerisme, vrijetijdsdiensten, informatiediensten, diensten op het gebied van opleiding en onderwijs, bouwdiensten, diensten op het gebied van installatie en onderhoud van apparatuur, enz.¹ De richtlijn sluit ook een aantal diensten uitdrukkelijk uit van haar reikwijdte. Enkele hiervan zijn niet-economische diensten van algemeen belang, financiële diensten, diensten van uitzendbedrijven, gokactiviteiten en particuliere beveiligingsdiensten.²

Met de bepalingen van de EDRL tracht de Europese Commissie een juridisch kader te creëren waardoor dienstverleners en afnemers makkelijker gebruik kunnen maken van de twee fundamentele vrijheden van het EG-verdrag: de vrijheid van vestiging (art.43) en de vrije verrichting van grensoverschrijdende diensten (art.49).³ Bijlage 1 bevat deze artikelen. De richtlijn verplicht de lidstaten tot het opruimen van bestaande en het voorkomen van nieuwe belemmeringen voor buitenlandse dienstverleners en afnemers. Er mag geen verplichting, verbodsbepaling, voorwaarde of beperking worden gesteld voor de toegang tot of de uitoefening van een dienstenactiviteit.⁴ De Belgische regelgeving mag bijvoorbeeld een Duitse dienstverlener niet verplichten tot het verkrijgen van een vergunning wanneer deze zijn diensten in België wil aanbieden. Enkel wanneer een belemmering noodzakelijk, evenredig en niet-discriminerend is, mag de nationale wetgeving het grensoverschrijdende dienstenverkeer hinderen.⁵ Anders dienen de nationale regels aangepast te worden om in overeenstemming te zijn met de richtlijn.

De lidstaten moeten hun nationale wetgeving screenen naar eventuele belemmeringen voor het grensoverschrijdende dienstenverkeer en hierover een verslag aan de Europese Commissie voorleggen.⁶ De verslagen omvatten de vergunningstelsels en eisen ten aanzien van diensten, aangevuld met een duiding van hun noodzakelijkheid en evenredigheid.⁷ Uiterlijk op 28 december 2009 dient de Commissie de verslagen van de lidstaten te ontvangen. De rapportage dient te gebeuren aan het Interactive Policy Making (IPM) systeem.

¹ Europese Commissie (2006b). Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Unie*, L376/36, p.40.

² Europese Commissie (2006b). Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Unie*, L376/36, p.51.

³ Europese Commissie (2006b). Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Unie*, L376/36, p.37.

⁴ Europese Commissie (2006b). Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Unie*, L376/36, p.50-52.

⁵ Paragraaf 2.2.1.1 licht deze beginselen toe.

⁶ Europese Commissie (2006b). Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Unie*, L376/36, p.66-67.

⁷ Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (2008). Screening van regelgeving in het kader van de Europese Dienstenrichtlijn: een handreiking voor gemeenten en provincies, omzetting van richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt [Elektronische versie]. Brussel, p.7.

IPM, oftewel interactieve beleidsvorming, is een initiatief van de Europese Commissie dat de beleidsvorming van de lidstaten en de Europese Unie ondersteunt door middel van moderne technologie, voornamelijk het internet.¹ Het IPM systeem heeft als doelstelling een bestand te creëren van alle regelgeving die onderhevig is aan de EDRL.² Het uniforme rapporteringssysteem ondersteunt eveneens de *peer review* tussen de lidstaten en de gewenste transparantie. De lidstaten krijgen zes maanden de tijd om hun opmerkingen over elk van de verslagen in te dienen. Tegen 28 december 2010 dient de Commissie een algemeen samenvattend verslag in bij de Europese Raad.³ Voorts zijn de lidstaten verplicht om ook na december 2009 wijzigingen te melden in de vestigingseisen en in de eisen voor het grensoverschrijdend verrichten van diensten.

Verder streeft de EDRL naar een hoge dienstenkwaliteit door het stellen van informatie- en transparantie-eisen aan dienstverleners.⁴ Dankzij betere informatie en meer transparantie kunnen de afnemers van diensten meer geïnformeerde keuzes maken en krijgen dienstverleners uit andere lidstaten hierdoor gelijke kansen. De lidstaten dienen ook maatregelen te treffen om dienstverleners aan te zetten tot het vrijwillig nemen van kwaliteitsmaatregelen.

De complexiteit en de lange duur van administratieve procedures ontmoedigen dienstverleners om diensten over de nationale grenzen heen aan te bieden. Daarom bevat de EDRL een ambitieus programma voor administratieve vereenvoudiging. De lidstaten moeten de procedures en de formaliteiten die van toepassing zijn voor de toegang tot en de uitoefening van dienstenactiviteiten vereenvoudigen.⁵ Daarnaast dienen de lidstaten een één enkel aanspreekpunt voor dienstverleners in te voeren, het zogenaamde één-loket.⁶ Via dit één-loket moet er een afwikkeling van procedures van op afstand en langs elektronische weg mogelijk zijn. Ook kunnen dienstverleners en afnemers er duidelijke, gebruikersvriendelijke en actuele informatie verkrijgen over nationale eisen en procedures. Deze bepalingen ter vermindering van de administratieve lasten zullen bijdragen aan de vergroting van het

¹ Europese Commissie (2007a). Interactive policy making: online consultations. Opgevraagd op 21 november 2008, van de volgende website: http://ec.europa.eu/yourvoice/ipm/index_nl.htm.

² Ceysens, P. (2009). Beleidsbrief 2009: Economie, ondernemen, wetenschap, innovatie en buitenlandse handel [Elektronische versie]. p.88.

³ Europese Commissie (2006b). Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Unie*, L376/36, p.66-67.

⁴ Europese Commissie (2006b). Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Unie*, L376/36, p.48.

⁵ Europese Commissie (2006b). Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Unie*, L376/36, p.52-54.

⁶ Ibidem.

concurrentievermogen van de Europese economie en ondersteunen de Europese agenda voor een betere regelgeving.¹

Tenslotte legt de EDRL de lidstaten de verplichting op om een administratieve samenwerking tot stand te brengen.² De bepalingen voor administratieve samenwerking trachten een einde te brengen aan de wildgroei in het aantal regels en de overlappings in het toezicht op grensoverschrijdende activiteiten. Een gebrek aan vertrouwen in het wettelijke kader en in het toezicht in andere lidstaten ligt aan de basis van deze wildgroei aan regels en controles.³ Een goede administratieve samenwerking tussen de lidstaten is dus nodig om een effectieve controle op de dienstverleners en hun diensten te garanderen.

2.1.3 Implementatie

Een volledige en tijdige omzetting van de EDRL is belangrijk om het gestelde doel, de creatie van een echte interne dienstenmarkt in Europa tegen 2010, te verwezenlijken. De lidstaten hebben tot 28 december 2009 de tijd om de richtlijn te implementeren. Deze implementatie is een grote uitdaging voor de lidstaten omwille van de ruime werkingssfeer van de EDRL en het grote aantal onderwerpen waarop deze betrekking heeft.

De Europese Commissie biedt de lidstaten ondersteuning aan bij het implementatieproces met het 'Handboek voor de implementatie van de Dienstenrichtlijn'. Dit handboek is niet wettelijk bindend, maar tracht enkel goede implementatiewerkwijzen voor te stellen.⁴ De Commissie stelt dat de lidstaten voor de implementatie van de EDRL zowel concrete wetgevingsmaatregelen als praktische maatregelen moeten treffen.⁵ Zo dienen de lidstaten de bestaande wetgeving te wijzigen en een nieuwe horizontale kaderwet te overwegen opdat dienstverleners en afnemers de bij de EDRL verkregen rechten kunnen doen gelden. Aanvullend zijn er praktische maatregelen nodig om ondermeer de administratieve

¹ Europese Commissie (2005a). Mededeling aan de Europese Voorjaarsraad: Samen werken aan werkgelegenheid en groei - Een nieuwe start voor de Lissabon-strategie - Mededeling van Commissievoorzitter Barroso met instemming van vice-voorzitter Verheugen [Elektronische versie]. Brussel, COM(2005) 24.

Europese Commissie (2006a). Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees economisch en sociaal comité en het comité van de regio's: Betere regelgeving in de Europese Unie: Een strategische evaluatie [Elektronische versie]. Brussel, COM(2006) 689.

² Europese Commissie (2006b). Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Unie*, L376/36, p.63-66.

³ Europese Commissie (2002). Verslag van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement: De toestand van de interne markt voor diensten, verslag ingediend in het kader van de eerste fase van de internemarktstrategie voor de dienstensector [Elektronische versie]. Brussel, COM(2002) 441, p.58.

⁴ Europese Commissie (2007b). Handboek voor de implementatie van de Dienstenrichtlijn [Elektronische versie]. Luxemburg: Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen, p.8-9.

⁵ Ibidem.

samenwerking, het één-loket en de elektronische procedures tot stand te brengen. Ook na het verstrijken van de implementatietermijn horen de lidstaten maatregelen te nemen.¹ Zulke follow-upmaatregelen zijn nodig voor de wederzijdse beoordeling die volgt op de screening en verslaggeving van de nationale wetgeving, voor de ontwikkeling van het kwaliteitsbeleid en voor de melding van wijzigingen in de eisen gesteld aan diensten die vanuit andere lidstaten worden verricht.

Eurochambers onderzocht in juli 2008 de vooruitgang van de lidstaten bij de implementatie van de EDRL. Hieruit blijkt dat de grote meerderheid van de lidstaten in 2007 van start is gegaan met de omzetting van de EDRL.² Bij deze omzetting zijn er echter grote verschillen tussen de lidstaten. Zo blijkt uit het onderzoek van Eurochambers dat halfweg de driejarige implementatieperiode 89% van de lidstaten begonnen is met het screenen van hun wetgeving.³ Toch verschillen de prestaties van de lidstaten voor deze screening enorm: een aantal lidstaten hebben het screenproces reeds afgerond (vb. Finland en Luxemburg), terwijl anderen dit net aanvangen (vb. Italië en Malta).⁴ Gezien de huidige situatie en de vooruitgang van de eerste helft van de implementatieperiode, verwacht Eurochambers dat verscheidene lidstaten er niet in zullen slagen de EDRL tegen 28 december 2009 te implementeren. Enkel wanneer deze lidstaten hun inspanningen vermenigvuldigen en het tempo van hun implementatie versnellen, is een tijdige omzetting haalbaar.⁵

2.2 Omzetting Europese Dienstenrichtlijn

2.2.1 Screening

De EDRL streeft naar een opruiming van de belemmeringen voor het vrij verkeer van diensten en de vrijheid van vestiging binnen de Europese markt. Hiertoe legt de richtlijn de lidstaten de eerder omschreven verplichtingen op. In dit onderzoek ligt de focus op de verplichting tot het screenen van de nationale regelgeving naar mogelijke belemmeringen.

¹ Europese Commissie (2007b). Handboek voor de implementatie van de Dienstenrichtlijn [Elektronische versie]. Luxemburg: Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen, p.8-9.

² Eurochambres (2008). Policy survey July 2008: Mapping the implementation of the Services Directive in EU Member States, The Chambers' perspective [Elektronische versie]. Brussel, p.2.

³ Eurochambres (2008). Policy survey July 2008: Mapping the implementation of the Services Directive in EU Member States, The Chambers' perspective [Elektronische versie]. Brussel, p.10.

⁴ Ibidem.

⁵ Eurochambres (2008). Policy survey July 2008: Mapping the implementation of the Services Directive in EU Member States, The Chambers' perspective [Elektronische versie]. Brussel, p.4.

2.2.1.1 Algemeen

Tijdens het screeningsproces gaan de lidstaten na welke nationale regels reeds in overeenstemming zijn met de bepalingen van de EDRL en welke moeten worden aangepast. Hiertoe moeten de lidstaten hun regelgeving toetsen aan de volgende drie beginselen waarnaar in de artikelen 9, 15 en 16 van de EDRL, die terug te vinden zijn in bijlage 2, wordt verwezen:

- Het noodzakelijkheidsbeginsel: is de belemmering noodzakelijk? Hier wordt nagegaan of er een rechtvaardigingsgrond bestaat voor de belemmering.
- Het evenredigheidsbeginsel: is de belemmering evenredig? Hier wordt nagegaan of de baten opwegen tegen de kosten van de belemmering.
- Het non-discriminatiebeginsel: is de belemmering discriminerend? Hier wordt nagegaan of er geen sprake is van discriminatie tussen dienstverleners.¹

Enkel wanneer een belemmering noodzakelijk, evenredig en niet-discriminerend is, mag het grensoverschrijdende dienstenverkeer worden gehinderd. Hiermee staat de richtlijn aan de lidstaten een vorm van marktbescherming toe. De lidstaten zullen echter hun belemmeringen uitvoerig moeten verantwoorden bij de Europese Commissie.

2.2.1.2 Vlaanderen

Naast de lidstaten zullen de gewesten, de gemeenschappen, de provincies en de gemeenten hun regelgeving moeten screenen en nagaan of er belemmeringen zijn. Vlaanderen heeft een vademecum ontwikkeld dat als leidraad kan dienen bij de doorlichting van de Vlaamse regelgeving. *"Het vademecum is een beslissingsboom waarbij aan de hand van verschillende stappen de gebruiker doorheen het screeningsproces wordt geleid en waarbij de regelgeving in elke stap uitvoerig aan de bepalingen van de EDRL getoetst worden."*² Net als het handboek van de Europese Commissie is het vademecum geen dwingend document. De leidende ambtenaren van elke overheidsinstantie zijn verantwoordelijk voor een goede afwikkeling van het screeningsproces en zijn vrij in het al dan niet hanteren van het vademecum.³ Er wordt

¹ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.6-7.

² Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (2007). Vademecum voor de omzetting van de Europese Dienstenrichtlijn [Elektronische versie]. Brussel, p.2.

³ Vlaams Parlement (2008). Handelingen commissievergadering commissie voor buitenlands beleid, Europese aangelegenheden, internationale samenwerking en toerisme [Elektronische versie]. Brussel, C281-BUI18, p.2.

enkel getracht een zo uniform mogelijk en gestructureerd screeningsproces tot stand te brengen.¹

Het Vlaams vademecum deelt het screeningsproces op in twee fasen. In de eerste fase, de zogenaamde pre-screening, wordt nagegaan welke regelgeving onder het toepassingsgebied van de EDRL valt en welke niet.² Dit resulteert in een positieve en negatieve lijst. De positieve lijst is een opsomming van de regelgeving die onderhevig is aan de bepalingen van de EDRL en die dus in aanmerking komt voor de volgende fase van de screening. Regelgeving die niet verder onderzocht moet worden in het kader van de EDRL wordt in een negatieve lijst opgelijst. In de tweede fase vindt een grondige inhoudelijke screening van de regelgeving uit de positieve lijst plaats.³ Elke positieve regelgeving wordt aan het noodzakelijkheids-, evenredigheids- en non-discriminatiebeginsel van de richtlijn getoetst. Voor het bewijzen van de noodzakelijkheid en de evenredigheid van de nationale regelgeving stelt het vademecum het gebruik van de RIA-methodiek voor.⁴ De volgende paragraaf (2.2.2) beschrijft deze RIA-methodiek en legt haar rol als bewijsmethode uit.

2.2.2 Reguleringsimpactanalyse

2.2.2.1 Situering

De reguleringsimpactanalyse of RIA is een instrument om het opmaak- en afwegingsproces van regelgeving te verbeteren.⁵ De opstelling van regelgeving gebeurt dankzij RIA met inzicht in de effecten en neveneffecten van die regelgeving en met degelijke overweging van alternatieven voor traditionele vormen van reglementering.⁶ Hierbij dienen de baten van een wetgeving op te wegen tegen de kosten om de wetgeving uit te voeren, na te leven en te handhaven. Het opstellen van een RIA vergroot de zekerheid van de realisatie van de maatschappelijke doelstellingen die de wetgeving beoogt. Kortom, RIA levert een onvervangbare bijdrage aan kwaliteitsvolle regelgeving.

¹ Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (2007). Vademecum voor de omzetting van de Europese Dienstenrichtlijn [Elektronische versie]. Brussel, p.1-2.

² Ibidem.

³ Ibidem.

⁴ Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (2007). Vademecum voor de omzetting van de Europese Dienstenrichtlijn [Elektronische versie]. Brussel, p.10-12.

⁵ Kenniscel Wetsmatiging (2006b). Handleiding: Richtlijnen voor de opmaak van een reguleringsimpactanalyse - 2de versie, mei 2006 [Elektronische versie]. Brussel, p.9.

⁶ Kenniscel Wetsmatiging (2004). RIA gids: Wegwijs in reguleringsimpactanalyse [Elektronische versie]. Brussel, p.4.

Sinds 1 januari 2005 is in Vlaanderen de RIA verplicht voor alle regelgeving met een regulerend effect op de burger, het bedrijfsleven of non-profit organisaties.¹ Hiermee investeert de Vlaamse Regering in de opmaak van regelgeving die voldoet aan de kenmerken van goede regelgeving.² RIA is echter geen specifiek Vlaams instrument, maar is tegenwoordig een norm voor moderne geïndustrialiseerde landen. Zo is het gebruik van RIA momenteel in 26 van de 30 OESO landen vereist.³ Ook steeds meer niet-OESO landen beginnen gebruik te maken van RIA's.⁴

2.2.2.2 Stappen

RIA is een gestructureerde analyse van de effecten van een voorgenomen regelgeving. Deze analyse resulteert in een RIA-document dat de weerslag vormt van het totstandkomingsproces van een regelgeving.⁵ Om tot een finaal document te komen, ontwikkelde de Vlaamse overheid richtlijnen voor de opmaak van een RIA. Ook de Europese Commissie onderscheidt een aantal stappen in haar richtlijnen voor een impactanalyse.

De eerste stap is volgens de Europese Commissie de probleemdefiniëring. Hierbij moeten de omvang, de oorzaken en de betrokken partijen van het maatschappelijk probleem worden vastgesteld.⁶ Het is belangrijk uit te leggen waarom het een probleem is en wie/wat aan de grondslag ervan ligt. Een gedetailleerde beschrijving van de aanleiding voor de regelgeving is immers essentieel om een geschikte doelstelling en een passend beleidsinstrument vast te stellen. Verder moet de reguleringsbevoegdheid worden nagegaan.⁷

De tweede stap houdt het definiëren van doelstellingen in. De doelstellingen moeten rechtstreeks in verband staan met het probleem en zijn oorzaken. De Dienst Wetsmatiging benadrukt dat de aanleiding het verleden omschrijft en dat de doelstellingen de toekomstige

¹ Kenniscel Wetsmatiging (2006b). Handleiding: Richtlijnen voor de opmaak van een reguleringsimpactanalyse - 2de versie, mei 2006 [Elektronische versie]. Brussel, p.10.

² Goede regelgeving moet voldoen aan de volgende kwaliteitscriteria: noodzakelijk en doeltreffend - doelmatig en afgewogen - uitvoerbaar en handhaafbaar - rechtmatig - samenhangend - eenvoudig, duidelijk en toegankelijk - onderbouwd en overlegd - blijvend relevant en actueel.

Vlaamse overheid (2003). Kenmerken van goede regelgeving. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website: <http://www2.vlaanderen.be/snelfo/snelinfo2003/0338.htm>.

³ OECD (2008). Building an institutional framework for regulatory impact analysis (RIA): Guidance for policy makers [Elektronische versie]. Paris, p.11.

⁴ Jacobs, S. (2006). Current trends in regulatory impact analysis: The challenges of mainstreaming RIA into policy-making [Elektronische versie]. Washington, p.5.

⁵ Kenniscel Wetsmatiging (2006b). Handleiding: Richtlijnen voor de opmaak van een reguleringsimpactanalyse - 2de versie, mei 2006 [Elektronische versie]. Brussel, p.13.

⁶ Europese Commissie (2005b). Impact assessment guidelines [Elektronische versie]. Brussel, SEC(2005) 791, p.16-19.

⁷ Ibidem.

situatie omschrijven.¹ De Europese Commissie verlangt dat deze doelstellingen SMART zijn. Een SMART doel is specifiek, meetbaar, aanvaard, realistisch en tijdsgebonden. Verder stelt de Commissie voor om een onderscheid te maken tussen algemene, specifieke en operationele beleidsdoelstellingen.²

Als derde stap onderscheidt de Europese Commissie het bepalen van alternatieve beleidsopties die de gestelde doelstellingen bereiken. Hierbij is het raadzaam een uitgebreide lijst aan mogelijk geschikte beleidsinstrumenten op te stellen.³ De RIA-handleiding suggereert volgende opties: niets doen, traditionele regelgeving en alternatieven hiervoor zoals zelfregulering, economische instrumenten en collectieve maatregelen.⁴ Uiteindelijk moet deze lijst worden uitgedund tot een *short list* van de meest belovende opties die kandidaat zijn voor verdere analyse. De eliminatie van opties gebeurt op basis van criteria zoals effectiviteit, efficiëntie en consistentie.⁵

De vierde stap gaat na wat de mogelijke impact is van de regulering op de economie, de sociale beleidsdoelstellingen en het leefmilieu.⁶ Voor elke optie moeten de positieve en negatieve effecten (baten en kosten) worden geanalyseerd. Hierbij komen zowel de directe als de indirecte effecten aan bod. Verder moet worden aangegeven voor welke groepen en op welke manier er gevolgen zijn. Waar mogelijk gebeurt de raming van de omvang van de effecten op kwalitatieve, kwantitatieve en monetaire wijze. Bij deze inschatting van de effecten moet eveneens rekening worden gehouden met risico- en onzekerheidsfactoren.⁷

Na de analyse van de effecten vergelijkt de volgende stap de beleidsopties. Hierbij worden de positieve en negatieve effecten voor elke optie tegen elkaar opgewogen. Volgens de Europese Commissie is het zinvol om een vergelijking te maken tussen opties per thema of domein (economisch, sociaal en ecologisch). Uiteindelijk moet een optie worden gekozen voorzien van de nodige motivatie.⁸

¹ Kenniscel Wetsmatiging (2006b). Handleiding: Richtlijnen voor de opmaak van een reguleringssimpactanalyse - 2de versie, mei 2006 [Elektronische versie]. Brussel, p.24.

² Europese Commissie (2005b). Impact assessment guidelines [Elektronische versie]. Brussel, SEC(2005) 791, p.20-22.

³ Europese Commissie (2005b). Impact assessment guidelines [Elektronische versie]. Brussel, SEC(2005) 791, p.23-25.

⁴ Kenniscel Wetsmatiging (2006b). Handleiding: Richtlijnen voor de opmaak van een reguleringssimpactanalyse - 2de versie, mei 2006 [Elektronische versie]. Brussel, p.26-27.

⁵ Europese Commissie (2005b). Impact assessment guidelines [Elektronische versie]. Brussel, SEC(2005) 791, p.23-25.

⁶ Europese Commissie (2005b). Impact assessment guidelines [Elektronische versie]. Brussel, SEC(2005) 791, p.26-38.

⁷ Kenniscel Wetsmatiging (2006b). Handleiding: Richtlijnen voor de opmaak van een reguleringssimpactanalyse - 2de versie, mei 2006 [Elektronische versie]. Brussel, p.28-33.

⁸ Europese Commissie (2005b). Impact assessment guidelines [Elektronische versie]. Brussel, SEC(2005) 791, p.39-44.

Tenslotte moet worden nagedacht over de naleving en handhaving van de gekozen beleidsoptie. De laatste stap omvat eveneens de opvolging en de evaluatie van de regulering. Hiervoor stelt de Commissie dat enkele cruciale voortgangsindicatoren voor de algemene doelstellingen en een breed overzicht van mogelijke opvolgings- en evaluatieregelingen nodig zijn.¹ Een wetsevaluatief artikel is een voorbeeld van een evaluatieregeling. Dit is een verplichte evaluatie van de regelgeving op een bepaald tijdstip.²

2.2.2.3 Bewijsmethode

In het artikel 'The Reunion of the Impact Assessment Method and the Service Directive' toont Prof. dr. Lode Vereeck aan dat de RIA-methodiek een ideale tool is voor het toetsen van de nationale wetgeving aan het noodzakelijkheids- en evenredigheidsbeginsel van de richtlijn. De sterkte van deze methode ligt in haar systematische benadering.³ De Europese Commissie heeft echter (nog) geen duidelijk verband gelegd tussen de drie beginselen en de methode van impactanalyse. Enkel het Vlaams vademecum raadt uitdrukkelijk de RIA-methodiek aan als bewijsmethode bij de omzetting van de EDRL in Vlaamse regelgeving.

2.2.2.3.1 Toetsing van de noodzakelijkheid

Het hinderen van de interne dienstenmarkt van Europa is noodzakelijk wanneer hiervoor een rechtvaardigingsgrond bestaat. Het toetsen van de regelgeving aan het noodzakelijkheidsbeginsel kan gebeuren op basis van de eerste twee stappen in het RIA-proces: de probleemdefiniëring en de definiëring van de doelstellingen.⁴ Dit betekent dat een lidstaat haar maatschappelijke problemen en de ernst ervan moet verduidelijken. Bovendien moet worden aangetoond dat de beoogde doelen van de regelgeving duidelijk in verband staan met deze problemen.⁵

¹ Europese Commissie (2005b). Impact assessment guidelines [Elektronische versie]. Brussel, SEC(2005) 791, p.45-46.

² Kenniscel Wetsmatiging (2006b). Handleiding: Richtlijnen voor de opmaak van een reguleringsimpactanalyse - 2de versie, mei 2006 [Elektronische versie]. Brussel, p.36.

³ Vereeck, L. (z.d.). The reunion of the impact assessment method and the Service Directive [Elektronische versie]. Brussel: European Network for Better Regulation.

⁴ Ibidem.

⁵ Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (2007). Vademecum voor de omzetting van de Europese Dienstenrichtlijn [Elektronische versie]. Brussel, p.11.

2.2.2.3.2 Toetsing van de evenredigheid

In de RIA komt het evenredigheidsbeginsel aan bod bij het bepalen van alternatieve beleidsopties en de analyse van de mogelijke impacts.¹ Regelgeving is evenredig wanneer de baten in verhouding staan tot de kosten. In het kader van de EDRL moeten de baten van een regelgeving opwegen tegen de kosten van het hinderen van het vrije dienstenverkeer en de nalevingskosten voor de dienstverleners.²

2.2.3 Dienstenimpacttoets

2.2.3.1 Definiëring

Bij de regeringsbeslissing van 9 mei 2008 heeft de Vlaamse Regering het gebruik van de dienstenimpacttoets (hierna: DIT) aanbevolen als bewijsmethode bij het screenen van de Vlaamse regelgeving.³ De DIT is een proces waarbij stapsgewijs regelgeving kan worden getoetst aan het noodzakelijkheids- en evenredigheidsbeginsel. Het is een gestructureerd analyseproces van de economische impact van een voorgenomen of bestaande regelgeving op het grensoverschrijdende dienstenverkeer.⁴ Bovendien is de DIT gebaseerd op de RIA-methodiek, die in het Vlaams vademecum reeds als bewijsmethode bij het screenproces werd voorgesteld.⁵ De dienstenimpacttoets is dus een belangrijke aanvulling op het vademecum.

2.2.3.2 Relatie met RIA

De DIT is een uitdieping of verfijning van de RIA-methodiek.⁶ RIA wordt als methodiek gebruikt voor het analyseren van de totale effecten van een voorgenomen regelgeving. De DIT kijkt echter enkel naar de effecten op de vrije werking van de Europese dienstenmarkt. Het is de bedoeling dat de DIT in Vlaanderen een integraal onderdeel van de RIA wordt.⁷ Op deze manier wordt een nieuwe, voorgenomen regelgeving getoetst aan de EDRL. Daarnaast is de DIT bruikbaar bij het screenen van bestaande regelgeving voor de omzetting van de richtlijn. Een DIT kan dus zowel voor nieuwe regelgeving (ex-ante) als voor bestaande

¹ Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (2007). Vademecum voor de omzetting van de Europese Dienstenrichtlijn [Elektronische versie]. Brussel, p.11.

² Vereeck, L. (z.d.). The Reunion of the Impact Assessment Method and the Service Directive [Elektronische versie]. European Network for Better Regulation, Brussel.

³ Vlaamse overheid (2008). Verdere stappen in de aanpassing aan de Europese Dienstenrichtlijn. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website:<http://www2.vlaanderen.be/snelinfo/snelinfo2008/0819.htm>.

⁴ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.8.

⁵ Ibidem.

⁶ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.11.

⁷ Ibidem.

regelgeving (ex-post) worden uitgevoerd. De Vlaamse RIA daarentegen geldt enkel voor nieuwe regelgeving.

De Dienst Wetsmatiging stelt een handleiding ter beschikking voor het uitvoeren van een DIT. Deze handleiding bevat enkel specifieke punten voor de DIT en vult de RIA-methodiek aan. De DIT-handleiding kan daarom best worden gelezen samen met de RIA-handleiding.¹

2.2.3.3 Stappen

Beleidsmakers, regelschrijvers, personen belast met de screening van regelgeving, de cellen Wetskwaliteit, enz. binnen de Vlaamse overheid zijn degene die de DIT-procedure doorlopen.² Een DIT moet worden opgesteld voor elke regelgeving die onderhevig is aan de bepalingen van de EDRL en die vervolgens moet worden getoetst aan het noodzakelijkheids- en evenredigheidsbeginsel. De DIT-handleiding omschrijft een kwaliteitsvol DIT-proces als:

- proportioneel;
- gebaseerd op de best beschikbare informatie;
- open en eerlijk over onzekerheden en onvolkomenheden;
- inclusief consultatie;
- gemotiveerd.³

Uit deze kwaliteitskenmerken blijkt dat het uitvoeren van een dienstenimpacttoets maatwerk is. Toch worden steeds volgende stappen in het DIT-proces doorlopen:

- titel van de belemmering en scope van de toetsing;
- aanleiding van de belemmering;
- doelstelling van de belemmering;
- opties voor het bereiken van de doelstelling;
- effecten van de verschillende opties;
- uitvoering, handhaving en monitoring van de belemmeringen;
- consultatie bij het opstellen van de belemmering;
- samenvatting van de DIT.⁴

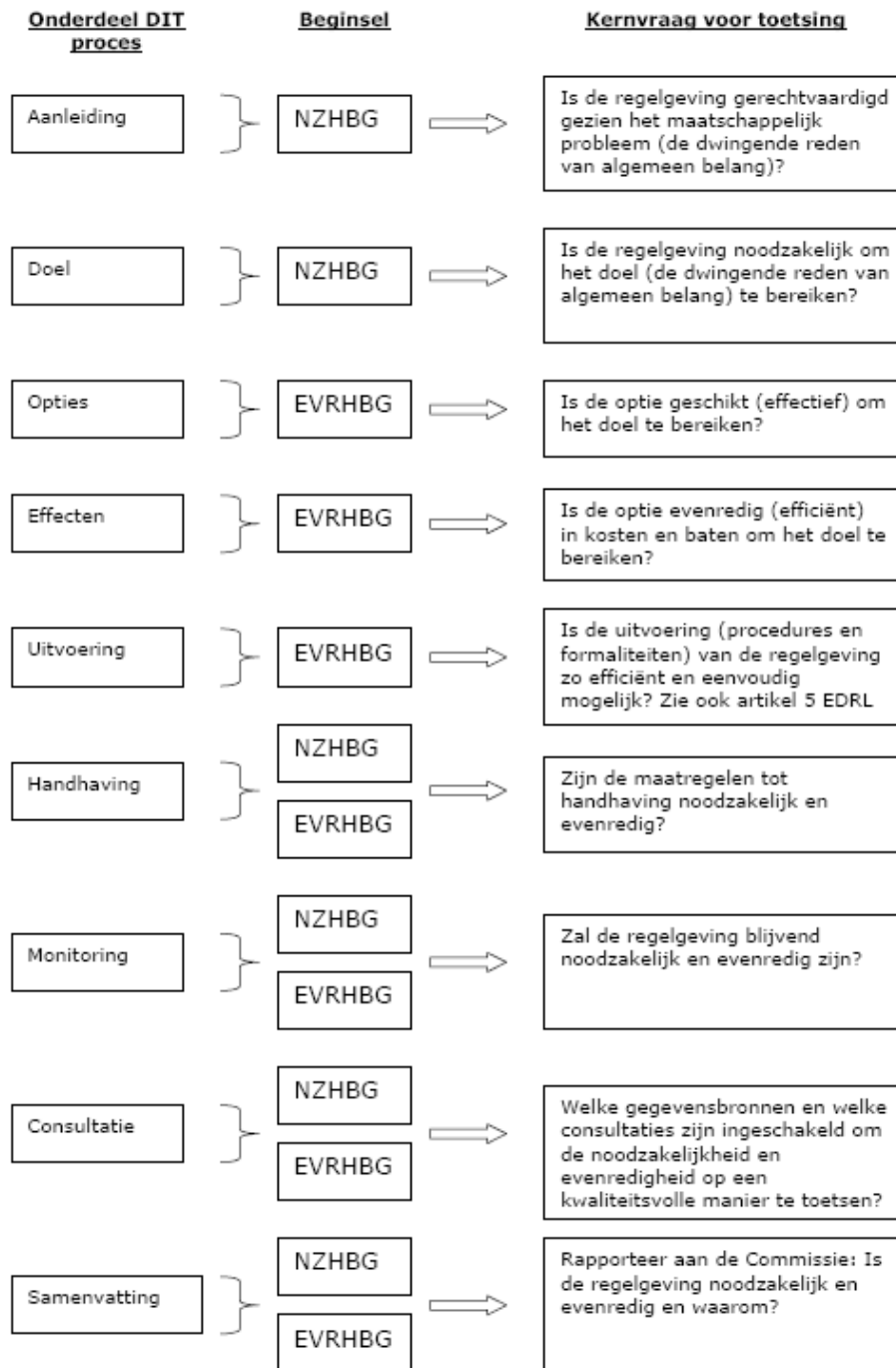
¹ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.11.

² Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.12.

³ Ibidem.

⁴ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.13.

In deze verschillende onderdelen van de DIT, vergelijkbaar met de onderdelen van een RIA, wordt een regelgeving getoetst aan het noodzakelijkheids- en evenredigheidsbeginsel. Figuur 1 illustreert de werkwijze van deze toetsing.

Figuur 1: Toetsing noodzakelijkheid (NZBG) en evenredigheid (EVRHBG) in DIT
 (Bron: Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.10.)

Het eerste onderdeel van een DIT is de titel en scope. Naast het geven van een officiële benaming en een korte omschrijving van de regelgeving, wordt in dit onderdeel een juridische en inhoudelijke scope bepaald. De bedoeling van de juridische scope is een beter zicht te krijgen op de specifieke beperkingen voor het grensoverschrijdende dienstenverkeer in de regelgeving en de daarbij ingeroepen rechtvaardigheidsgronden die de EDRL vooropstelt.¹ De inhoudelijke scope geeft de omvang en diepgang van de DIT-analyse aan.² Zo is voor regelgeving met een grote impact op het grensoverschrijdende dienstenverkeer een omvangrijkere en diepgaandere DIT nodig dan voor regelgeving met een geringe impact.

Een omschrijving van de aanleiding voor de regulering van het dienstenverkeer is het tweede onderdeel van de DIT. Hierbij dient het maatschappelijk probleem omschreven en geanalyseerd te worden.³ Voorts omvat dit onderdeel een risico-analyse, die aangeeft hoe groot het risico is voor welke betrokken partijen, en een beschrijving van het menselijk gedrag dat aan de basis van het maatschappelijk probleem ligt.⁴

In het derde onderdeel van de DIT wordt de beleidsdoelstelling van de regelgeving verduidelijkt. De DIT-opsteller geeft aan wat de doelstellingen en de gewenste gevolgen van de beperkende regelgeving voor het vrije dienstenverkeer zijn. Bovendien moet worden aangegeven in welke mate beïnvloeding van het menselijk gedrag wenselijk is. Samen met het voorgaande onderdeel toetst dit onderdeel de noodzakelijkheid van de regelgeving die het dienstenverkeer beperkt. Zo omschrijft de analysestap 'aanleiding' het maatschappelijk probleem en verduidelijkt de analysestap 'doel' de doelstelling van de regelgeving om het omschreven probleem aan te pakken.⁵

Het vierde onderdeel onderzoekt de geschiktheid van alle relevante reguleringsopties om het beleidsdoel te bereiken. Deze analysefase geeft met ander woorden aan in welke mate de beleidsopties de doelstelling realiseren. Aan de hand van deze geschiktheidstoets of effectiviteitsanalyse van de beleidsopties worden drie opties geselecteerd voor verdere

¹ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.13-15.

² Ibidem.

³ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.16.

⁴ De DIT-handleiding omschrijft een risico als de kans dat een ongewenste gebeurtenis zich voordoet, vermenigvuldigd met de eruit voortvloeiende schade.

Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.17.

⁵ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.21-22.

efficiëntieanalyse in het volgende onderdeel van het DIT-proces.¹ De geschiktheidstoets vormt aldus de eerste fase van de evenredigheidstoets. Daarnaast geeft de conclusie van deze effectiviteitsanalyse een definitief antwoord op de vraag naar de noodzaak van de beleidsmaatregel. Het vierde onderdeel van de DIT vormt hierdoor als het ware de overstap van de noodzakelijkheidstoets naar de evenredigheidstoets.²

Om de evenredigheid te toetsen, komt in het vijfde onderdeel van de DIT vooreerst een beschrijving van de betrokken partijen en sociale groepen aan bod. Daarna dient de DIT-opsteller voor elke optie de effecten te beschrijven. Gezien de DIT specifiek en vrijwel uitsluitend naar de impact van regelgeving op de dienstensector en het grensoverschrijdende dienstenverkeer kijkt, zijn de te beschouwen effecten gelimiteerd.³ Zo zijn de reguleringskosten voor de dienstensector en de welvaartskost voor de samenleving de te beschouwen negatieve effecten. Vervolgens is een analyse van de effecten van de opties nodig, meer bepaald een kostenanalyse. Om tot een conclusie te komen in verband met de evenredigheidstoets, wordt tenslotte de laagste kosten optie bepaald door het afwegen en onderling vergelijken van de effecten van de verschillende opties.⁴

In het zesde onderdeel van de DIT komt de concrete implementatie van de gekozen beleidsoptie aan bod. De DIT-handleiding onderscheidt de deelelementen uitvoering, handhaving en monitoring/evaluatie. Het deelelement uitvoering vereist het besteden van aandacht aan de uitvoeringsmodaliteiten en administratieve lasten.⁵ Voorts is het bepalen van de wijze waarop de regulering zal worden gehandhaafd van groot belang omwille van de eraan verbonden handhavingskosten voor de dienstverleners.⁶ Tevens dienen de evolutie van het maatschappelijke probleem en de reguleringsoplissing opgevolgd te worden. Hiertoe denkt een DIT-opsteller na over de op te volgen indicatoren, de wijze van monitoring en het al dan niet houden van een evaluatie.⁷

¹ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.23-25.

² Ibidem.

³ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.26-38.

⁴ Ibidem.

⁵ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.39.

⁶ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.39-40.

⁷ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.40-41.

Het voorlaatste onderdeel van de DIT is de consultatie. Een tijdige, evenwichtige, open en constructieve consultatie bevordert de kwaliteit van de DIT.¹ Een overzicht van de ingeschakelde gegevensbronnen en consultaties is dan ook onontbeerlijk.

Tenslotte wordt in de samenvatting, het laatste onderdeel van de DIT, de noodzakelijkheid en de evenredigheid van de regelgeving op beslissende wijze gemotiveerd.² Dit gebeurt op basis van de in voorgaande onderdelen aangebrachte en geanalyseerde argumenten. Voorts is er de mogelijkheid om in dit onderdeel het non-discriminatiebeginsel beknopt te toetsen. De samenvatting is het meest gelezen onderdeel van de DIT en wordt bovendien overgemaakt aan de Europese Commissie ter rapportering over de omzetting van de EDRL.³

¹ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.43-44.

² Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.44-47.

³ Ibidem.

Hoofdstuk 3: E-tools voor beleidsevaluatie

In het huidige e-government tijdperk is het belang van informatie- en communicatietechnologie voor het functioneren van de overheden erkent. Het gebruik van ICT is immers een belangrijk middel om de werking van de overheid te optimaliseren.¹ Dit hoofdstuk tracht duidelijk te stellen dat ICT waarschijnlijk ook de toepassing van de DIT zou kunnen vereenvoudigen en verbeteren. Teneinde dit inzicht te bieden, is het zinvol het bestaan van gelijkaardige e-tools te achterhalen. Paragraaf 3.1 omschrijft twee e-tools voor impactanalyse, zijnde de IA TOOLS website van de Europese Commissie en de e-RIA. Tevens wordt de Business Cost Calculator omschreven, een e-tool voor het analyseren van de nalevingskosten van regelgeving voor de bedrijven. Vervolgens toont paragraaf 3.2 aan welke potentiële voor- en nadelen er verbonden zijn aan het invoeren van een e-DIT.

3.1 Bestaande e-tools voor beleidsevaluatie

3.1.1 IA TOOLS

3.1.1.1 Omschrijving

IA TOOLS is een online platform dat begeleiding, informatie en *best practices* aanbiedt voor impactanalyses van nieuwe regelgeving en beleidsmaatregelen.² Zo begeleidt de IA TOOLS website van de Europese Commissie zowel experts als niet-experts doorheen de verschillende stappen van een impactanalyse, die de Commissie in haar richtlijnen voor impactanalyse onderscheidt. Daarbij wordt gewezen op de te ondernemen activiteiten om tot een correcte analyse van de potentiële effecten te komen.³ Tevens omvat IA TOOLS een overzicht van indicatoren voor de impact van een wetgeving op de economie, de sociale beleidsdoelstellingen en het leefmilieu. Het platform biedt bovendien een olijsting van kwantitatieve en kwalitatieve tools voor impactanalyse en toegang tot *up-to-date* databases. IA TOOLS is als het ware een archief van geselecteerde, gestructureerde en becommentarieerde informatie en is daardoor een zeer bruikbaar hulpmiddel voor de impactanalyse van beleidsopties en regelgeving.⁴

¹ Coördinatieceel Vlaams e-government (2007). Vlaams e-government. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website: <http://www2.vlaanderen.be/e-government/overegov/organisaties/vlaanderen.html>.

² Europese Commissie, JRC, IPTS (z.d.). IA TOOLS, supporting impact assessment in the European Commission. Opgevraagd op 2 april 2009, van de volgende website: <http://iatools.jrc.ec.europa.eu>.

³ Ibidem.

⁴ Ibidem.

Oorspronkelijk werd IA TOOLS ontwikkeld voor intern gebruik van de Europese Commissie ter ondersteuning van de ambtenaren belast met het opstellen van kwaliteitsvolle *impact assessments*.¹ Ondermeer op vraag van consultants en experts buiten de Commissie werd de website opengesteld voor het publiek. Hierdoor kan de inhoud van IA TOOLS een toegevoegde waarde bieden voor iedereen belast met het uitvoeren van een RIA. Bovendien wordt de toegevoegde waarde van de e-tool gemaximaliseerd doordat IA TOOLS een platform tracht te zijn voor het delen van kennis en expertise.²

3.1.1.2 Functionaliteit

De IA TOOLS applicatie wordt gehost door JRC IPTS³ en is gestructureerd in vier secties:

- *impact inventory*;
- *model inventory*;
- *good practice inventory*;
- *IA TOOLS handbook*.

Het analyseren van de impacts van verschillende beleidsopties vereist het voorspellen van de mogelijke impacts van elke optie op de economie, de sociale beleidsdoelstellingen en het leefmilieu. Ter ondersteuning hiervan, stelt de *impact inventory* informatie over de impactgebieden en bijhorende indicatoren ter beschikking.⁴ Deze informatie is gestructureerd volgens de richtlijnen voor impactanalyse van de Europese Commissie waarin een aantal belangrijke vragen over de mogelijke effecten van een beleidsoptie zijn opgenomen. In IA TOOLS zijn deze vragen overgenomen en vervolgens aangevuld met een korte toelichting, hyperlinks naar achtergrondinformatie ter beschikking gesteld door de Commissie en hyperlinks naar kwantitatieve gegevensbronnen van ondermeer Eurostat, Europese instellingen (vb. EEA) en internationale organisaties (vb. OESO).

Voorts omvat IA TOOLS een verzameling modellen voor het kwantificeren van de effecten van een beleidsoptie. De *model inventory* is een lijst van modellen die effecten kwantificeren in ofwel fysieke termen (multicriteria-analyse) ofwel monetaire termen (kosteneffectiviteits-

¹ Europese Commissie, JRC, IPTS (z.d.). IA TOOLS, supporting impact assessment in the European Commission. Opgevraagd op 2 april 2009, van de volgende website: <http://iatools.jrc.ec.europa.eu>.

² Ibidem.

³ Het Institute for Prospective Technological Studies (IPTS) is één van de zeven wetenschappelijke instellingen van het Joint Research Centre (JRC) van de Europese Commissie. IPTS tracht het beleidsvormingsproces van de EU te ondersteunen via het ontwikkelen en onderzoeken van wetenschappelijk onderbouwde reacties op beleidsuitdagingen. Website van IPTS: <http://ipts.jrc.ec.europa.eu>.
Rechtstreekse link naar de IA TOOLS: <http://iatools.jrc.ec.europa.eu>.

⁴ Europese Commissie, JRC, IPTS (z.d.). IA TOOLS, supporting impact assessment in the European Commission. Opgevraagd op 2 april 2009, van de volgende website: <http://iatools.jrc.ec.europa.eu>.

analyse en kosten-batenanalyse).¹ Zulke modellen zijn niet voor alle aspecten van een impactanalyse bruikbaar of relevant. De modellen behandelen immers verschillende effecten, beleidsdomeinen en instrumenten. Hierbij voorziet IA TOOLS de mogelijkheid relevante modellen te selecteren aan de hand van enkele sleutelwoorden. Met de modelleninventaris, weergegeven in tabel 2, ondersteunt IA TOOLS zodoende de gebruiker bij het zoeken naar bruikbare modellen voor het beoordelen en kwantificeren van de effecten en verstrekt hierbij de nodige achtergrondinformatie. Alle modellen van de inventaris zijn gefinancierd door de Europese Commissie en bewezen hun geschiktheid in andere gedocumenteerde toepassingen.² Elk model wordt beschreven op een niet-technische manier waarbij bovendien contacten en referenties worden aangereikt.

Tabel 2: Geschiktheid van modellen met betrekking tot geselecteerde criteria

	CGE models	Sectoral models	Macro-econometric models	Environmental impact assessment models	Micro-simulation models
Range of coverage of measure					
Single-market analysis without economy-wide impacts		X			
Single-market analysis with economy-wide impacts	X		X		
Multi-market analysis with effects in secondary markets	X		X		
Ecosystem				X	
Purpose of model analysis					
Simulation (long-term)	X	X		X	X
Forecasting (short-/medium term)			X		
Effects to be analysed					
Economic effects (within given model framework)	X	X	X		
Ecological effects of economic activities	X	X	X	X	
Ecological effects				X	
Distributional effects					
between countries	X	X	X	(X)	
between sectors	X		X		
between households	X		X		X
Degree of disaggregation					
Between sectors or households					
potentially high	X				X
potentially low			X		
Within a sector					
potentially high	X	X			
potentially low	X		X		
Effects on:					
GDP	X		X		
Ecological damages				X	
Unemployment	X		X		
Public budget	X		X		
International trade	X		X		
Emissions	X	X	X	X	
Immission/deposition				X	
Household income	X		X		X

(Bron: Europese Commissie, JRC, IPTS (z.d.). IA TOOLS, supporting impact assessment in the European Commission. Opgevraagd op 2 april 2009, van de volgende website: <http://iatools.jrc.ec.europa.eu>.)

¹ Europese Commissie, JRC, IPTS (z.d.). IA TOOLS, supporting impact assessment in the European Commission. Opgevraagd op 2 april 2009, van de volgende website: <http://iatools.jrc.ec.europa.eu>.

² Ibidem

De *good practice inventory* is een verzameling van goede voorbeelden van impactanalyses.¹ De inventaris omvat impactanalyses van verschillende Europese landen, van verschillende jaren (vanaf 2003) en voor alle stappen, gaande van probleemomschrijving tot consultatie.

De laatste sectie omvat het *IA TOOLS Handbook* dat informatie over impactanalyse beschrijft, categoriseert en ter beschikking stelt. De informatie bestaat uit documenten van de Europese Commissie, Europese onderzoeksprojecten en publicaties van de Europese lidstaten en internationale organisaties. Door middel van het verzamelen van deze verschillende informatiebronnen op één centrale plaats, tracht het handboek de vragen, die rijzen bij het uitvoeren van een specifieke impactanalyse, te beantwoorden. Het handboek is dus geen technische handleiding van de software en tracht zeker niet de richtlijnen voor impactanalyse van de Commissie te vervangen.²

3.1.2 e-RIA

3.1.2.1 Omschrijving

Net zoals de Vlaamse overheid trachten overheden in de hele wereld de kwaliteit van nieuwe of gewijzigde regelgeving te verbeteren via een systematisch opmaakproces, kwaliteitscontroles, RIA en consultatie van stakeholders. Jacobs and Associates³ trachtte in samenwerking met The Ergo Group⁴ de mogelijkheden van ICT aan te wenden om het toepassen van deze *good regulatory practices* te ondersteunen. Samen ontwikkelden ze de e-RIA, een e-government platform dat de implementatie van goede regelgevende processen en online reguleringsimpactanalyse mogelijk maakt.⁵ De e-RIA biedt een uitstekende oplossing opdat overheden de hervorming van regelgeving over meerdere ministeries of overheden kunnen beheren. Hiertoe biedt de webgebaseerde tool een gemeenschappelijk beheerssysteem voor het opstellen, herzien, goedkeuren en publiceren van regelgeving.⁶

¹ Europese Commissie, JRC, IPTS (z.d.). *IA TOOLS, supporting impact assessment in the European Commission*. Opgevraagd op 2 april 2009, van de volgende website: <http://iatools.jrc.ec.europa.eu>.

² Ibidem.

³ Jacobs and Associates is een toonaangevende consultant op het vlak van hervorming van regelgeving. Ze bieden ondermeer gespecialiseerde diensten aan zoals RIA-trainingen en e-government oplossingen. Website van Jacobs and Associates: <http://www.regulatoryreform.com/index.html>.

⁴ The Ergo Group is een IT consultancy groep die zich specialiseert in ondermeer IT-strategieën en beschikt over expertise op vlak van e-government. Website van The Ergo Group: <http://www.theergogroup.com>.

⁵ Jacobs and Associates (z.d.). *e-RIA, bringing regulatory reform into the e-government era*. Opgevraagd op 9 oktober 2008, van de volgende website: <http://www.regulatoryreform.com/eRIA-promo-intro.htm>.

⁶ Ibidem.

De e-RIA is ontworpen op basis van concrete ervaringen en *best practices* van de OESO en kan worden aangepast om aan de specifieke behoeften en eisen van een overheid te voldoen.¹ Zo is het mogelijk de e-RIA aan te passen aan een bepaalde taal en af te stemmen op de specifieke administratieve procedures van een overheid.

3.1.2.2 Functionaliteit

In tegenstelling tot de IA TOOLS is de e-RIA auteursrechtelijk beschermd en geeft Jacobs and Associates verschillende licenties van de e-RIA aan klanten uit de publieke sector. Deze licenties zijn zeer gevarieerd omdat het e-government platform wordt aangepast aan de specifieke wensen van een overheid.² Elke e-RIA, ongeacht de gedane *customisation*, maakt echter gebruik van een wizard. De e-RIA wizard leidt een ambtenaar aan de hand van instructies en vragen doorheen de te overwegen kwantitatieve en kwalitatieve kwesties.³ Hierbij is het mogelijk de vragen af te stemmen op de noden van een overheid. Dankzij het gebruik van een wizard legt de e-RIA vaste werkschema's op. Zulke werkschema's maken het mogelijk het regelgevende proces volledig te documenteren. Bovendien worden de werkwijzen van alle gebruikers gesystematiseerd.

Figuur 2 illustreert de onderdelen van het e-RIA systeem. Centraal staat de database waar bestaande en nieuwe regelgeving met bijhorende reguleringssimpactanalyse en overige documenten beveiligd en bewaard worden. Hierbij voorziet de e-RIA functies om het regelgevend proces op te volgen en te managen. Voorts zijn webportalen voorzien: een intern en extern webportaal en een webportaal voor consultatie. Via het intern webportaal kan een centraal toezichthoudend orgaan wetsvoorstellen en RIA's opvolgen, ontvangen, herzien en publiceren.⁴ Voorts fungeert het intern webportaal als beheersomgeving waar de beheerder werkschema's kan aanpassen en managen, gebruikers kan beheren en aanpassingen aan formulieren en procedures kan doorvoeren. Het extern webportaal is toegankelijk voor ambtenaren belast met het opmaken van een nieuwe regelgeving of het uitvoeren van de RIA. Hierbij krijgen ze toegang tot beveiligde inboxen waarin gezamenlijk regelgeving en RIA's opgemaakt, herzien en ingeleverd kunnen worden. Tevens zijn er via het extern webportaal richtlijnen voor de opmaak van een RIA en voor kwaliteitsverbetering van regelgeving beschikbaar.⁵ Tenslotte omvat de e-RIA een webportaal voor de consultatie van

¹ Jacobs and Associates (z.d.). e-RIA, bringing regulatory reform into the e-government era. Opgevraagd op 9 oktober 2008, van de volgende website: <http://www.regulatoryreform.com/eRIA-promo-intro.htm>.

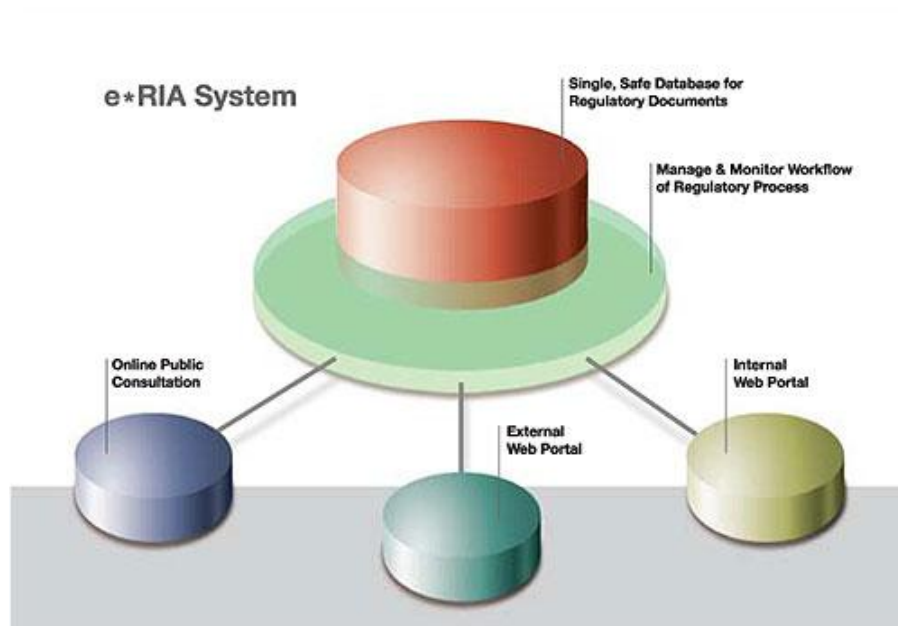
² Ibidem.

³ Ibidem.

⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem.

stakeholders. Informatie over regelgeving in opmaak en bijhorende RIA's zijn er publiek beschikbaar gesteld.

Figuur 2: Onderdelen van het e-RIA systeem

(Bron: Jacobs and Associates (z.d.). e-RIA, bringing regulatory reform into the e-government era. Opgevraagd op 9 oktober 2008, van de volgende website: <http://www.regulatoryreform.com/eRIA-promo-intro.htm>.)

3.1.3 Business Cost Calculator

3.1.3.1 Omschrijving

In het kader van administratieve vereenvoudiging ontwikkelde het Departement van Industrie, Toerisme en Grondstoffen van de Australische overheid de Business Cost Calculator (hierna: BCC). Het is een interactief softwarepakket dat administraties ondersteuning biedt bij het beoordelen van de effecten van het overheidsbeleid op de Australische bedrijven.¹ De BCC verstrekt een eenvoudig te gebruiken template om op een gestandaardiseerde werkwijze de nalevingskosten van nieuwe of gewijzigde regelgeving te identificeren en te schatten.²

¹ The Australian Institute of Architects (2006). Business Cost Calculator - reducing red tape. Opgevraagd op 27 december 2008, van de volgende website: <http://www.architecture.com.au/i-cms?page=7661>.

² Office of Best Practice Regulation (2006). Business Cost Calculator: User guide [Elektronische versie]. Australia: Productivity Commission.

Nalevingskosten of *compliance costs* zijn de kosten gedragen door bedrijven en burgers tijdens het uitvoeren van de modaliteiten van een wetgeving.¹ Deze kosten bestaan uit drie delen: administratieve lasten, opstartkosten en operationele kosten. Administratieve lasten omvatten de kosten van de administratieve handelingen die burgers en bedrijven moeten uitvoeren bij het voldoen aan de wettelijke informatieverplichtingen.² Het invullen en versturen van een formulier, het samenstellen van een subsidieaanvraag, het bijhouden van een register en het opstellen van een financieel rapport zijn hier enkele voorbeelden van. Naast informatieverplichtingen moeten burgers en bedrijven de inhoudelijke verplichtingen van regelgeving naleven. Hierbij worden ze geconfronteerd met opstartkosten en operationele kosten. Opstartkosten omvatten vaste prijsverhogende kosten voor bedrijven en burgers om zich in regel te stellen met nieuwe of vernieuwde wetgeving.³ Voorbeelden: aankoop van materiaal, bijscholing van personeel, ontwikkeling en implementatie van een informatiesysteem, enz. De operationele kosten bestaan uit variabele kosten om de wetgeving uit te voeren.⁴ Zulke variabele kosten kunnen terugkeerde personeels- en materiaalkosten zijn.

De aan de hand van de BCC geschatte nalevingskosten worden in rapporten weergegeven en kunnen op verschillende manieren worden gebruikt.⁵ Zo kunnen de kosten dienen als een onderdeel van een RIA of kunnen ze deel uitmaken van een kosten-batenanalyse. Voorts is het mogelijk nalevingskosten onderling te vergelijken en de kosten voor respectievelijk kleine, middelgrote en grote bedrijven te vergelijken. De BCC is voornamelijk ontwikkeld voor administraties ter ondersteuning van het uitvoeren van een reguleringssimpactanalyse. De e-tool is echter bruikbaar voor iedereen die de nalevingskosten van bestaande of nieuwe regelgeving wil berekenen.⁶ Denk hierbij aan individuen, bedrijven, de gewesten, de gemeenschappen, de provincies, de gemeenten en internationale organisaties.

¹ Marneffe, W., & Vereeck, L. (2008). De kosten van wetgeving: een taxonomie. *Tijdschrift voor Wetgeving*, 1, p.2-13.

² De bepalingen in regelgeving waarbij de overheid burgers en bedrijven verplicht informatie te verstrekken over de manier waarop ze voldoen aan de inhoudelijke verplichtingen, zijn informatieverplichtingen. Dienst Wetsmatiging (z.d.). Meten van administratieve lasten. Opgevraagd op 27 december 2008, van de volgende website: <http://www.wetsmatiging.be/nl/getpage.asp?i=69>.

³ Marneffe, W., & Vereeck, L. (2008). De kosten van wetgeving: een taxonomie. *Tijdschrift voor Wetgeving*, 1, p.2-13.

⁴ Ibidem.

⁵ Office of Best Practice Regulation (z.d.). Business Cost Calculator, your policy compliance costing tool: Help. Opgevraagd op 28 december 2008, van de volgende website: <https://bcc.obpr.gov.au/help.aspx?from=calculate.aspx?firsttime%3d1>.

⁶ Ibidem.

3.1.3.2 Onderliggend kostenmodel

De Australische overheid ontwikkelde de BCC met als doel beleidmakers, bedrijven en anderen aan te moedigen de nalevingskosten van regelgeving te analyseren.¹ Het Australisch kostenmodel vormt de basis voor de applicatie en verschaft de nodige gegevens om nalevingskosten te beoordelen. Het kostenmodel is gebaseerd op het welgekende standaardkostenmodel en omvat de onderliggende informatie en assumpties voor het berekenen van de nalevingskosten.²

3.1.3.2.1 Standaardkostenmodel

Het standaardkostenmodel (SKM) is het meest gebruikte model voor het meten van administratieve lasten en is ontwikkeld in Nederland door IPAL³. Sinds 2003 vormen een aantal Europese landen het Standard Cost Model Network. Alle leden van dit netwerk gebruiken eenzelfde methodologische aanpak, namelijk het SKM, in het meten en reduceren van administratieve lasten.⁴ Enkele leden van het netwerk zijn: Denemarken, Noorwegen, Zweden, Verenigd Koninkrijk, België, Nederland, Duitsland, Polen, Frankrijk, Italië, Griekenland, Cyprus, enz. De administratieve lasten verbonden aan Vlaamse regelgeving worden eveneens gemeten door een methodiek afgestemd op het SKM.⁵

De werkwijze van het standaardkostenmodel bestaat uit volgende elementen:

- selectie van een regelgevingsdomein;
- onderzoek van het geselecteerde regelgevingsdomein op informatieverplichtingen voor de betrokken actoren;
- opsomming van alle administratieve handelingen, uit te voeren door de actoren om aan de informatieverplichting te voldoen, voor elke informatieverplichting;
- verzameling van informatie over volgende parameters:
 - de benodigde tijd om de administratieve handelingen uit te voeren;
 - het tarief van degene die de handelingen uitvoert;
 - de eventuele *out-of-pocket* kosten;
 - de frequentie van de handeling;

¹ PwC (2006). Measuring compliance costs: Evaluation of the Dutch standard cost model and the Australian cost model (incorporating a trial measurement of the costs arising from the Schedules of the Securities Regulations 1983) [Elektronische versie]. Wellington, New Zealand, p.6.

² Ibidem.

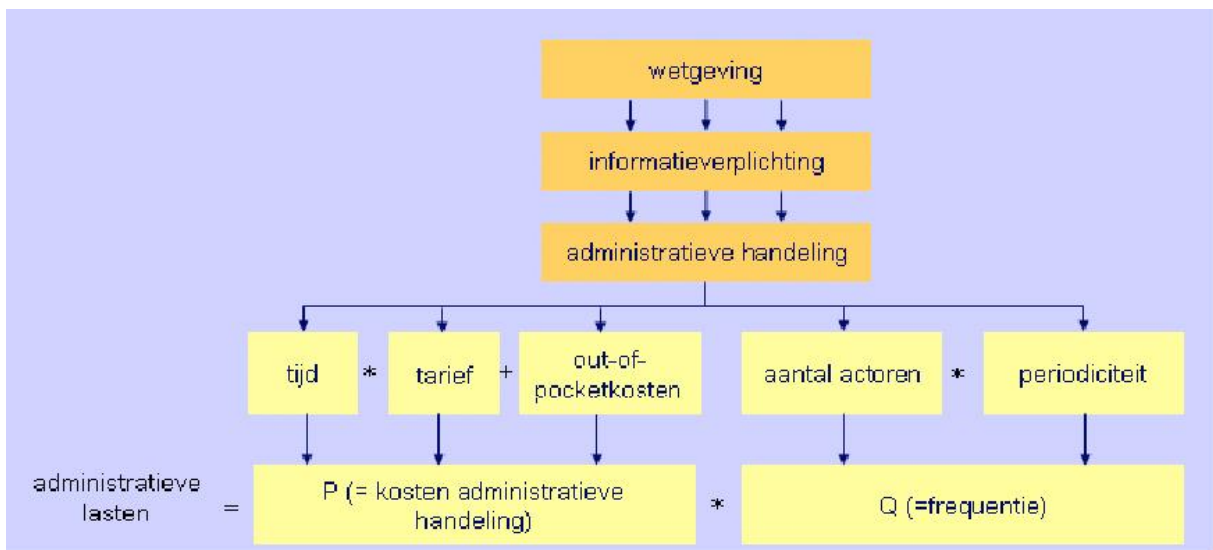
³ Interdepartementale Projectdirectie Administratieve Lasten.

⁴ The SCM Network (2009). Opgevraagd op 28 januari 2009, van de volgende website: <http://www.administrative-burdens.com>.

⁵ Kenniscel Wetsmatiging (2006a). Handleiding: Meten om te weten - Leidraad voor het meten van administratieve lasten - Tweede, herwerkte versie van 30 januari 2006 [Elektronische versie]. Brussel, p.8.

- berekening van de administratieve lasten aan de hand van de verkregen informatie.¹

Het standaardkostenmodel stelt administratieve lasten van een wet voor als de kosten van de informatieverplichtingen die de wet bevat, uitgedrukt in euro.² De wetgeving fungeert dus als uitgangspunt in het standaardkostenmodel. Deze wordt onderzocht op de aanwezigheid van informatieverplichtingen. Om aan deze verplichtingen te voldoen, zal de actor bepaalde administratieve handelingen moeten uitvoeren. Het uitvoeren van elke administratieve handeling veroorzaakt kosten. Figuur 3 illustreert de samenstellende delen van de kosten van informatieverplichtingen.

Figuur 3: Samenstellende delen van de kosten van informatieverplichtingen

(Bron: Kenniscl Wetsmatiging (2006a). Handleiding: Meten om te weten - Leidraad voor het meten van administratieve lasten - Tweede, herwerkte versie van 30 januari 2006 [Elektronische versie]. Brussel, p.24)

Elke administratieve handeling neemt een zekere tijd van de betrokken actor in beslag en houdt dus een kost voor de actor in.³ Wanneer de actor een dienstverlener is, zal deze een loon moeten betalen aan de werknemer die de handelingen uitvoert. De benodigde tijd vermenigvuldigd met het uurtarief geeft de tijdsbestedingskosten.⁴ Samen met de *out-of-pocket* kosten vormen de tijdsbestedingskosten de prijscomponent P, oftewel de kosten verbonden aan de administratieve handeling. *Out-of-pocket* kosten omvatten de uitgaven van

¹ Kenniscl Wetsmatiging (2006a). Handleiding: Meten om te weten - Leidraad voor het meten van administratieve lasten - Tweede, herwerkte versie van 30 januari 2006 [Elektronische versie]. Brussel, p.23-24.

² Ibidem.

³ Ibidem.

⁴ Ibidem.

de actoren om aan de informatieverplichtingen te voldoen.¹ Een bepaald aantal actoren dient enkele administratieve handelingen op jaarbasis een bepaald aantal keer (periodiciteit) uit te voeren. Het product van het aantal actoren en de periodiciteit vormt de hoeveelheidscomponent Q en beduidt de frequentie van de administratieve handeling.² De administratieve last die overeenstemt met de uitvoering van een bepaalde administratieve handeling is het product van de prijs- en hoeveelheidscomponent (PxQ). Het sommeren van de administratieve lasten van de verschillende administratieve handelingen levert de administratieve last van een informatieplicht op. De som van de administratieve lasten van alle informatieverplichtingen van een wet, ten slotte, geeft de administratieve lasten van de wet weer.³

Het standaardkostenmodel kijkt alleen naar de kosten die regelgeving met zich meebrengt, meer in het bijzonder naar de administratieve lasten, en laat de baten buiten beschouwing.⁴ De Dienst Wetsmatiging haalt voor deze bewuste uitsluiting volgende redenen aan:

- het meten van de baten van regelgeving is veel moeilijker dan het meten van de kosten ervan;
- het vermijden van een politieke discussie over het nut en de noodzaak van publieke doelen.

3.1.3.2.2 Australisch kostenmodel

Het Australisch kostenmodel, dat de basis vormt voor de BCC, is een variant van het standaardkostenmodel. Het SKM en het Australisch kostenmodel zijn in menig opzichten hetzelfde. Zo hanteren beide modellen dezelfde kostenparameters en gebruiken beide modellen een vereenvoudigde methode voor het schatten van nalevingskosten.⁵ Toch zijn er enkele verschillen tussen beide modellen. PricewaterhouseCoopers haalt in een evaluatie van het Nederlandse SKM en het Australisch kostenmodel volgende twee aspecten als voornaamste verschillen aan:

¹ Kenniscel Wetsmatiging (2006a). Handleiding: Meten om te weten - Leidraad voor het meten van administratieve lasten - Tweede, herwerkte versie van 30 januari 2006 [Elektronische versie]. Brussel, p.23-24.

² Ibidem.

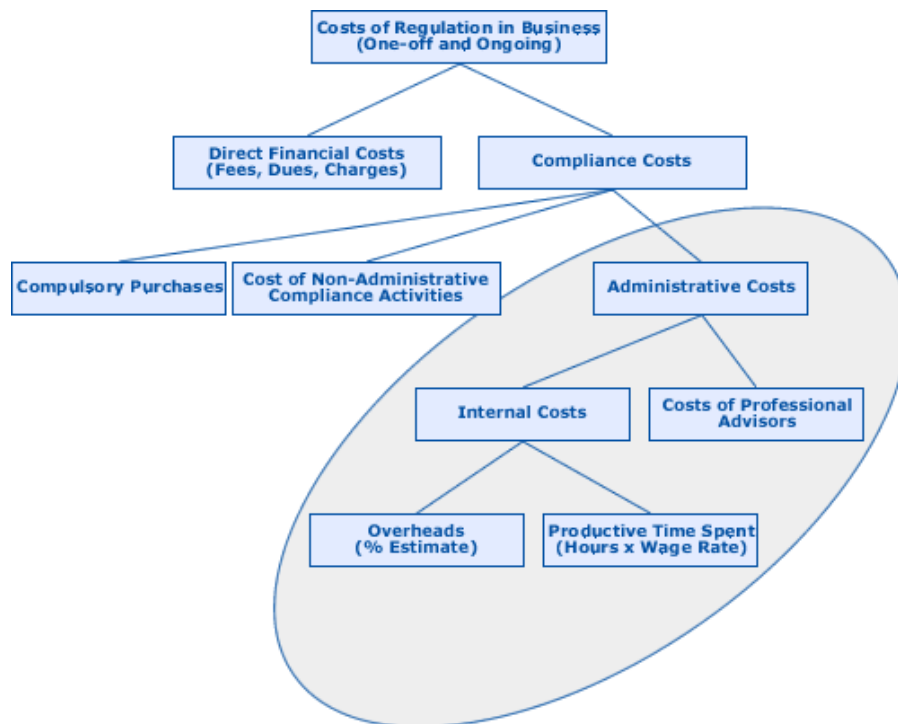
³ Ibidem.

⁴ Kenniscel Wetsmatiging (2006a). Handleiding: Meten om te weten - Leidraad voor het meten van administratieve lasten - Tweede, herwerkte versie van 30 januari 2006 [Elektronische versie]. Brussel, p.28.

⁵ PwC (2006). Measuring compliance costs: Evaluation of the Dutch standard cost model and the Australian cost model (incorporating a trial measurement of the costs arising from the Schedules of the Securities Regulations 1983) [Elektronische versie]. Wellington, New Zealand, p.6.

- het Australisch kostenmodel is eenvoudiger dan het SKM;
- het Australisch kostenmodel heeft een bredere scope dan het SKM.¹

De Australische overheid verbreedde de scope van het kostenmodel om de totale nalevingskosten te kunnen schatten.² Het standaardkostenmodel meet immers enkel de administratieve lasten terwijl de nalevingskosten van een wetgeving naast administratieve lasten ook opstart- en operationele kosten omvatten. Deze kosten, die voortvloeien uit het naleven van de inhoudelijke verplichtingen van wetgeving, zijn in het SKM uitgesloten, maar kunnen mogelijk wel in het Australisch model worden opgenomen.³ Figuur 4 illustreert het verschil in scope van beide modellen. Het grijze ovaal representeert het standaardkostenmodel dat enkel administratieve lasten meet. Het Australisch kostenmodel bestaat uit alle in de figuur getoonde kosten.

Figuur 4: Kosten opgenomen in het SKM en het Australisch kostenmodel

(Bron: PwC (2006). Measuring compliance costs: Evaluation of the Dutch standard cost model and the Australian cost model (incorporating a trial measurement of the costs arising from the Schedules of the Securities Regulations 1983) [Elektronische versie]. Wellington, New Zealand, p.14.)

¹ PwC (2006). Measuring compliance costs: Evaluation of the Dutch standard cost model and the Australian cost model (incorporating a trial measurement of the costs arising from the Schedules of the Securities Regulations 1983) [Elektronische versie]. Wellington, New Zealand, p.13-14.

² Ibidem.

³ Ibidem.

Naast een bredere scope onderscheidt het Australisch kostenmodel zich van het SKM door zijn eenvoud. Het SKM vereist het aanreiken van gedetailleerde informatie over elke informatieverplichting en de daarbij horende handelingen. Omdat zulke specifieke informatie vaak moeilijk te verkrijgen is, rationaliseerde en verminderde de Australische overheid het aantal administratieve handelingen die het SKM voorziet.¹ Voorts werden kostencategorieën toegevoegd zodat naast administratieve lasten ook de overige nalevingskosten in het model zijn vervat. De namen van de kostencategorieën zijn gemakkelijk te onderscheiden en zijn intuïtief begrijpbaar.²

3.1.3.3 Functionaliteit

De Australische overheid stelt de BCC beschikbaar als een webgebaseerde applicatie via de website van het Office of Best Practice Regulation (OBPR).³ Daarnaast kan via het OBPR een cd-versie van de BCC worden verkregen voor installatie op een intranet of een alleenstaande computer.⁴ Bij beide versies van de BCC worden de gegenereerde documenten bewaard op de computer van de gebruiker.⁵ Figuur 5 geeft een overzicht van de te doorlopen stappen bij het gebruik van de BCC.

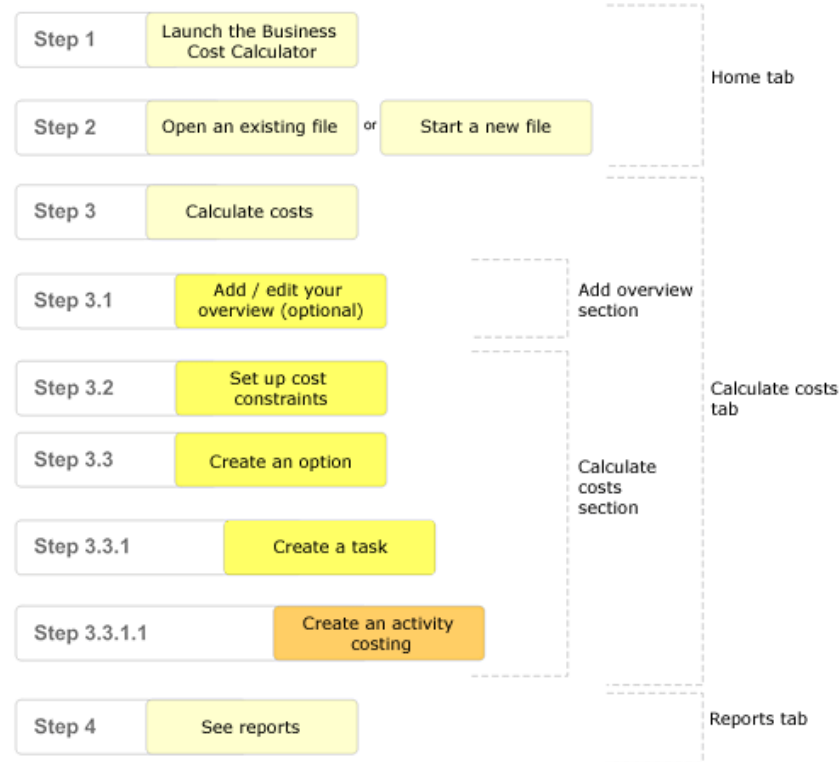
¹ PwC (2006). Measuring compliance costs: Evaluation of the Dutch standard cost model and the Australian cost model (incorporating a trial measurement of the costs arising from the Schedules of the Securities Regulations 1983) [Elektronische versie]. Wellington, New Zealand, p.13-14.

² Ibidem.

³ Website van het Office of Best Practice Regulation: <http://www.finance.gov.au/obpr/about>.
Rechtstreekse link naar de BCC: <https://bcc.obpr.gov.au/home.aspx>.

⁴ Office of Best Practice Regulation (2009). Business Cost Calculator. Opgevraagd op 9 februari 2009, van de volgende website: <http://www.finance.gov.au/obpr/bcc/index.html>.

⁵ Documenten gegenereerd door de BCC hebben de extensie *.bcc*. De *.bcc* documenten zijn geëncrypteerd en kunnen enkel via de BCC geopend worden. Het doorsturen van data van de computer van de gebruiker naar de OBPR website is beveiligd met een SSL encryptie.

Figuur 5: Stappen bij het gebruik van de BCC

(Bron: Office of Best Practice Regulation (z.d.). Business Cost Calculator, your policy compliance costing tool: Help. Opgevraagd op 28 december 2008, van de volgende website: <https://bcc.obpr.gov.au/help.aspx?from=calculate.aspx?firsttime%3d1.>)

De stappen bij het gebruik van de BCC zijn verdeeld over drie tabbladen. Het eerste tabblad, dat zichtbaar is bij het openen van de applicatie, is de *home tab*. Dit startscherm omvat een korte beschrijving van de BCC en verduidelijkt de te doorlopen stappen bij het gebruik van de tool, zijnde:

- een nieuw bestand aanmaken of een bestaand bestand openen;
- de nalevingskosten berekenen;
- het gegenereerde rapport van de kostenberekening bekijken.¹

De eerste stap dient uitgevoerd te worden in het startscherm. Zo is het via de startpagina mogelijk om een nieuw bestand voor een kostenberekening aan te maken of om een bestaand bestand te uploaden. Voorts voorziet deze pagina een bondige toelichting van de veiligheidsaspecten in verband met het doorsturen van informatie en een link naar de handleiding voor de BCC. Wanneer een nieuw bestand is aangemaakt of een bestaand

¹ Office of Best Practice Regulation (2008b). Business Cost Calculator: Your policy compliance costing tool. Opgevraagd op 28 december 2008, van de volgende website: <https://bcc.obpr.gov.au>.

bestand is geopend, wordt het tabblad voor het berekenen van de nalevingskosten zichtbaar. In dit scherm vinden het uitwerken van een voorgenomen regelgeving en het berekenen van de daarbij horende nalevingskosten plaats.

Vanaf de *calculate costs tab* kan een overzicht van de voorgenomen regelgeving aan het bestand worden toegevoegd. Dit overzicht is een samenvatting van de aanleiding en het doel van het wetsvoorstel. Het toevoegen van zo een overzicht is niet verplicht. Indien de gebruiker van de BCC enkel de nalevingskosten wenst te berekenen, kan deze persoon rechtstreeks overgegaan naar het berekenen van de kosten.¹

Voor het berekenen van de nalevingskosten, moet de gebruiker vooreerst de assumpties bij de kostenberekening vastleggen. De gemaakte assumpties zullen de berekening van de nalevingskosten beïnvloeden. Er moet worden beslist:

- of de nalevingskosten constant of variabel zijn;
- voor hoeveel jaren de kosten worden berekend;
- of de berekening van de nalevingskosten al dan niet gebeurt op basis van de bedrijfsgrootte (klein, middelgroot, groot).²

De BCC verstrekt een geautomatiseerd en gestandaardiseerd proces om de nalevingskosten van regelgeving voor bedrijven te kwantificeren.³ Hiertoe voorziet de *calculate cost tab* de mogelijkheid om één of meerdere beleidsopties aan een voorgenomen regelgeving toe te voegen. Vervolgens kan de gebruiker van de BCC aan elke optie één of meerdere taken toevoegen en aan elke taak één of meerdere activiteiten. Het uitvoeren van de activiteiten veroorzaakt kosten. De BCC verdeelt deze nalevingskosten in negen kostencategorieën, zijnde:

- Berichtgeving (*notification*):
deze kostencategorie omvat de kosten die voortvloeien uit het melden van bepaalde gebeurtenissen aan een regelgevende instantie.
- Opleiding (*education*):
bedrijven moeten op de hoogte blijven van geldende wet- en regelgeving. De hieraan verbonden kosten vallen onder deze categorie.

¹ Office of Best Practice Regulation (z.d.). Business Cost Calculator, your policy compliance costing tool: Help. Opgevraagd op 28 december 2008, van de volgende website: <https://bcc.obpr.gov.au/help.aspx?from=calculate.aspx?firsttime%3d1>.

² Ibidem.

³ Office of Best Practice Regulation (2009). Business Cost Calculator. Opgevraagd op 9 februari 2009, van de volgende website: <http://www.finance.gov.au/obpr/bcc/index.html>.

- Vergunning (*permission*):
deze kostencategorie omvat de kosten verbonden aan vergunningen en licenties.
- Aankoopkost (*purchase cost*):
tot deze categorie behoren de aankoopkosten van diensten (vb. een advies) of van producten (vb. materialen of uitrusting) om aan een wetgeving te voldoen.
- Classificatie (*record keeping*):
de kosten verbonden aan het *up-to-date* houden van statutaire documenten maken deel uit van deze kostencategorie.
- Handhaving (*enforcement*):
deze kostencategorie omvat de kosten veroorzaakt door het meewerken met controles, inspecties en andere handhavingsactiviteiten.
- Publicatie en documentatie (*publication and documentation*):
tot deze categorie behoren de kosten van het produceren van documenten voor derde partijen.
- Procedures (*procedural*):
bedrijven voeren ook niet-administratieve activiteiten uit. De hieraan verbonden kosten behoren tot deze kostencategorie.
- Andere (*other*):
deze categorie omvat alle nalevingskosten die niet kunnen worden geplaatst onder een van de voorgaande categorieën.¹

Het berekenen van de nalevingkosten gebeurt op basis van *activity based costing*.² Deze methode voor het berekenen van kosten stelt de activiteiten die kosten veroorzaken centraal.³ Voor elke activiteit, die behoort tot een bepaalde taak ter naleving van een beleidsoptie, moet de gebruiker van de BCC de overeenkomstige kostencategorie selecteren. Alle kostencategorieën, met uitzondering van de aankoopkost, omvatten interne kosten die gebaseerd zijn op arbeidskosten. Enkel de aankoopkosten zijn externe kosten, verbonden aan de aankoop van een product of dienst.⁴ Vervolgens beslist de gebruiker of de kosten eenmalige opstartkosten zijn of jaarlijks terugkerende kosten, hoeveel de arbeidskost per uur

¹ Office of Best Practice Regulation (z.d.). Business Cost Calculator, your policy compliance costing tool: Help. Opgevraagd op 28 december 2008, van de volgende website:
<https://bcc.obpr.gov.au/help.aspx?from=calculate.aspx?firsttime%3d1>.

² Office of Best Practice Regulation (2009). Business Cost Calculator. Opgevraagd op 9 februari 2009, van de volgende website: <http://www.finance.gov.au/obpr/bcc/index.html>.

³ Horngren, C.T., Datar, S.M., & Foster, G. (2003). *Cost accounting, a managerial emphasis* (11th ed.). New Jersey: Pearson Education, p.141.

⁴ Office of Best Practice Regulation (z.d.). Business Cost Calculator, your policy compliance costing tool: Help. Opgevraagd op 28 december 2008, van de volgende website:
<https://bcc.obpr.gov.au/help.aspx?from=calculate.aspx?firsttime%3d1>.

bedraagt, wat de gemiddelde tijd nodig per activiteit is, enz. Wanneer de gebruiker alle verplichte velden heeft ingevuld, kan de BCC aan de hand van volgende formule de totale kost van een activiteit berekenen:

Totale kost van een activiteit =

(aantal beïnvloede bedrijven) x (aantal personeelsleden per bedrijf dat de activiteit uitvoert) x (aantal keer dat de activiteit wordt uitgevoerd (per jaar) per personeelslid) x (gemiddelde tijd nodig per activiteit, uitgedrukt in uren) x (arbeidskost per uur, uitgedrukt in \$)¹

De formule voor het berekenen van de aankoopkost van een activiteit verschilt van bovenstaande formule, die van toepassing is voor de acht andere kostencategorieën, daar de arbeidskost niet als basis fungeert:

Totale aankoopkost van een activiteit =

(aantal beïnvloede bedrijven) x (aantal keer dat product/dienst wordt aangekocht (per jaar)) x (aankoopprijs per product/dienst, uitgedrukt in \$)²

Het sommeren van de kosten van alle activiteiten, behorend tot een welbepaalde taak ter naleving van een beleidsoptie, geeft de kost van die taak. De totale nalevingskost van een beleidsoptie is het resultaat van de som van de kosten van de verschillende taken verbonden aan de optie.

De laatste stap bij het gebruik van de BCC is het genereren van rapporten. Deze rapporten kunnen worden geraadpleegd in de *reports tab*. Hierbij is het mogelijk een rapport te exporteren naar Excel. De BCC kan volgende rapporten genereren:

- Business Cost Calculator report, een overzicht van de opties met inbegrip van de totale kost en aantal beïnvloede bedrijven;
- Business Cost Calculator present value report, een overzicht van de huidige waarde van alle toekomstige kosten;
- Business Cost Calculator detailed report, een overzicht van de opties met inbegrip van gedetailleerde informatie over de optie, de bijhorende taken en de kosten van de activiteiten;

¹ Office of Best Practice Regulation (2008b). Business Cost Calculator: Your policy compliance costing tool. Opggevraagd op 28 december 2008, van de volgende website: <https://bcc.obpr.gov.au>.

² Ibidem.

- Business Cost Calculator cost category report, een overzicht van de nalevingskosten bij een optie op basis van de kostencategorieën;
- Business Cost Calculator supporting evidence report, een overzicht van het ondersteunend bewijsmateriaal voor elke optie, taak en activiteit.¹

Welke rapporten een gebruiker kan raadplegen, is afhankelijk van de eerder gemaakte assumpties voor de nalevingskosten. Zo is bijvoorbeeld het Business Cost Calculator report enkel mogelijk indien de kosten constant zijn.²

3.2 Voor- en nadelen van een e-DIT

Het gebruik van ICT kan de werking van de overheid optimaliseren. De IA TOOLS, de e-RIA en de BCC zijn hier goede voorbeelden van. De invoering van nieuwe instrumenten in het overheidsbeleid moet echter steeds zorgvuldig worden afgewogen. Daarom is een analyse van de potentiële voor- en nadelen van de e-DIT noodzakelijk.

Een ICT-applicatie maakt automatische informatieverwerking mogelijk. Zo kan de e-DIT de informatie, die de DIT-opsteller aanreikt, automatisch en consistent verwerken. Een belangrijk voordeel van zulke automatische informatieverwerking is dat de tijdsbesteding aan het uitvoeren van de DIT drastisch kan worden verminderd. Wanneer de e-DIT bijvoorbeeld hyperlinks naar enkele voornaamste gegevensbronnen voorziet, kunnen de nodige gegevens immers sneller en efficiënter worden verzameld. Tevens kan een e-tool berekeningen of vergelijkingen doorgaans sneller uitvoeren dan een persoon dat kan. Naast het reduceren van de doorlooptijd van het DIT-proces, dringt automatisering het aantal menselijke fouten terug. Het is namelijk mogelijk met de e-DIT fouten te voorkomen door controles uit te voeren op de correctheid van de aangereikte informatie. Zo kan de e-tool bijvoorbeeld een foutmelding geven wanneer de informatie onvolledig is. Een automatische gegevensverwerking garandeert een papierloze, transparante, consistente en gestructureerde werkwijze.

Op voorwaarde dat de e-DIT gebruiksvriendelijk is, kunnen de voordelen van een automatische informatieverwerking de DIT-opstellers aanmoedigen om alle analysefasen van het DIT-proces te doorlopen. Een eenvoudig te gebruiken en intuïtief verstaanbare e-tool moedigt immers het gebruik ervan aan. Bovendien is het belangrijk dat de functionaliteit van de e-DIT aansluit bij de noden van de gebruikers. Indien dit niet het geval is, zal de ICT-

¹ Office of Best Practice Regulation (z.d.). Business Cost Calculator, your policy compliance costing tool: Help. Opgevraagd op 28 december 2008, van de volgende website:
<https://bcc.obpr.gov.au/help.aspx?from=calculate.aspx?firsttime%3d1>.

² Ibidem.

applicatie weinig toegevoegde waarde bieden wat bijgevolg het gebruik ervan zal ontmoedigen.

Het voorgaande suggereert dat het gebruik van ICT de toepassing van de DIT zou kunnen vereenvoudigen en verbeteren. De invoering van een e-DIT vereist echter een degelijk management van het ICT-project. Uit onderzoek blijkt immers dat slechts 34% van de ICT-projecten op tijd en binnen het vooropgestelde budget wordt afgerond.¹ Een gemiddeld ICT-project overschrijdt het financiële budget met 43% en de originele tijdsplanning met 82%.² Door het inzetten van ervaren projectmanagers, het betrekken van de gebruikers bij het project, het duidelijk formuleren van de gewenste functionaliteit, het vooraf duidelijk bepalen van de projectomvang, enz. kunnen dergelijke problemen worden vermeden.³ Indien de Vlaamse overheid de nodige expertise voor het degelijk managen van een ICT-project niet in huis heeft, zal beroep moeten worden gedaan op een extern consultancy bedrijf.

¹ Iacovou, C.L., & Dexter, A.S. (2004). Turning around runaway information technology projects. *California Management Review*, 46(4), p.68-88.

² Ibidem.

³ Mercken, R. (2005). IT investment decisions: value, uncertainty and gut feeling. *Tijdschrift voor Economie en Management*, 4, p.625-649.

Hoofdstuk 4: Ontwikkeling SIT Cost Calculator

Zoals het voorgaande hoofdstuk duidelijk heeft aangegeven, zou ICT de toepassing van de DIT kunnen vereenvoudigen en verbeteren. Nu rest de vraag hoe een e-DIT eruit zou kunnen zien. Teneinde een duidelijk beeld van de e-DIT te verstrekken, tracht dit onderzoek een werkende e-DIT aan te reiken. De ontwikkeling van zo een ICT-applicatie vereist het analyseren van de gewenste functionaliteiten, het ontwerpen van de structuur van de applicatie en bijhorend gegevensmodel, het omzetten van de specificaties naar een werkende applicatie en het testen van de werkende applicatie.¹ Gezien de tijd die nodig is voor het uitvoeren van deze activiteiten en het gegeven tijdsbestek voor het voeren van dit onderzoek, werd de functionaliteit van de aangereikte e-tool bewust beperkt. Zo doorloopt de applicatie niet alle onderdelen van het DIT-proces, maar is de werking ervan beperkt tot het analyseren van de (negatieve) effecten van een beleidsoptie. De keuze is gevallen op deze analysefase omdat de analyse van de effecten van een beleidsoptie het meest tijdrovende onderdeel van het DIT-proces is. Hetgeen volgt gaat dieper in op hoe de ontwikkelde e-tool, genaamd de SIT Cost Calculator, eruit ziet.

4.1 Situering

Na het doorlopen van de onderdelen 'aanleiding', 'doel' en 'opties' van het DIT-proces, dient de DIT-opsteller de negatieve effecten voor elke optie te beschrijven. Hiervoor kan de SIT Cost Calculator, of in het Nederlands de DIT kostencalculator, worden gebruikt. De kostencalculator verstrekt een eenvoudig te gebruiken template om op een gestructureerde wijze de negatieve effecten van een beleidsoptie te beschrijven en te berekenen. Daar de DIT specifiek en vrijwel exclusief naar de impact van regelgeving op de dienstensector en het grensoverschrijdende dienstenverkeer kijkt, zijn de te beschouwen negatieve effecten:

- de reguleringskosten voor de dienstensector;
- de welvaartskost (of efficiëntieverlies) voor de samenleving.²

De SIT Cost Calculator is ontworpen op basis van de DIT- en RIA-handleiding. Tevens was de eerder omschreven Business Cost Calculator, de Australische e-tool voor het berekenen van de nalevingskosten van regelgeving voor bedrijven, een belangrijk bron van inspiratie. In tegenstelling tot de BCC, die enkel de nalevingskosten in geldeenheden uitdrukt, berekent de SIT Cost Calculator alle reguleringskosten en de welvaartskost van een beleidsoptie. Aan de

¹ Valacich, J.S., George, J.F., & Hoffer, J.A. (2004). *Systeemanalyse en systeemontwerp, een inleiding* (2e ed.). Amsterdam: Pearson Education Benelux, p.21-26.

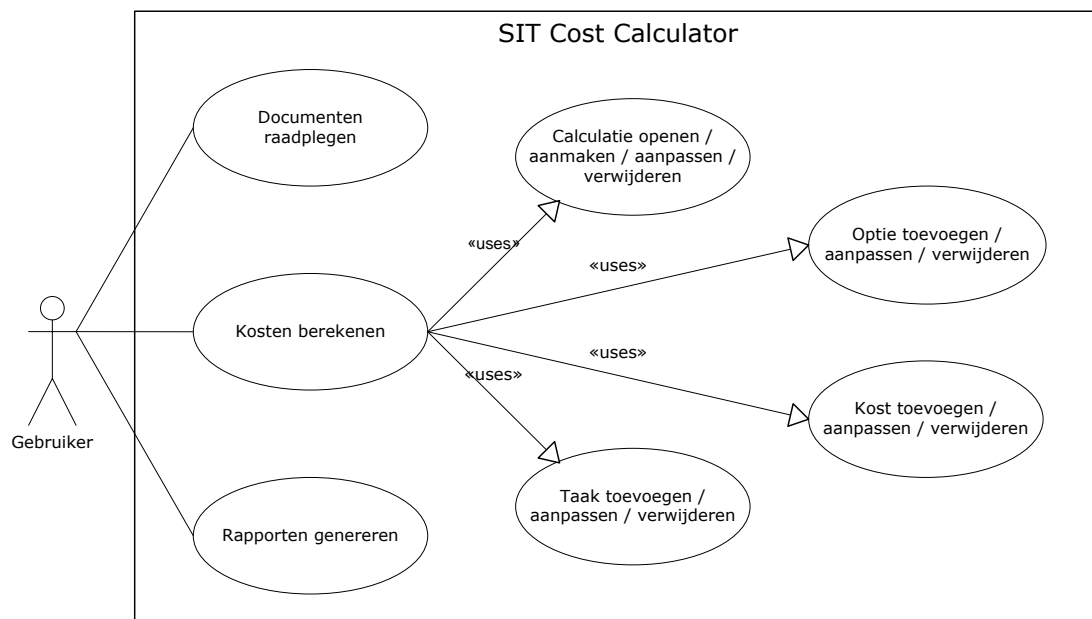
² Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.26.

hand van deze berekende kosten kan de DIT-opsteller vervolgens een kostenanalyse uitvoeren om tot een conclusie te komen in verband met de evenredigheidstoets, namelijk welke de laagste kosten optie is. De SIT Cost Calculator ondersteunt dus de evenredigheidstoets die de Dienstenrichtlijn voorop stelt.

De kostencalculator is opgesteld in het Engels om de bruikbaarheid van de e-tool in andere Europese lidstaten mogelijk te maken. Daarenboven is de SIT Cost Calculator beschikbaar via het internet op het volgende webadres: www.sitcostcalculator.com.

4.2 Functionaliteit

De belangrijkste functionaliteit van de SIT Cost Calculator is het beschrijven en berekenen van de reguleringskosten en de welvaartkost van een beleidsoptie. Daarnaast genereert de calculator rapporten en stelt een aantal documenten ter beschikking. Het UML-schema in figuur 6 geeft de functionaliteit van de kostencalculator grafisch weer.¹ Aan de hand van een fictief voorbeeld licht dit werk deze functionaliteit nader toe.

Figuur 6: UML use case diagram voor de SIT Cost Calculator

(Bron: eigen figuur)

¹ De Unified Modeling Language, afgekort UML, is een gebruiksvriendelijke en intuïtief te begrijpen modelleertaal. Het is een hulpmiddel bij het specificeren, visualiseren en documenteren van de structuur van een ICT-applicatie. Binnen UML wordt gebruik gemaakt van meerdere diagrammen. Het *use case diagram* dat in dit werk wordt gebruikt, beschrijft wat een applicatie functioneel moet kunnen.

Object Management Group (2008). Introduction to OMG's unified modeling language. Opgevraagd op 9 oktober 2008, van de volgende website: http://www.omg.org/gettingstarted/what_is_uml.htm.

4.2.1 Documenten raadplegen

Om gebruik te kunnen maken van de SIT Cost Calculator, surft de gebruiker naar het webadres www.sitcostcalculator.com. Bij het openen van de e-tool moet de gebruiker zijn gebruikersnaam en paswoord ingeven. Na een succesvolle login opent de homepagina, weergegeven in figuur 7. De gebruiker wordt er verwelkomd en informatie over de Europese Dienstenrichtlijn, de DIT en de kostencalculator wordt kernachtig ter beschikking gesteld. Daarnaast omvat de startpagina hyperlinks naar een aantal documenten:

- de Europese Dienstenrichtlijn;
- het handboek voor de implementatie van de Dienstenrichtlijn;
- de DIT-handleiding;
- de RIA-handleiding.

The screenshot shows the homepage of the SIT Cost Calculator. At the top, there is a navigation bar with the title "SIT Cost Calculator" and three buttons: "HOME", "CALCULATE COSTS", and "SEE REPORTS". A "logout" link is located in the top right corner. The main content area is divided into two columns. The left column contains a welcome message, followed by three sections: "The Services Directive (SD)", "Services Impact Test (SIT)", and "SIT Cost Calculator". The right column contains a "Useful documents" section with links to "The Services Directive (SD)", "Services Impact Test (SIT)", and "SIT Cost Calculator". The footer indicates "SIT Cost Calculator © 2009".

Figuur 7: Homepagina van de SIT Cost Calculator

(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/index.php>)

4.2.2 Kosten berekenen

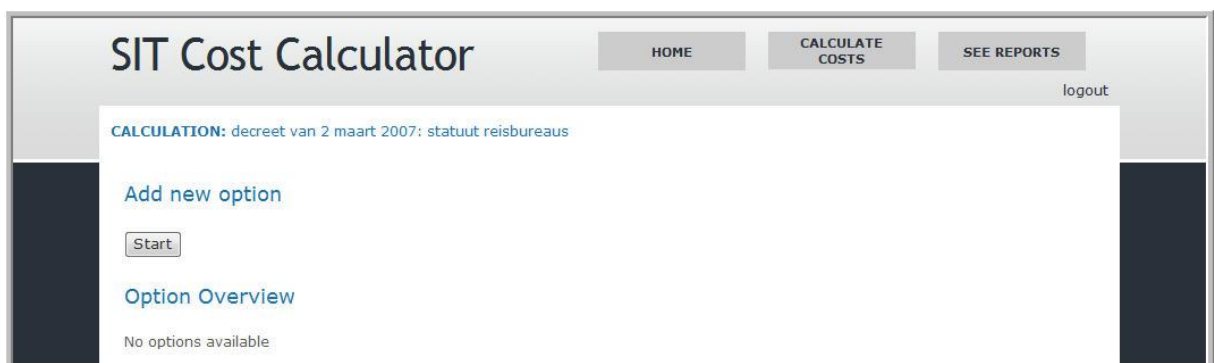
De gebruiker klikt op de knop 'calculate costs' bovenaan de homepagina om de pagina voor het berekenen van de negatieve effecten van een beleidsoptie te openen. Zoals afgebeeld in figuur 8, kan vanaf deze pagina een bestaande calculatie worden geopend of een nieuwe calculatie worden gestart. Elke nieuwe calculatie dient een betekenisvolle naam te krijgen. De titel van de DIT waarbij de berekeningen horen, is een voorbeeld van een goede naam voor een calculatie. De gebruiker kan deze naam steeds wijzigen door te klikken op 'edit' in het overzicht van de bestaande calculaties. Naast de naam van de calculatie, geeft dit overzicht de datum weer waarop de calculatie werd gestart.

Figuur 8: Calculate costs pagina van de SIT Cost Calculator

(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/calculatecosts.php>)

Het openen van de fictieve calculatie 'decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus', uit het overzicht afgebeeld in figuur 8, maakt het scherm, getoond in figuur 9, zichtbaar. Links bovenaan geeft de kostencalculator aan welke calculatie momenteel geopend is.

Figuur 9: Pagina voor het toevoegen van een beleidsoptie aan de calculatie

(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/optionoverview.php>)

Aan de geopende calculatie kan de gebruiker vervolgens één of meerdere beleidsopties toevoegen. Hiervoor klikt de gebruiker op de startknop. De SIT Cost Calculator geeft vervolgens een invulscherm weer. Figuur 10 illustreert dat de beleidsoptie een naam en een korte omschrijving krijgt. Tevens moet worden aangegeven van welk type de optie is:

- nuloptie (*no action*);
- sociaal-communicatieve instrumenten (*social communication*);
- privaatrechtelijke instrumenten (*private regulation*);
- economische instrumenten (*economic incentive*);
- dwingende regelgeving (*enforced regulation*);
- dwingende regelgeving: vergunningenstelsel (*enforced regulation: authorization scheme*).¹

The screenshot shows the 'SIT Cost Calculator' interface. At the top, there are navigation buttons: 'HOME', 'CALCULATE COSTS', and 'SEE REPORTS'. A 'logout' link is located in the top right corner. The main content area is titled 'CALCULATION: decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus'. Below this, there is a 'Create option' form. The form contains the following fields and options:

- Option name ***: A text input field containing 'Vergunning'.
- Option description ***: A text area containing 'Elk reisbureau met een of meer verkooppunten in het Vlaamse Gewest moet beschikken over de vergunning die wordt toegekend door Toerisme Vlaanderen'.
- Type ***: A dropdown menu with the selected option 'Enforced regulation: authorization scheme'.
- Calculate cost ***: Two radio buttons, 'by size of business' (selected) and 'not by size of business'.
- Number of service providers affected ***: Three input fields labeled 'Small', 'Medium', and 'Large' with values '1000', '300', and '0' respectively.
- Level of certainty of number of service providers affected ***: Three radio buttons, 'High', 'Medium' (selected), and 'Low'.
- Supporting evidence**: A text area containing the URL 'http://www.statbel.fgov.be/figures/d422_nl.asp'.

At the bottom of the form, there are 'Add' and 'Cancel' buttons.

Figuur 10: Invulscherm voor het toevoegen van een beleidsoptie aan de calculatie
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/option.php>)

¹ De typen opties die de kostencalculator onderscheidt, komen overeen met de lijst van opties opgenomen in de DIT-handleiding. Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.23.

Vervolgens beslist de gebruiker de negatieve effecten van de beleids optie al dan niet volgens de grootte van de dienstverleners te berekenen en vult het aantal door de beleidsmaatregel beïnvloede dienstverleners aan. Hierbij moet worden aangegeven of het niveau van zekerheid over het aantal beïnvloede dienstverleners laag, middelmatig of hoog is. Bovendien is de mogelijkheid voorzien om ondersteunend bewijsmateriaal aan te brengen.

Voor de optie afgebeeld in figuur 10 worden de reguleringskosten en de welvaarts kost volgens de grootte van de dienstverleners berekend. Hierdoor moet de gebruiker het aantal kleine, middelgrote en grote beïnvloede dienstverleners invullen. Indien een opsplitsing naar grootte niet wenselijk of realiseerbaar is, biedt de kostencalculator de mogelijkheid het totaal aantal beïnvloede dienstverleners in te vullen. Figuur 11 geeft weer hoe het invulscherm wijzigt wanneer de negatieve effecten van de beleids optie niet volgens de grootte van de dienstverleners worden berekend.

The screenshot shows the 'SIT Cost Calculator' interface. At the top, there are navigation buttons for 'HOME', 'CALCULATE COSTS', and 'SEE REPORTS', along with a 'logout' link. The main content area is titled 'CALCULATION: decreet van 2 maart 2007: statuut reisebureaus' and contains a 'Create option' form. The form has several input fields: 'Option name *', 'Option description *', and 'Type *'. A red rectangular box highlights the 'Calculate cost *' section, which contains two radio buttons: 'by size of business' and 'not by size of business', with the latter being selected. Below this is a text input field for 'Total number of service providers affected *'. Further down, there are three radio buttons for 'Level of certainty of number of service providers affected *': 'High', 'Medium', and 'Low'. At the bottom of the form is a 'Supporting evidence' text area and two buttons: 'Add' and 'Cancel'.

Figuur 11: Invulscherm voor het toevoegen van een beleids optie aan de calculatie zonder opsplitsing naar grootte van de dienstverleners
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/option.php>)

Door te klikken op de knop 'add', slaat de kostencalculator de ingevulde informatie op in de database en keert vervolgens terug naar de pagina voor het toevoegen van beleidsopties. Deze pagina toont nu een overzicht met daarin de toegevoegde beleidsoptie (figuur 12). Vanaf het overzicht van de beleidsopties kan de gebruiker de ingevulde informatie van een optie aanpassen en een optie verwijderen. Het klikken op 'toggle costs' maakt de kostentabel van de desbetreffende optie zichtbaar. Figuur 13 beeldt de kostentabel voor de beleidsoptie 'vergunning' af. Een kostentabel omvat de kosten die de calculator kan berekenen: alle reguleringskosten en de welvaartskost. Het klikken op het vraagteken dat bij een kost staat, maakt de definitie van de kost zichtbaar. Bijlage 3 omvat alle kostendefinities.

Figuur 12: Overzicht van de beleidsopties
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/optionoverview.php>)

The screenshot shows the 'SIT Cost Calculator' interface. At the top, there are navigation buttons for 'HOME', 'CALCULATE COSTS', and 'SEE REPORTS', along with a 'logout' link. The main content area displays 'CALCULATION: decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus'. Below this, there is a link to 'Add new option' and a 'Start' button. The 'Option Overview' section shows '- OPTION 1: Vergunning' with 'Edit', 'Delete', and 'Toggle Costs' links. The main table is titled 'A) REGULATORY COSTS' and has three columns: 'Fase', 'Type of cost', and 'Costs'. The table is structured as follows:

A) REGULATORY COSTS ?		
Fase	Type of cost	Costs
Preparation	Information costs ?	To do
	Planning costs ?	To do
Implementation	Compliance costs: ?	To do
	- Administrative burdens ?	To do
	- Start-up costs ?	To do
	- Operational costs ?	To do
	Delay costs ?	To do
Enforcement	Enforcement costs ?	To do
B) DEADWEIGHT LOSS ?		To do

Figuur 13: Kostentabel van de beleidsoptie
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/optionoverview.php>)

4.2.2.1 Reguleringskosten

Reguleringskosten bestaan uit alle kosten voor de overheid enerzijds en voor de bedrijven en burgers anderzijds om de regelgeving na te leven.¹ Enkel de reguleringskosten gedragen door de dienstverleners tijdens het voorbereiden, uitvoeren en handhaven van een regulering worden door de DIT en dus de SIT Cost Calculator beschouwd. Conform het evenredigheidsbeginsel van de Dienstenrichtlijn kijkt de DIT immers enkel naar de impact van regelgeving op de dienstensector en het grensoverschrijdende dienstenverkeer. Tabel 3 geeft de soorten reguleringskosten voor de dienstverleners weer. De kostencalculator neemt al deze kosten, met uitzondering van de kosten voor belangenverdediging, op in de kostentabel van een beleidsoptie.

¹ Marneffe, W., & Vereeck, L. (2008). De kosten van wetgeving: een taxonomie. *Tijdschrift voor Wetgeving*, 1, p.2-13.

Tabel 3: Indeling reguleringskosten

Fase in reguleringsproces	Soort reguleringskost
Vorbereiding	<ul style="list-style-type: none">- Informatiekosten- Planningskosten- Kosten voor belangenverdediging
Uitvoering	<ul style="list-style-type: none">- Nalevingskosten:<ul style="list-style-type: none">- Administratieve lasten- Opstartkosten- Operationele kosten- Wachtkosten
Handhaving	<ul style="list-style-type: none">- Handhavingskosten

(Bron: Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.29 + eigen bewerking.)

De kosten voor belangenverdediging, ook wel lobbyingkosten genoemd, zijn de kosten verbonden aan de inspanningen die bedrijven en burgers leveren om een bepaalde beleidsoptie te promoten, af te zwakken of tegen te houden.¹ Deze inspanningen bestaan meestal uit het verstrekken van informatie en het met argumenten overtuigen van beleidsmakers. Lobbyen heeft in het Nederlands echter een negatieve connotatie wat het objectief bepalen van de kosten voor belangenverdediging bemoeilijkt. Om deze reden laat de SIT Cost Calculator de lobbyingkosten buiten beschouwing. Lobbyingkosten zijn zeker niet onaanzienlijk, maar in de praktijk worden vooral de informatie- en planningskosten en de lasten bij de implementatie van de regelgeving als belastend ervaren door de meeste bedrijven en burgers.²

De reguleringskosten in de kostentabel van een beleidsoptie bestaan dus uit informatie-, plannings-, nalevings-, wacht- en handhavingskosten. Het zijn reële kosten die financiële uitgaven of opportuniteitskosten veroorzaken. De kostencalculator brengt de kosten voor de tijdsbesteding in kaart met het eerder omschreven standaardkostenmodel. Voor de overige uitgaven zijn de werkelijke factuurprijzen hanteerbaar.

¹ Marneffe, W., & Vereeck, L. (2008). De kosten van wetgeving: een taxonomie. *Tijdschrift voor Wetgeving*, 1, p.2-13.

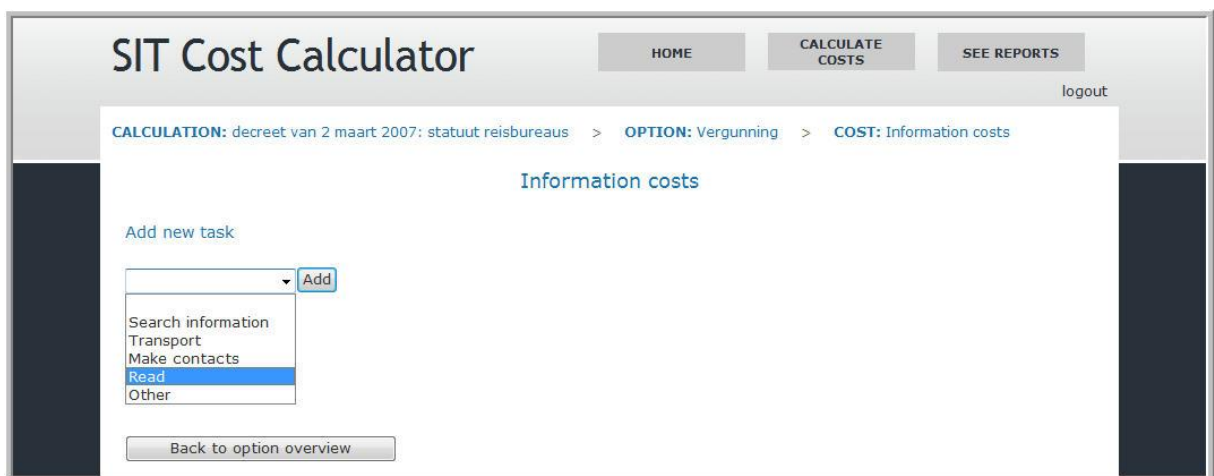
² Ibidem.

4.2.2.1.1 Informatiekosten

In de voorbereidingsfase maken de dienstverleners kosten om informatie over de regelgeving te verzamelen en te analyseren. Om op de hoogte te geraken van de regelgeving, moeten ze deze opvragen, opzoeken, doorlezen en op zoek gaan naar de verplichtingen die op hen van toepassing zijn.¹ Dit neemt tijd van een medewerker in beslag en hiervoor moeten tijdsbestedingskosten worden geteld.

Om de informatiekosten van de toegevoegde beleidsoptie te berekenen, klikt de gebruiker op 'information costs' in de kostentabel. De SIT Cost Calculator opent vervolgens de pagina voor het toevoegen van taken, weergegeven in figuur 14. De calculator berekent informatiekosten namelijk op basis van taken. De mogelijke taken van een dienstverlener om op de hoogte te geraken van de regelgeving zijn:

- opzoeken van informatie (*search information*);
- zich verplaatsen (*transport*);
- contact opnemen met (*make contacts*);
- lezen van de regelgeving (*read*);
- overige (*other*).

Figuur 14: Pagina voor het toevoegen van taken bij het berekenen van de informatiekosten

(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/informationcosts.php?id=316>)

De gebruiker voegt de taken toe die dienstverleners moeten uitvoeren om op de hoogte te geraken van de beleidsoptie. Voor elk taak dient de gebruiker volgende gegevens aan te reiken:

¹ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.29-30.

- een korte omschrijving van de taak;
- de gemiddelde tijd nodig voor het uitvoeren van de taak (in uren);
- de loonkost van het personeel belast met de taak (euro per uur);
- het aantal keer dat de taak wordt uitgevoerd door een dienstverlener (op jaarbasis);
- het aantal dienstverleners dat de taak moet uitvoeren;
- het niveau van zekerheid over de ingevulde informatie;
- het ondersteunend bewijsmateriaal.

Figuur 15 toont het invulscherm waarmee de kostencalculator deze gegevens verzamelt. Het invulscherm bevat een aantal controles om ervoor te zorgen dat correcte gegevens worden verkregen. Zo kan de gebruiker in de invulvelden waar de calculator cijfers verwacht enkel cijfers ingeven. Daarnaast controleert de kostencalculator of alle verplichte velden zijn ingevuld, of de ingevulde cijfers groter zijn dan nul, enz. Indien nodig wordt een foutmelding gegeven. Naast het controleren van de gegevens, biedt het invulscherm de mogelijkheid bepaalde informatie te raadplegen. Zo kan de gebruiker bij het invullen van de loonkost de standaarduurtarieven raadplegen. Bijlage 4 bevat de standaarduurtarieven die de Dienst Wetsmatiging ter beschikking stelt. Daarnaast kan het aantal door de beleidsoptie beïnvloede dienstverleners worden geraadpleegd bij het invullen van het aantal dienstverleners dat de taak moet uitvoeren. Standaard stelt de kostencalculator het aantal dienstverleners gelijk aan het aantal door de beleidsoptie beïnvloede dienstverleners. Deze waarde kan de gebruiker aanpassen, meer bepaald verlagen. Het is dus mogelijk het aantal dienstverleners dat een taak moet uitvoeren te verlagen wanneer niet alle door de optie beïnvloede dienstverleners de taak moeten uitvoeren.

The screenshot shows the 'SIT Cost Calculator' interface. At the top, there are navigation buttons for 'HOME', 'CALCULATE COSTS', and 'SEE REPORTS', along with a 'logout' link. The breadcrumb trail indicates the current path: 'CALCULATION: decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus > OPTION: Vergunning > COST: Information costs'. The main heading is 'Read'. The form contains the following fields and options:

- Task description ***: Text input with 'Lezen van het decreet'.
- Average time to complete task (in hours) ***: Text input with '1'.
- Labor cost of staff completing task (€/hour) ***: Text input with '29' and a link 'See standard rates'.
- Number of times task completed by service provider (per year) ***: A table with columns 'Small', 'Medium', and 'Large'. Values are 1, 1, and 0 respectively.
- Number of service providers affected ***: A table with columns 'Small', 'Medium', and 'Large'. Values are 1000, 300, and 0 respectively. A link 'Option values' is present below.
- Level of certainty of all costing info ***: Radio buttons for 'High' (selected), 'Medium', and 'Low'.
- Supporting evidence**: Text area containing the URL 'http://www.wetsmatiging.be/downloads/Standaardhandelingen.pdf'.

At the bottom, there is a link 'See formula' and two buttons: 'Add' and 'Cancel'.

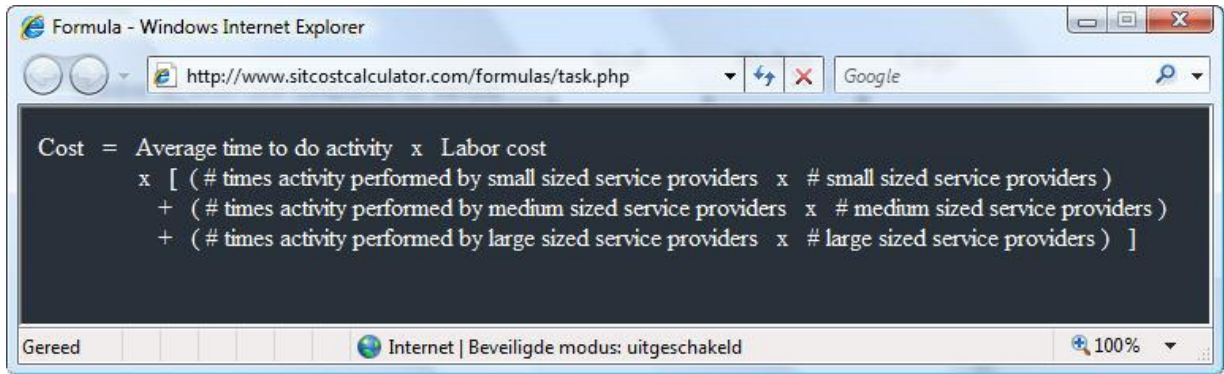
Figuur 15: Invulscherm voor een taak die informatiekosten veroorzaakt
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/task.php?idtype=4>)

Door te klikken op de knop 'add', bewaart de kostencalculator de ingevulde gegevens in de database. Met de ingevulde gegevens kan de kostencalculator de informatiekosten van de taak berekenen. Deze berekening is gelijkaardig met het standaardkostenmodel:

Informatiekosten van een taak =

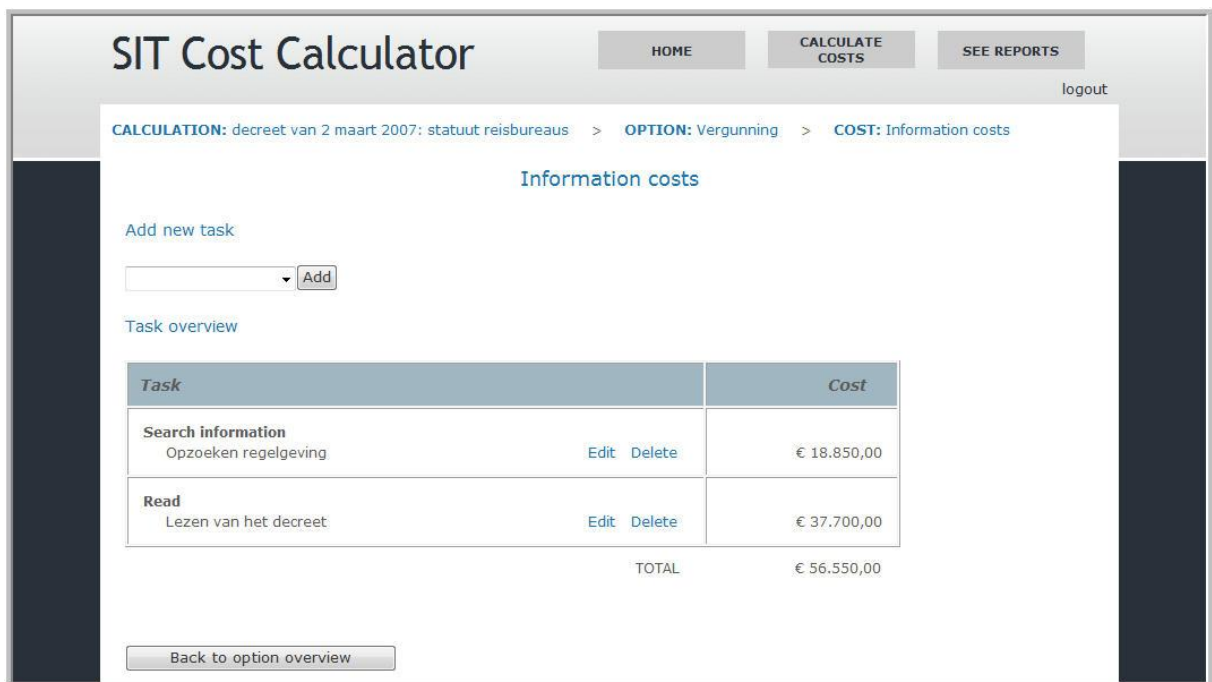
$$\begin{aligned} & (\text{gemiddelde tijd nodig voor het uitvoeren van de taak, uitgedrukt in uren}) \\ & \times (\text{loonkost van het personeel belast met de taak, uitgedrukt in €/uur}) \\ & \times (\text{aantal keer dat de taak wordt uitgevoerd door een dienstverlener, per jaar}) \\ & \times (\text{aantal dienstverleners dat de taak moet uitvoeren}) \end{aligned}$$

De gebruiker kan de formule voor het berekenen van de informatiekosten van een taak raadplegen via het invulscherm door te klikken op 'see formula'. De formule opent in een nieuw scherm zoals weergegeven in figuur 16.

Figuur 16: Formule voor het berekenen van de informatiekosten van een taak
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/formulas/task.php>)

Alle taken die de dienstverlener moet uitvoeren, om op de hoogte te geraken van de beleidsoptie, voegt de gebruiker van de kostencalculator toe. De pagina voor het toevoegen van taken toont een overzicht van alle toegevoegde taken. Figuur 17 geeft zo een overzicht weer. Vanaf het overzicht kunnen de informatiekosten per taak en de totale informatiekosten worden afgelezen. De totale informatiekosten van een beleidsoptie zijn de som van de informatiekosten van alle toegevoegde taken. Vanaf het overzicht kan de gebruiker tevens toegevoegde taken aanpassen of verwijderen.

Figuur 17: Een overzicht van de toegevoegde taken die informatiekosten veroorzaken
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/informationcosts.php?id=316>)

Bovenaan elke pagina geeft de SIT Cost Calculator weer voor welke calculatie, optie en kost de gebruiker gegevens aanreikt. Via deze aanduidingen kan de gebruiker tevens navigeren naar de gewenste pagina. Door bijvoorbeeld te klikken op 'option: vergunning' keert de calculator terug naar de pagina met de kostentabel. Figuur 18 beeldt deze pagina af. Merk op dat de kostentabel is aangevuld met de berekende informatiekosten.

The screenshot shows the 'SIT Cost Calculator' interface. At the top, there are navigation buttons for 'HOME', 'CALCULATE COSTS', and 'SEE REPORTS', along with a 'logout' link. The main content area displays the current calculation: 'decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus' and the selected option: 'Vergunning'. Below this, there is a 'Start' button and an 'Option Overview' section for 'OPTION 1: Vergunning'. The overview includes a table of costs and a total annual cost.

A) REGULATORY COSTS ?		€ 56.550,00
Fase	Type of cost	Costs
Preparation	Information costs ?	€ 56.550,00
	Planning costs ?	To do
Implementation	Compliance costs: ?	To do
	- Administrative burdens ?	To do
	- Start-up costs ?	To do
	- Operational costs ?	To do
	Delay costs ?	To do
Enforcement	Enforcement costs ?	To do
B) DEADWEIGHT LOSS ?		To do
TOTAL ANNUAL COST (inclusive start-up costs!)		€ 56.550,00

Figuur 18: Kostentabel van de beleids optie aangevuld met de informatiekosten
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/optionoverview.php?id=57>)

4.2.2.1.2 Planningskosten

Naast informatiekosten komen in de voorbereidingsfase planningskosten aan bod. Deze kosten maken dienstverleners in het voorbereidend plannen van de ontwikkeling van een systeem of organisatieonderdeel om de wetgeving te implementeren.¹ Voorbeeld: voor het verkrijgen van een vergunning moet een reisbureau ondermeer voldoen aan opgelegde voorwaarden in verband met de technische uitrusting. Het reisbureau zal de installatie van de

¹ Marneffe, W., & Vereeck, L. (2008). De kosten van wetgeving: een taxonomie. *Tijdschrift voor Wetgeving*, 1, p.2-13.

vereiste uitrusting plannen: welke uitrusting waar en wanneer installeren? Enkel de tijd besteed aan de planning wordt hier als kost meegenomen. De aankoop van de uitrusting zelf is een opstartkost.

Voor het berekenen van de planningskosten van een beleidsoptie, klikt de gebruiker op 'planning costs' in de kostentabel van de desbetreffende beleidsoptie. De SIT Cost Calculator opent vervolgens het invulscherm voor de planningskosten, weergegeven in figuur 19. De kostencalculator maakt geen gebruik van taken voor het berekenen van de planningskosten. Het voorbereidend plannen wordt beschouwd als één activiteit waarvoor de calculator de totale tijdsbestedingskosten berekent.

The screenshot shows the 'SIT Cost Calculator' interface. At the top, there are navigation buttons for 'HOME', 'CALCULATE COSTS', and 'SEE REPORTS', along with a 'logout' link. The breadcrumb trail indicates the current path: 'CALCULATION: decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus > OPTION: Vergunning > COST: Planning costs'. The main heading is 'Planning costs'. The form contains the following fields and controls:

- Description *: Installatie uitrusting
- Average time spend (in hours) *: 4
- Labor cost of staff performing planning (€/hour) *: 29, with a link 'See standard rates'.
- Number of times activity performed by service provider (per year) *: A table with columns 'Small', 'Medium', and 'Large'. Values are 1, 1, and 0 respectively.
- Number of service providers affected *: A table with columns 'Small', 'Medium', and 'Large'. Values are 1000, 300, and 0 respectively. A link 'Option values' is present.
- Level of certainty of all costing info *: Radio buttons for High, Medium (selected), and Low.
- Supporting evidence: A text input field.
- A link 'See formula' is located below the supporting evidence field.
- 'Add' and 'Cancel' buttons are at the bottom.

Figuur 19: Invulscherm voor de planningskosten
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/planningcosts.php?id=317>)

Het invulscherm voor planningskosten (figuur 19) heeft dezelfde opbouw als het invulscherm voor een taak die informatiekosten veroorzaakt (figuur 15). Het invulscherm omvat dezelfde invulvelden, controles en informatie. Logischer wijze bevat de formule voor het berekenen van de planningskosten dezelfde parameters als de formule voor het berekenen van de informatiekosten van een taak:

Planningskosten =

(gemiddelde tijd besteed aan het voorbereidend plannen, uitgedrukt in uren)
x (loonkost van het personeel belast met het plannen, uitgedrukt in €/uur)
x (aantal keer dat wordt gepland door een dienstverlener, per jaar)
x (aantal dienstverleners dat moet plannen)

Door te klikken op de knop 'add', slaat de kostencalculator de ingevulde gegevens op in de database en toont vervolgens de pagina met de kostentabel, die is aangevuld met de berekende planningskosten.

4.2.2.1.3 Administratieve lasten

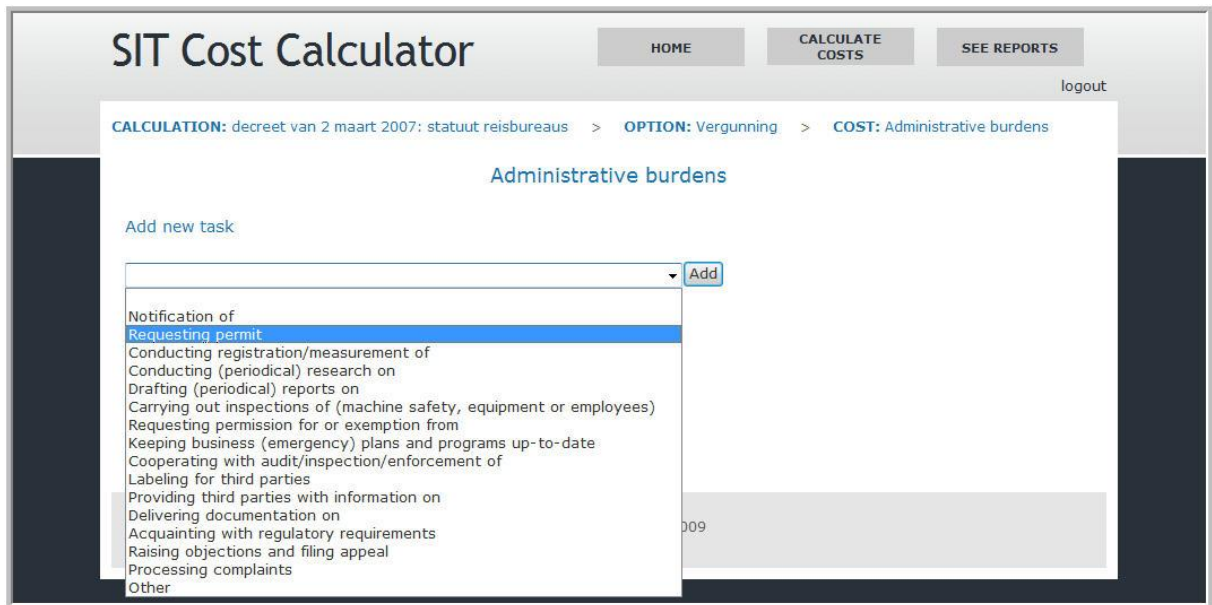
Tijdens de implementatiefase worden de dienstverleners geconfronteerd met nalevingskosten. Deze nalevingskosten zijn veruit het belangrijkste en bestaan uit administratieve lasten, opstartkosten en operationele kosten.¹ Administratieve lasten zijn de kosten van administratieve handelingen die dienstverleners maken om de informatieverplichtingen van de wetgeving na te leven.² Vaak voorkomende informatieverplichtingen zijn:

- melding/kennisgeving doen van;
- aanvragen van een vergunning;
- uitvoeren van registraties/metingen van;
- uitvoeren van (periodiek) onderzoek naar;
- opstellen van (periodieke) rapportage over;
- uitvoeren van een keuring van (veiligheid van machines, apparatuur keuren of personen in bepaalde functies keuren);
- aanvragen van toestemming of ontheffing voor;
- actueel houden bedrijfs(nood)plannen en -programma's inzake;
- meewerken aan audit/inspectie/handhaving van;
- etikettering ten behoeve van derden;
- verstrekken van informatie aan derden over;
- overmaken van documentatie inzake;
- kennismaken van wet- en regelgeving;
- bezwaar- en beroepsprocedure;
- behandelen van klachten.

¹ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.30.

² Ibidem.

De SIT Cost Calculator beschouwt deze informatieverplichtingen als mogelijke taken voor de dienstverleners.¹ Net zoals bij het berekenen van de informatiekosten, moet de gebruiker voor het berekenen van administratieve lasten die taken toevoegen die van toepassing zijn voor de beschouwde beleidsoptie. Figuur 20 toont de pagina voor het toevoegen van taken bij het berekenen van de administratieve lasten.

Figuur 20: Pagina voor het toevoegen van taken bij het berekenen van de administratieve lasten

(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/administratieburdens.php?id=318>)

Voor elke taak moet de gebruiker volgende gegevens aanreiken:

- een korte omschrijving van de taak;
- de gemiddelde tijd nodig voor het uitvoeren van de taak (in uren);
- de loonkost van het personeel belast met de taak (euro per uur);
- het aantal keer dat de taak wordt uitgevoerd door een dienstverlener (op jaarbasis);
- het aantal dienstverleners dat de taak moet uitvoeren;
- de *out-of-pocket* kosten;
- het niveau van zekerheid over de ingevulde informatie;
- het ondersteunend bewijsmateriaal.

¹ Bijlage 5 omvat de Engelse vertaling van de vaakvoorkomende informatieverplichtingen die de SIT Cost Calculator hanteert.

Figuur 21 toont het invulscherm waarmee de kostencalculator deze gegevens verzamelt. Het invulscherm is gelijkaardig aan de eerder toegelichte invulschermen. Het enige verschil zit in de *out-of-pocket* kosten. *Out-of-pocket* kosten zijn de feitelijke uitgaven van de dienstverleners om aan de informatieverplichtingen te voldoen.¹ Deze kosten omvatten de kosten voor een aangetekende zending, de postzegelkosten en de kilometerkosten voor een verplaatsing naar het gemeentehuis of de post. Opdat de calculator deze kosten kan berekenen, vult de gebruiker volgende gegevens in:

- het aantal aangetekende zendingen (*number of registered posts*);
- het aantal postzegels (*number of postage stamps*);
- het aantal verplaatsingskilometers (*number of kilometres travelled*).

SIT Cost Calculator HOME CALCULATE COSTS SEE REPORTS logout

CALCULATION: decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus > **OPTION:** Vergunning > **COST:** Administrative burdens

Requesting permit

Task description *

Average time to do activity (in hours) *

Labor cost of staff performing activity (€/hour) * [See standard rates](#)

	Small	Medium	Large
Number of times activity performed by service provider (per year) *	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="0"/>
Number of service providers affected *	<input type="text" value="1000"/>	<input type="text" value="300"/>	<input type="text" value="0"/>

[Option values](#)

Out-of-pocket costs

Number of registered posts

Number of postage stamps

Number of kilometres travelled

Level of certainty of all costing info * High Medium Low

Supporting evidence

[See formula](#)

Figuur 21: Invulscherm voor een taak die administratieve lasten veroorzaakt
(Bron: http://www.sitcostcalculator.com/adm_task.php?idtype=11)

¹ Kenniscel Wetsmatiging (2006a). Handleiding: Meten om te weten - Leidraad voor het meten van administratieve lasten - Tweede, herwerkte versie van 30 januari 2006 [Elektronische versie]. Brussel, p.2.

Op basis van deze gegevens berekent de SIT Cost Calculator de *out-of-pocket* kosten:

Out-of-pocket kosten =

$$\begin{aligned} & (\text{aantal aangetekende zendingen} \times \text{€ } 5,19) + (\text{aantal postzegels} \times \text{€ } 0,59) \\ & + (\text{aantal verplaatsingskilometers} \times \text{€ } 0,296)^1 \end{aligned}$$

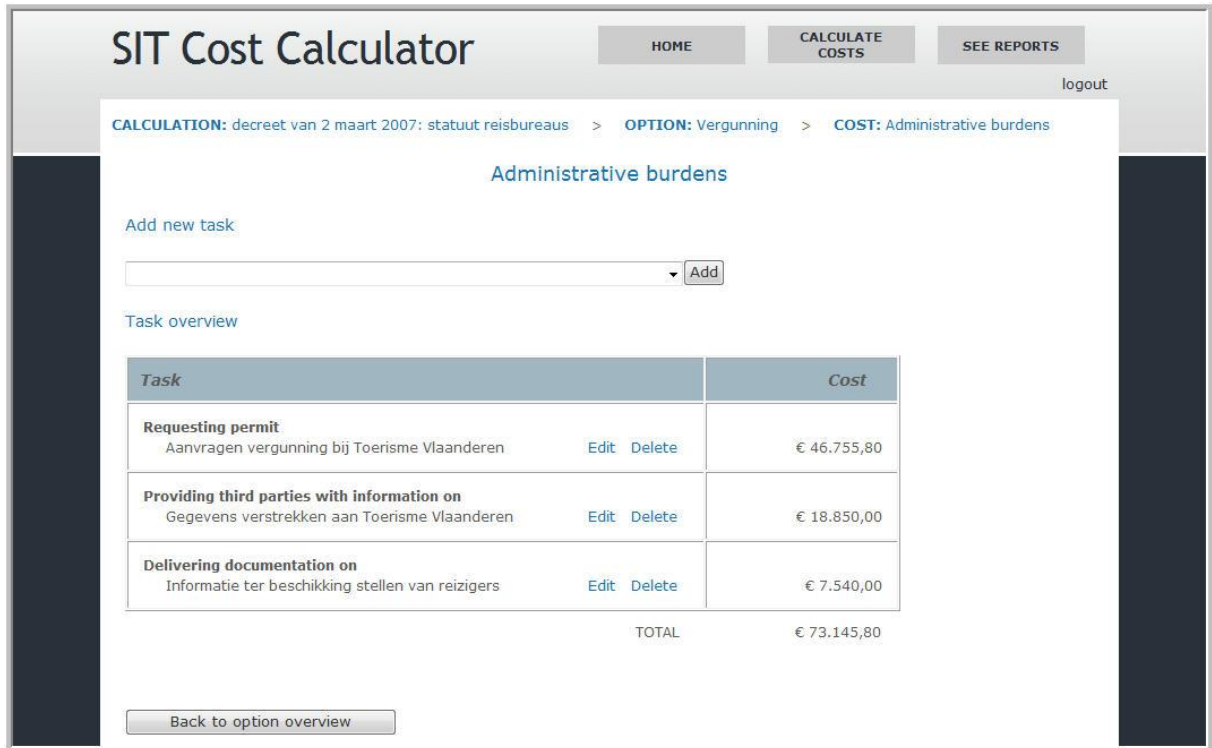
De formule voor het berekenen van de administratieve lasten brengt de *out-of-pocket* kosten als volgt in rekening:

Administratieve lasten van een taak =

$$\begin{aligned} & [(\text{gemiddelde tijd nodig voor het uitvoeren van de taak, uitgedrukt in uren}) \\ & \times (\text{loonkost van het personeel belast met de taak, uitgedrukt in €/uur}) \\ & + (\text{out-of-pocket kosten, uitgedrukt in €})] \\ & \times (\text{aantal keer dat de taak wordt uitgevoerd door een dienstverlener, per jaar}) \\ & \times (\text{aantal dienstverleners dat de taak moet uitvoeren}) \end{aligned}$$

Alle informatieverplichtingen die van toepassing zijn voor de beschouwde beleidsoptie, voegt de gebruiker toe. De pagina voor het toevoegen van taken, weergegeven in figuur 22, toont een overzicht van alle toegevoegde taken. Analoog aan de informatiekosten, kunnen de administratieve lasten per taak en de totale administratieve lasten worden afgelezen in dit overzicht. De totale administratieve lasten van een beleidsoptie zijn de som van de administratieve lasten van alle toegevoegde taken. De kostencalculator vult de kostentabel van de beleidsoptie verder aan met de totale administratieve lasten.

¹ De eenheidsprijzen voor een aangetekende zending (€ 5,19) en een postzegel (€ 0,59) werden opgevraagd op 24 januari 2009 van de website van De Post: http://www.post.be/site/nl/business/send_post/index.html. De verplaatsingskost per kilometer (€ 0,296) is gebaseerd op de standaardtarieven voor *out-of-pocket* kosten. De leidraad voor het meten van administratieve lasten stelt de verplaatsingskost per kilometer gelijk aan € 0,284. Het indexeren voor twee jaar aan 2% zorgt ervoor dat de verplaatsingskost per kilometer *up-to-date* is.

Figuur 22: Een overzicht van de toegevoegde taken die administratieve lasten veroorzaken
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/administrativeburdens.php?id=318>)

4.2.2.1.4 Opstartkosten

Naast informatieverplichtingen moeten dienstverleners de inhoudelijke verplichtingen van regelgeving naleven. Hierbij worden ze ondermeer geconfronteerd met opstartkosten. De opstartkosten voor dienstverleners zijn de vaste prijsverhogende kosten bij de aanvang van de nieuwe of vernieuwde regelgeving om zich ermee in regel te stellen.¹ Deze kosten omvatten ondermeer de aankoopkosten van materiaal en de bijscholingskosten van personeel.

Voor het berekenen van de opstartkosten van een beleids optie, klikt de gebruiker op 'start-up costs' in de kostentabel. De SIT Cost Calculator opent vervolgens de pagina voor het berekenen van de opstartkosten. Zoals te zien in figuur 23 bestaat deze pagina uit vier delen.

¹ Marneffe, W., & Vereeck, L. (2008). De kosten van wetgeving: een taxonomie. *Tijdschrift voor Wetgeving*, 1, p.2-13.

SIT Cost Calculator

HOME CALCULATE COSTS SEE REPORTS [logout](#)

CALCULATION: decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus > OPTION: Vergunning > COST: Start-up costs

Start-up costs

Material

Add new material cost

[Material costs overview](#)

No material costs available

Staff

An invoice is available

Add new staff cost

[Staff costs overview](#)

No staff costs available

No invoice is available

Add new staff cost

[Staff costs overview](#)

No staff costs available

Other

Add new cost

[Other costs overview](#)

No other costs available

	Small	Medium	Large
Number of service providers affected *	<input type="text" value="1000"/>	<input type="text" value="300"/>	<input type="text" value="0"/>
	Option values		

Level of certainty of all costing info. *

High
 Medium
 Low

Supporting evidence

[See formula](#)

Figuur 23: Pagina voor het berekenen van de opstartkosten
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/startupcosts.php?id=319>)

In het eerste deel kan de gebruiker de aankoopkosten van materialen toevoegen. Voor alle aangekochte materialen moet volgende informatie worden aangereikt:

- een korte omschrijving;
- de totale materiaalkost;
- aanvullende informatie.

Een korte omschrijving maakt duidelijk over welke materialen het gaat. De totale materiaalkost is de werkelijke factuurprijs. Mogelijke aanvullende informatie hierbij is een omschrijving van de aangekochte materialen. Figuur 24 illustreert de manier waarop de kostencalculator deze informatie verzamelt.

The screenshot displays the 'SIT Cost Calculator' web application. At the top, there are navigation buttons for 'HOME', 'CALCULATE COSTS', and 'SEE REPORTS', along with a 'logout' link. The main content area shows a breadcrumb trail: 'CALCULATION: decreet van 2 maart 2007: statuut reisebureaus > OPTION: Vergunning > COST: Start-up costs'. Below this, the 'Material' section contains three input fields: 'Short description *' with the value 'Aankoop installatie', 'Total cost of material (€) *' with the value '1000', and 'Additional information' with a text area containing 'Aankoop printers, computers, faxen...' and 'Prijs gebaseerd op offerte van Eurosys'. At the bottom of the form are 'Add' and 'Cancel' buttons.

Figuur 24: Invulscherm voor materiaalkosten bij het berekenen van de opstartkosten

(Bron: http://www.sitcostcalculator.com/material_staff_other.php?type=M)

In het tweede deel van het invulscherm voor de opstartkosten gebeurt het toevoegen van personeelskosten. Hierbij kan de gebruiker personeelskosten zowel op basis van werkelijke factuurprijzen als op basis van tijdsbestedingskosten toevoegen. Het toevoegen van personeelskosten op basis van factuurprijzen verloopt op exact dezelfde wijze als het toevoegen van materiaalkosten. Figuur 25 toont aan hoe het toevoegen van personeelskosten op basis van tijdsbestedingskosten gebeurt. In plaats van de factuurprijs moet de gebruiker de gemiddelde tijdsbesteding, de loonkost van het personeel en het aantal personeelsleden invullen. Het product van deze drie factoren leidt tot de personeelskosten.

The screenshot shows the 'SIT Cost Calculator' web application. At the top, there are navigation buttons for 'HOME', 'CALCULATE COSTS', and 'SEE REPORTS', along with a 'logout' link. The breadcrumb trail indicates the current path: 'CALCULATION: decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus > OPTION: Vergunning > COST: Start-up costs'. The main section is titled 'Staff' and contains several input fields: 'Short description *' with the value 'Bijscholing personeel', 'Average time (in hours) *' with '10', 'Labor cost of staff (€/hour) *' with '29' and a link to 'See standard rates', and 'Total number of staff *' with '5'. There is also a text area for 'Additional information' containing 'Opleiding betreffende gebruik installatie'. At the bottom of the form are 'Add' and 'Cancel' buttons.

Figuur 25: Invulscherm voor personeelskosten bij het berekenen van de opstartkosten
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/staff.php>)

Indien de gebruiker een aankoopkost wil toevoegen die noch een materiaalkost, noch een personeelskost is, kan dit in het derde deel van de pagina voor het berekenen van de opstartkosten. De gebruiker reikt hierbij een korte omschrijving, de totale kost en eventueel aanvullende informatie aan.

Het laatste deel van de pagina, weergegeven in figuur 23, bevat invulvelden voor het aantal dienstverleners dat de opstartkosten moet maken, het zekerheidsniveau van de kosteninformatie en het ondersteunend bewijsmateriaal. Wanneer dit laatste onderdeel en minstens één van de voorgaande drie onderdelen is vervuld, kan de SIT Cost Calculator de totale opstartkosten van een beleidsoptie berekenen:

$$\text{Opstartkosten} = [(\text{materiaalkosten}) + (\text{personeelskosten}) + (\text{overige opstartkosten})] \times (\text{aantal dienstverleners dat de opstartkosten moet maken})$$

De totale opstartkosten van een beleidsoptie zijn terug te vinden in de kostentabel van de beleidsoptie. Figuur 26 toont de pagina voor het berekenen van de opstartkosten waarbij materiaal- en personeelskosten zijn toegevoegd. Per type opstartkost geeft de calculator een overzicht in tabelvorm van de toegevoegde kosten.

SIT Cost Calculator

HOME CALCULATE COSTS SEE REPORTS [logout](#)

CALCULATION: [decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus](#) > [OPTION: Vergunning](#) > [COST: Start-up costs](#)

Start-up costs

Material

[Add new material cost](#)

[Material costs overview](#)

Material description	Cost
Aankoop installatie Edit Delete	€ 1.000,00
TOTAL	€ 1.000,00

Staff

An invoice is available

[Add new staff cost](#)

[Staff costs overview](#)

No staff costs available

No invoice is available

[Add new staff cost](#)

[Staff costs overview](#)

Staff description	Cost
Bijscholing personeel Edit Delete	€ 1.450,00
TOTAL	€ 1.450,00

Other

[Add new cost](#)

[Other costs overview](#)

No other costs available

Number of service providers affected *

Option values

Level of certainty of all costing info * High Medium Low

Supporting evidence

[See formula](#)

Figuur 26: Pagina voor het berekenen van de opstartkosten met toegevoegde kosten
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/startupcosts.php?id=319>)

4.2.2.1.5 Operationele kosten

Om de inhoudelijke verplichtingen van regelgeving na te leven, kunnen dienstverleners naast opstartkosten ook operationele kosten hebben. Operationele kosten bestaan uit variabele kosten om de wetgeving uit te voeren en hebben in tegenstelling tot opstartkosten betrekking op terugkerende personeels- en materiaalkosten.¹ De wijze waarop de SIT Cost Calculator de operationele kosten berekent, is echter volledig gelijk aan de berekeningswijze van de opstartkosten. Figuur 27 geeft de kostentabel van de beleids optie 'vergunning' weer waarvoor naast de informatiekosten en de planningskosten ook alle nalevingskosten zijn berekend.

The screenshot shows the 'SIT Cost Calculator' interface. At the top, there are navigation buttons for 'HOME', 'CALCULATE COSTS', and 'SEE REPORTS', along with a 'logout' link. The main content area displays the current calculation: 'decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus' and the selected option: 'Vergunning'. Below this, there is a section for 'Option Overview' for 'OPTION 1: Vergunning'. The main table shows the following data:

A) REGULATORY COSTS ?		€ 3.725.495,80
Fase	Type of cost	Costs
Preparation	Information costs ?	€ 56.550,00
	Planning costs ?	€ 150.800,00
Implementation	Compliance costs: ?	€ 3.518.145,80
	- Administrative burdens ?	€ 73.145,80
	- Start-up costs ?	€ 3.185.000,00
	- Operational costs ?	€ 260.000,00
	Delay costs ?	To do
Enforcement	Enforcement costs ?	To do
B) DEADWEIGHT LOSS ?		To do
TOTAL ANNUAL COST (inclusive start-up costs!)		€ 3.725.495,80

Figuur 27: Kostentabel van de beleids optie aangevuld met de informatie-, plannings- en nalevingskosten

(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/optionoverview.php?id=57>)

¹ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.31.

4.2.2.1.6 Wachtkosten

Voor de implementatiefase beschrijft de DIT-handleiding enkel de nalevingskosten. De SIT Cost Calculator onderscheidt in deze fase ook wachtkosten. Het is mogelijk dat dienstverleners moeten wachten op een besluit van regelgevende instanties, bijvoorbeeld het wachten op een aangevraagde vergunning. Tijdens deze periode kunnen de dienstverleners hun activiteiten niet uitvoeren en lopen ze interessante kansen mis. Deze gemiste opportuniteiten veroorzaken wachtkosten.

Door te klikken op 'delay cost' in de kostentabel, afgebeeld in figuur 27, opent de kostencalculator het invulscherm voor de wachtkosten. Zoals weergegeven in figuur 28, moet de gebruiker volgende gegevens invullen:

- een omschrijving;
- de gemiddelde wachttijd (in dagen);
- de gemiste omzet van een dienstverlener (euro per dag);
- het aantal dienstverleners dat moet wachten;
- het niveau van zekerheid over de ingevulde informatie;
- het ondersteunend bewijsmateriaal.

The screenshot shows the 'SIT Cost Calculator' interface. At the top, there are navigation buttons for 'HOME', 'CALCULATE COSTS', and 'SEE REPORTS', along with a 'logout' link. The breadcrumb trail indicates the current path: 'CALCULATION: decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus > OPTION: Vergunning > COST: Delay costs'. The main heading is 'Delay costs'. The form contains the following fields and options:

- Description ***: A text input field containing 'Wachten op vergunning'.
- Average waiting time (in days) ***: A text input field containing '50'.
- Missed turnover of service providers (€/day) ***: A table with three columns: 'Small', 'Medium', and 'Large'. The values are: Small: 2000, Medium: 5000, Large: 0.
- Number of service providers affected ***: A table with three columns: 'Small', 'Medium', and 'Large'. The values are: Small: 1000, Medium: 300, Large: 0.
- Option values**: A link below the table.
- Level of certainty of all costing info ***: Radio buttons for 'High' (selected), 'Medium', and 'Low'.
- Supporting evidence**: A text area containing the URL 'http://www.plan.be/overview.php?lang=nl&TM=64&IS=70'.
- See formula**: A link below the text area.
- Add** and **Cancel**: Buttons at the bottom of the form.

Figuur 28: Invulscherm voor de wachtkosten

(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/delaycosts.php?id=321>)

Met de ingevulde gegevens kan de kostencalculator de wachtkosten berekenen en de kostentabel van de beleidsoptie aanvullen:

Wachtkosten =

(gemiddelde wachttijd, uitgedrukt in dagen)

x (gemiste omzet van een dienstverlener, uitgedrukt in €/dag)

x (aantal dienstverleners dat moet wachten)

4.2.2.1.7 Handhavingskosten

In de laatste fase van het reguleringsproces lopen dienstverleners handhavingskosten op. Handhavingskosten zijn de kosten die dienstverleners maken in verband met de handhaving van de regelgeving door de overheid.¹ Deze kosten omvatten enerzijds de interne controlekosten om te controleren of de opgelegde verplichtingen worden uitgevoerd en anderzijds de opportuniteitskosten tijdens de handhavingsactiviteiten vanwege de overheid.² De kost van een interne audit is een voorbeeld van interne controlekosten. De opportuniteitskosten tijdens de handhavingsactiviteiten zijn de tijdsbestedingskosten voor bijvoorbeeld het rondleiden van een inspecteur.

Om de handhavingskosten van een beleidsoptie te berekenen, klikt de gebruiker op 'enforcement costs' in de kostentabel van de beleidsoptie. Hierdoor opent de kostencalculator de pagina waar de gebruiker taken kan toevoegen. Zowel de interne controlekosten als de tijdsbestedingskosten tijdens de handhavingsactiviteiten vanwege de overheid kan de gebruiker berekenen door het toevoegen van taken. Figuur 29 toont de mogelijke taken die de kostencalculator voorziet, zijnde:

- voorbereiden (*preparation*);
- meewerken (*cooperation*);
- administratieve afhandeling (*administrative conclusion*);
- andere (*other*).

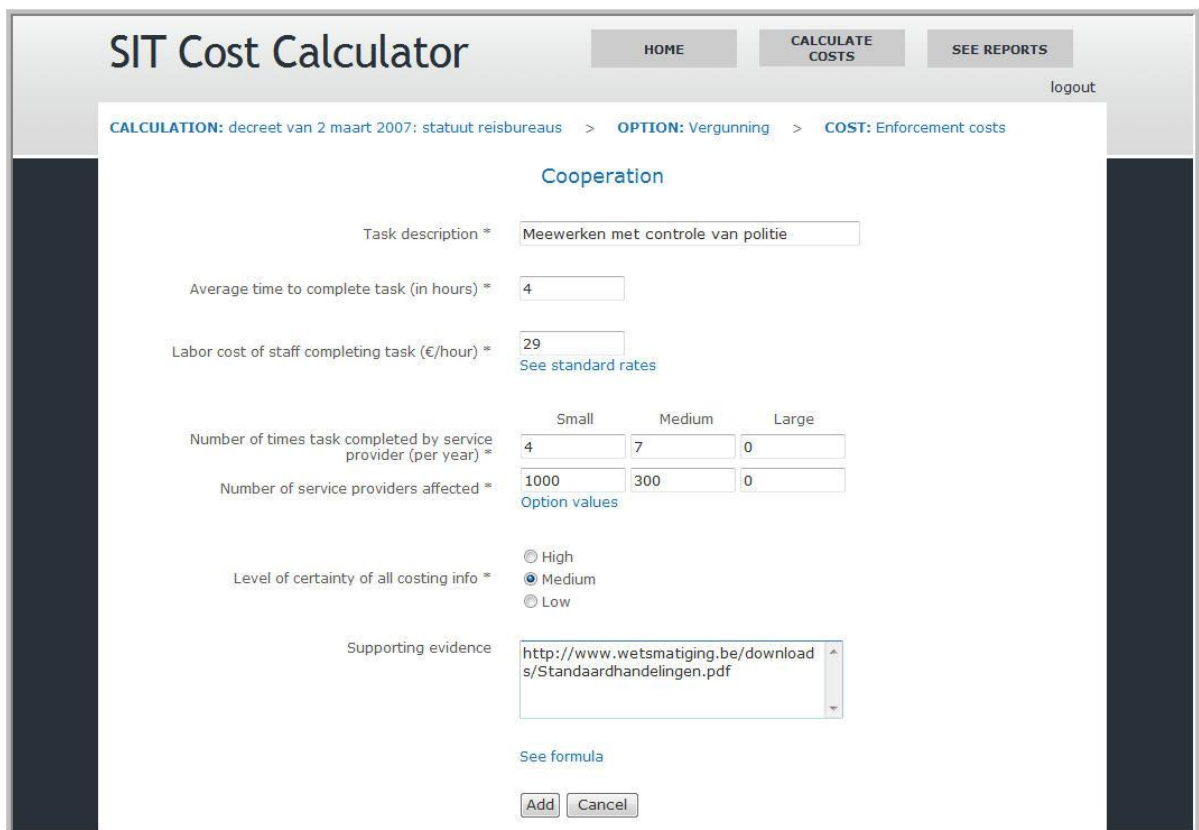
¹ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.31.

² Marneffe, W., & Vereeck, L. (2008). De kosten van wetgeving: een taxonomie. *Tijdschrift voor Wetgeving*, 1, p.2-13.

Figuur 29: Pagina voor het berekenen van de handhavingskosten
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/enforcementcosts.php?id=322>)

De gebruiker vult voor elke taak gegevens in via het invulscherm weergegeven in figuur 30. Dit invulscherm bevat dezelfde invulvelden, controles en informatie als het invulscherm voor een taak die informatiekosten veroorzaakt.

Figuur 30: Invulscherm voor een taak die handhavingskosten veroorzaakt
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/task.php?idtype=7>)

Met de ingevulde gegevens kan de kostencalculator de handhavingskosten van een taak berekenen:

Handhavingskosten van een taak =

$$\begin{aligned} & \text{(gemiddelde tijd nodig voor het uitvoeren van de taak, uitgedrukt in uren)} \\ & \times \text{(loonkost van het personeel belast met de taak, uitgedrukt in €/uur)} \\ & \times \text{(aantal keer dat de taak wordt uitgevoerd door een dienstverlener, per jaar)} \\ & \times \text{(aantal dienstverleners dat de taak moet uitvoeren)} \end{aligned}$$

Net zoals bij het berekenen van de informatiekosten en de administratieve lasten, genereert de SIT Cost Calculator bij het berekenen van de handhavingskosten een overzicht van de toegevoegde taken. In dit overzicht kunnen de handhavingskosten per taak en de totale handhavingskosten worden afgelezen. Daarnaast geeft de kostencalculator de totale handhavingskosten in de kostentabel van de beleids optie weer. Figuur 31 toont de kostentabel van de beleids optie uit het fictief voorbeeld waarvoor alle reguleringskosten zijn berekend.

The screenshot shows the 'SIT Cost Calculator' interface. At the top, there are navigation buttons for 'HOME', 'CALCULATE COSTS', and 'SEE REPORTS', along with a 'logout' link. The main content area displays 'CALCULATION: decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus > OPTION: Vergunning'. Below this, there is a section for 'Option Overview' for 'OPTION 1: Vergunning'. The table below shows the breakdown of costs:

A) REGULATORY COSTS ?		€ 179.433.095,80
Fase	Type of cost	Costs
Preparation	Information costs ?	€ 56.550,00
	Planning costs ?	€ 150.800,00
Implementation	Compliance costs: ?	€ 3.518.145,80
	- Administrative burdens ?	€ 73.145,80
	- Start-up costs ?	€ 3.185.000,00
	- Operational costs ?	€ 260.000,00
	Delay costs ?	€ 175.000.000,00
Enforcement	Enforcement costs ?	€ 707.600,00
B) DEADWEIGHT LOSS ?		To do
TOTAL ANNUAL COST (inclusive start-up costs!)		€ 179.433.095,80

Figuur 31: Kostentabel van de beleids optie aangevuld met alle reguleringskosten

(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/optionoverview.php?id=57>)

4.2.2.2 Welvaartskost

Naast reguleringskosten leidt regelgeving tot een welvaartskost. Deze welvaartskost, ook omschreven als het efficiëntieverlies of het *deadweight loss*, is het economisch verlies dat wordt veroorzaakt door de inkrimping van de markt tengevolge van de bijkomende reguleringskosten.¹ De reguleringskosten vormen een verlies aan tijd of financiële middelen die de dienstverleners voor andere doeleinden hadden kunnen inzetten. Het zijn reële kosten die eenzelfde effect als gewone productiekosten hebben.² Afhankelijk van de prijselasticiteit van vraag en aanbod³ leiden deze bijkomende reguleringskosten tot ofwel hogere prijzen voor de consumenten, ofwel een lagere winstgevendheid voor de dienstverleners. Sommige consumenten of dienstverleners zullen hierdoor afhaken.⁴ In beide gevallen leidt een stijging van de kosten echter tot een daling van het aanbod. Dit waardeverlies van verhandelde diensten is de welvaartskost.

De omvang van de weggevallen productie, de hoogte van de reguleringskosten en de prijselasticiteit van vraag en aanbod zijn de bepalende factoren voor de grootte van de welvaartskost.⁵ Indien deze gegevens beschikbaar zijn, kan de welvaartskost worden berekend door de helft van de verdrongen productie te vermenigvuldigen met de reguleringskosten.⁶ De technische informatie voor het berekenen van de welvaartskost ontbreekt echter vaak. Daarom tracht de SIT Cost Calculator de welvaartskost bij benadering te schatten door gebruik te maken van andere factoren. Hiertoe vraagt de calculator aan de gebruiker om volgende informatie aan te reiken:

- de winstmarge van de sector (%);
- de omzet van een dienstverlener (op jaarbasis);
- het aantal door de beleidsoptie beïnvloede dienstverleners;
- het niveau van zekerheid over de ingevulde informatie;
- het ondersteunend bewijsmateriaal.

Figuur 32 illustreert de manier waarop de kostencalculator deze informatie verzamelt.

¹ Marneffe, W., & Vereeck, L. (2008). De kosten van wetgeving: een taxonomie. *Tijdschrift voor Wetgeving*, 1, p.2-13.

² Ibidem

³ De prijselasticiteit van de vraag is een indicator voor de prijsgevoeligheid van de consumenten en de prijselasticiteit van het aanbod is een indicator voor de prijsgevoeligheid van de producenten. De Borger, B., & Van Poeck, A. (2004). *Algemene economie*. Antwerpen: De Boeck, p.57-67.

⁴ De 'marginale' consumenten en producenten die aan de 'marge' van de markt zitten, stappen uit de markt omwille van de bijkomende reguleringskosten.

⁵ Marneffe, W., & Vereeck, L. (2008). De kosten van wetgeving: een taxonomie. *Tijdschrift voor Wetgeving*, 1, p.2-13.

⁶ Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken, p.31.

The screenshot shows the 'SIT Cost Calculator' interface. At the top, there are navigation buttons for 'HOME', 'CALCULATE COSTS', and 'SEE REPORTS', along with a 'logout' link. The main content area is titled 'Deadweight loss' and contains several input fields and options:

- 'Profit margin (%) *' with a text input field containing '25'.
- 'Turnover (per year) *' with a table of radio buttons for 'Small', 'Medium', and 'Large'. The 'Small' option is selected, with a corresponding text input field containing '500.000'.
- 'Number of service providers affected *' with a table of radio buttons for 'Small', 'Medium', and 'Large'. The 'Small' option is selected, with a corresponding text input field containing '1000'.
- 'Level of certainty of all costing info *' with radio buttons for 'High', 'Medium', and 'Low'. The 'Medium' option is selected.
- 'Supporting evidence' with a text area containing the URL: 'http://www.nbb.be/pub/03_00_00_00_00/03_02_00_00_00/03_02_01_00_00.htm?l=nl'.

At the bottom of the form, there is a 'See formula' link and two buttons: 'Add' and 'Cancel'.

Figuur 32: Invulscherm voor de welvaartskost

(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/deadweightloss.php?id=41>)

Aan de hand van de ingevulde informatie berekent de calculator vooreerst de totale omzet van alle door de beleids optie beïnvloede dienstverleners samen. Deze totale omzet is gelijk aan de omzet van een dienstverlener vermenigvuldigd met het aantal door de beleids optie beïnvloede dienstverleners. Vervolgens is het mogelijk de totale kosten te berekenen:

Totale kosten =

$$(totale\ omzet) - [(winstmarge,\ uitgedrukt\ als\ \%) \times (totale\ omzet)]$$

Het voeren van het beleid van de beschouwde beleids optie leidt tot reguleringskosten. De totale kosten zullen dus toenemen met deze bijkomende reguleringskosten. Door de reeds berekende reguleringskosten te delen door de totale kosten berekent de kostencalculator de procentuele kostentoe name die gepaard gaat met het voeren van het beleid van de optie.

De toename in kosten leidt tot een daling van het aanbod. Sommige dienstverleners zullen mogelijk afhaken. Maar hoe sterk neemt het aanbod af wanneer de kosten toenemen met het berekende percentage van kostentoe name? De kostencalculator veronderstelt dat een toename van de kosten met 10% aanleiding geeft tot een daling van het aanbod met 3%. Deze verhouding is gebaseerd op de aanbods elasticiteit van arbeid in België die gelijk is aan

+0,3.¹ De aanbodselasticiteit van arbeid is indicatief voor de prijselasticiteit van het dienstenaanbod daar de bereidheid van een werknemer om een job aan te nemen vergelijkbaar is met de bereidheid van een dienstverlener om een opdracht te aanvaarden. De kostencalculator berekent dus de procentuele verandering in de aangeboden hoeveelheid diensten door de procentuele kostentoeename te vermenigvuldigen met de factor 0,3.

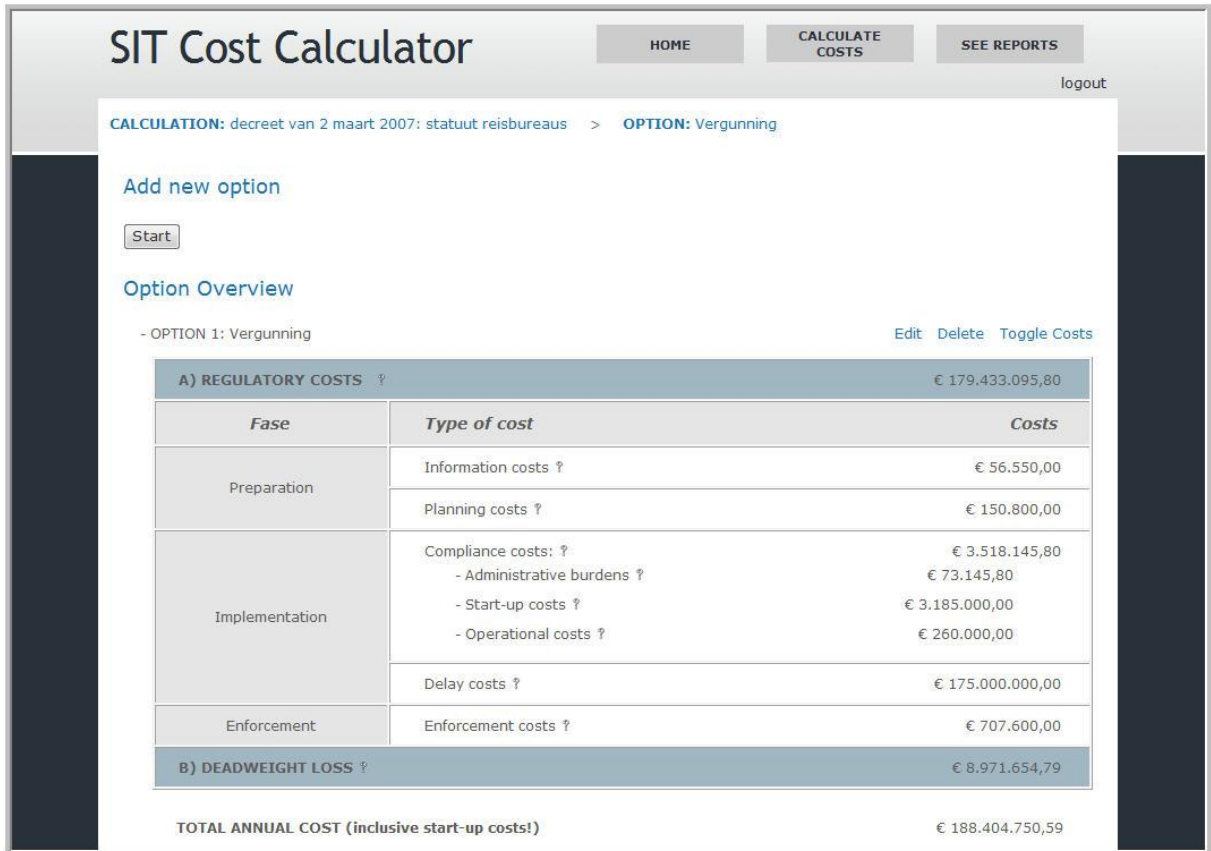
Nadat de calculator de procentuele verandering in de aangeboden hoeveelheid heeft berekend, kan de welvaartskost worden berekend:

Welvaartskost =

$$\left[\text{(procentuele verandering in de aangeboden hoeveelheid, uitgedrukt als \%)} \right. \\ \left. \times \text{(winstmarge, uitgedrukt als \%)} \times \text{(totale omzet)} \right] / 2$$

De SIT Cost Calculator vult tenslotte de kostentabel aan met het berekende welvaartsverlies. Figuur 33 geeft de kostentabel van de beleidsoptie 'vergunning' weer waarvoor nu alle reguleringskosten en de welvaartskost zijn berekend. Indien de gebruiker enkel de welvaartskost en geen reguleringskosten berekent, zal de kostencalculator de welvaartskost gelijk stellen aan nul. De reguleringskosten komen immers voor in de berekening van de procentuele kostentoeename en zijn dus indirect nodig voor het berekenen van de welvaartskost. Het is dus raadzaam eerst de reguleringskosten te berekenen en vervolgens het *deadweight loss* te becijferen. De volgorde waarin de gebruiker de verschillende reguleringskosten beschrijft en berekent, is niet van belang. Indien de aangereikte informatie voor het berekenen van een van de reguleringskosten wordt aangepast, zal de calculator automatisch die reguleringskost en de welvaartskost herberekenen.

¹ Konings, J. (2004). De relatie tussen loonlastenverlaging en jobs. *Beleidsnota (2)*, VKW Denktank, p.20-22.

Figuur 33: Kostentabel van de beleidsoptie aangevuld met alle reguleringskosten en de welvaartskost

(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/optionoverview.php?id=57>)

4.2.3 Rapporten genereren

De laatste functionaliteit van de SIT Cost Calculator is het genereren van rapporten. Hiervoor klikt de gebruiker op de knop 'see reports' bovenaan de pagina. De calculator opent vervolgens de pagina waar de gebruiker rapporten kan raadplegen en afdrukken. Figuur 34 geeft aan dat de gebruiker de gewenste calculatie en de gewenste optie(s) moet aangeven waarvoor een rapport moet worden opgesteld. Tevens beslist de gebruiker welk type rapport hij wil bekomen:

- een standaard rapport (*SIT Cost Calculator Report*);
- een gedetailleerd rapport (*SIT Cost Calculator Detailed Report*);
- een rapport van het ondersteunend bewijsmateriaal (*SIT Cost Calculator Supporting Evidence Report*).

The screenshot shows the 'See Reports' page of the SIT Cost Calculator. The page has a header with the title 'SIT Cost Calculator' and three navigation buttons: 'HOME', 'CALCULATE COSTS', and 'SEE REPORTS'. A 'logout' link is located in the top right corner. The main content area is titled 'See Reports' and contains three dropdown menus: 'Calculation *' with the value 'decreet van 2 maart 2007: statuut reisbureaus', 'Option *' with the value 'OPTION 1: Vergunning', and 'Report type *' with the value 'SIT Cost Calculator Report'. A 'See report' button is located at the bottom of the form.

Figuur 34: Pagina voor het genereren van rapporten

(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/reports.php>)

Het standaard rapport van de kostencalculator geeft vooreerst de algemene informatie van de beleidsoptie weer:

- de naam van de optie;
- een korte omschrijving;
- van welk type de optie is;
- het aantal door de optie beïnvloede dienstverleners;
- het niveau van zekerheid over het aantal beïnvloede dienstverleners;
- het ondersteunend bewijsmateriaal.

Tevens omvat het rapport de kostentabel van de beleidsoptie zoals deze is opgebouwd tijdens het berekenen van de reguleringskosten en de welvaartskost. Figuur 35 bevat het SIT Cost Calculator Report voor de beleidsoptie 'vergunning' uit het fictief voorbeeld. Door op de printknop te klikken opent het rapport in een nieuw scherm en wordt er aan de gebruiker gevraagd een printer te selecteren. Indien een PDF-writer kan worden geselecteerd, is het mogelijk het rapport in PDF-formaat te bewaren.

SIT Cost Calculator Report		Print report
OPTION		
Name	Vergunning	
Description	Elk reisbureau met een of meer verkooppunten in het Vlaamse Gewest moet beschikken over de vergunning die wordt toegekend door Toerisme Vlaanderen	
Type	Enforced regulation: authorization scheme	
Service providers affected	Small: 1000 Medium: 300 Large: 0	
Level of certainty	Medium	
Supporting evidence	http://www.statbel.fgov.be/figures/d422_nl.asp	
A) REGULATORY COSTS		€ 179.433.095,80
<i>Fase</i>	<i>Type of cost</i>	<i>Costs</i>
Preparation	Information costs	€ 56.550,00
	Planning costs	€ 150.800,00
Implementation	Compliance costs:	€ 3.518.145,80
	- Administrative burdens	€ 73.145,80
	- Start-up costs	€ 3.185.000,00
	- Operational costs	€ 260.000,00
	Delay costs	€ 175.000.000,00
Enforcement	Enforcement costs	€ 707.600,00
B) DEADWEIGHT LOSS		€ 8.971.654,79
TOTAL ANNUAL COST (inclusive start-up costs!)		€ 188.404.750,59

Figuur 35: SIT Cost Calculator Report

(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/reports.php>)

De kostencalculator biedt ook de mogelijkheid om een meer gedetailleerd rapport te genereren. Dit rapport omvat eveneens de algemene informatie van de beleidsoptie en de bijhorende kostentabel. Extra is de uitdieping van alle reguleringskosten en de welvaartskost in de kostentabel. Figuur 36 toont aan dat een gedetailleerd rapport voor de informatiekosten, de administratieve lasten en de handhavingskosten een overzicht van de toegevoegde taken weergeeft. Voor de opstart- en operationele kosten maakt het rapport een opsplitsing naar materiaal- en personeelskosten.

SIT Cost Calculator Detailed Report		Print report
OPTION		
Name	Vergunning	
Description	Elk reisbureau met een of meer verkooppunten in het Vlaamse Gewest moet beschikken over de vergunning die wordt toegekend door Toerisme Vlaanderen	
Type	Enforced regulation: authorization scheme	
Service providers affected	Small: 1000 Medium: 300 Large: 0	
Level of certainty	Medium	
Supporting evidence	http://www.stabel.fgov.be/figures/d422_nl.asp	
A) REGULATORY COSTS (Level of certainty: High)		€ 179.433.095,80
Information costs (Level of certainty: High)		€ 56.550,00
<i>Task</i>	<i>Certainty</i>	<i>Cost</i>
Search information Opzoeken regelgeving	Medium	€ 18.850,00
Read Lezen van het decreet	High	€ 37.700,00
Planning costs (Level of certainty: Medium)		€ 150.800,00
Administrative burdens (Level of certainty: High)		€ 73.145,80
<i>Task</i>	<i>Certainty</i>	<i>Cost</i>
Requesting permit Aanvragen vergunning bij Toerisme Vlaanderen	High	€ 46.755,80
Providing third parties with information on Gegevens verstrekken aan Toerisme Vlaanderen	Low	€ 18.850,00
Delivering documentation on Informatie ter beschikking stellen van reizigers	High	€ 7.540,00
Start-up costs (Level of certainty: Medium)		€ 3.185.000,00
Material		
<i>Material description</i>	<i>Cost</i>	
Aankoop installatie	€ 1.000,00	
TOTAL		€ 1.000,00
Staff (no invoice)		
<i>Staff description</i>	<i>Cost</i>	
Bijscholing personeel	€ 1.450,00	
TOTAL		€ 1.450,00
Operational costs (Level of certainty: Low)		€ 260.000,00
Material		
<i>Material description</i>	<i>Cost</i>	
Onderhoud installatie	€ 200,00	
TOTAL		€ 200,00
Delay costs (Level of certainty: High)		€ 175.000.000,00
Enforcement costs (Level of certainty: Medium)		€ 707.600,00
<i>Task</i>	<i>Certainty</i>	<i>Cost</i>
Cooperation Meewerken met controle van politie	Medium	€ 707.600,00
B) DEADWEIGHT LOSS (Level of certainty: Medium)		€ 8.971.654,79
TOTAL ANNUAL COST (inclusive start-up costs!) (Level of certainty: High)		€ 188.404.750,59

Figuur 36: SIT Cost Calculator Detailed Report
(Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/reports.php>)

Een ander extra element van het gedetailleerd rapport is het meegeven van het zekerheidsniveau van de aangereikte kosteninformatie. Het niveau van zekerheid van kosten die zijn opgebouwd uit taken, is feitelijk een gewogen gemiddelde van de zekerheidsniveaus van de kosteninformatie van de toegevoegde taken. Voorbeeld: de gebruiker voegt een taak toe die duizend euro kosten veroorzaakt en geeft hierbij aan dat deze kosteninformatie een laag zekerheidsniveau heeft. Een andere taak veroorzaakt slechts vijftig euro kosten, maar de waarschijnlijkheid dat deze informatie correct is, is groot. Gezien de taak met een laag zekerheidsniveau de grootste kosten vertegenwoordigt, is het gemiddelde zekerheidsniveau van beide taken laag. Een zelfde redenering geldt voor het zekerheidsniveau van de reguleringskosten en de totale kosten:

- het globale niveau van zekerheid van de reguleringskosten is het gewogen gemiddelde van de zekerheidsniveaus van alle reguleringskosten;
- het globale niveau van zekerheid van de totale kosten is het gewogen gemiddelde van het globaal zekerheidsniveau van de reguleringskosten en het zekerheidsniveau van de welvaartskost.

Indien gewenst, kan de gebruiker met de SIT Cost Calculator een rapport opstellen dat een overzicht geeft van de zekerheidsniveaus en het ondersteunend bewijsmateriaal voor elke optie, kost en taak. Figuur 37 beeldt een SIT Cost Calculator Supporting Evidence Report af. In één oogopslag is duidelijk of de gebruiker bij het berekenen van de reguleringskosten en de welvaartskost voldoende ondersteunend bewijsmateriaal heeft aangebracht. Tevens kan op basis van het rapport een goed beeld worden gevormd van de waarschijnlijkheid dat bepaalde kosten zich voordoen.

SIT Cost Calculator Supporting Evidence Report		Print report
OPTION: Vergunning		
A) REGULATORY COSTS		
Level of certainty	High	
1. Information costs		
Level of certainty	High	
Task 1.1: Search information - Opzoeken regelgeving		
Level of certainty	Medium	
Supporting Evidence	http://www.wetsmatiging.be/downloads/Standaardhandelingen.pdf	
Task 1.2: Read - Lezen van het decreet		
Level of certainty	High	
Supporting Evidence	http://www.wetsmatiging.be/downloads/Standaardhandelingen.pdf	
2. Planning costs		
Level of certainty	Medium	
Supporting Evidence	/	
3. Administrative burdens		
Level of certainty	High	
Task 3.1: Requesting permit - Aanvragen vergunning bij Toerisme Vlaanderen		
Level of certainty	High	
Supporting Evidence	http://www.wetsmatiging.be/downloads/Standaardhandelingen.pdf	
Task 3.2: Providing third parties with information on - Gegevens verstrekken aan Toerisme Vlaanderen		
Level of certainty	Low	
Supporting Evidence	/	
Task 3.3: Delivering documentation on - Informatie ter beschikking stellen van reizigers		
Level of certainty	High	
Supporting Evidence	http://www.plan.be/index.php?lang=nl&TM=30&IS=61	
4. Start-up costs		
Level of certainty	Medium	
Supporting Evidence	http://www.nbb.be/pub/03_00_00_00_00/03_01_01_00_00.htm?l=nl&n=1	
5. Operational costs		
Level of certainty	Low	
Supporting Evidence	http://www.nbb.be/pub/03_00_00_00_00/03_01_01_00_00.htm?l=nl&n=1	
6. Delay costs		
Level of certainty	High	
Supporting Evidence	http://www.plan.be/overview.php?lang=nl&TM=64&IS=70	
7. Enforcementcost costs		
Level of certainty	Medium	
Task 7.1: Cooperation - Meewerken met controle van politie		
Level of certainty	Medium	
Supporting Evidence	http://www.wetsmatiging.be/downloads/Standaardhandelingen.pdf	
B) DEADWEIGHT LOSS		
Level of certainty	Medium	
Supporting Evidence	http://www.nbb.be/pub/03_00_00_00_00/03_02_00_00_00/03_02_01_00_00.htm?l=nl	

Figuur 37: SIT Cost Calculator Supporting Evidence Report
 (Bron: <http://www.sitcostcalculator.com/reports.php>)

4.3 Conclusie SIT Cost Calculator

De SIT Cost Calculator is een online beschikbare e-tool voor het beschrijven en berekenen van de reguleringskosten en de welvaartskost van de beleidsopties. De e-tool is eenvoudig te gebruiken en is intuïtief verstaanbaar. De gebruiker kan met de kostencalculator meerdere calculaties starten en aan elke calculatie één of meerdere beleidsopties toevoegen. Voor elke beleidsoptie bouwt de kostencalculator een kostentabel. Deze kostentabel omvat alle reguleringskosten en de welvaartskost van de optie en is steeds het vertrekpunt voor het berekenen van al deze kosten.

De reguleringskosten van een beleidsoptie zijn reële kosten die financiële uitgaven of opportuïteitskosten veroorzaken. De kostencalculator brengt de kosten voor de tijdsbesteding in kaart met het standaardkostenmodel. Voor de overige uitgaven worden de werkelijke factuurprijzen gehanteerd. De informatiekosten, de administratieve lasten en de handhavingskosten berekent de calculator met behulp van taken. Een taak is een vaak voorkomende activiteit die dienstverleners moeten uitvoeren in een bepaalde fase van het reguleringsproces. De gebruiker dient alle taken toe te voegen die voor de beleidsoptie van toepassing zijn. Naast reguleringskosten kan de kostencalculator de welvaartskost berekenen. De welvaartskost is het economisch verlies dat wordt veroorzaakt door de inkrimping van de markt tengevolge van de bijkomende reguleringskosten. De kostencalculator tracht dit welvaartsverlies te benaderen en veronderstelt hiervoor de prijselasticiteit van het dienstenaanbod gelijk aan 0,3.

De SIT Cost Calculator berekent de reguleringskosten en de welvaartskost van alle beleidsopties op een papierloze, transparante, consistente en gestructureerde wijze. De informatie die de calculator nodig heeft om de kosten te berekenen, moet de gebruiker aanreiken. Hiervoor worden invulschermen gebruikt die controles bevatten. Zulke controles vergroten de kans op het verkrijgen van correcte gegevens. De invulschermen bieden ook de mogelijkheid bruikbare informatie te raadplegen zodat gegevens sneller en efficiënter kunnen worden verzameld. Tevens stelt de e-tool bruikbare documenten zoals de Europese Dienstenrichtlijn en de DIT-handleiding ter beschikking.

Tenslotte kan de gebruiker de kostencalculator rapporten laten genereren van de berekende kosten. Aan de hand van deze rapporten kan de DIT-opsteller vervolgens een kostenanalyse uitvoeren om tot een conclusie te komen in verband met de evenredigheidstoets, namelijk welke de laagste kosten optie is.

Hoofdstuk 5: Aanbevelingen voor verder onderzoek

De ontwikkelde SIT Cost Calculator tracht een duidelijk beeld te verstrekken van de manier waarop het gebruik van ICT de DIT-toepassing kan vereenvoudigen. Uiteraard is deze e-tool voor verandering, verbetering en uitbreiding vatbaar. Daarom formuleert dit hoofdstuk enkele aanbevelingen voor verder onderzoek.

De SIT Cost Calculator is een ICT-applicatie die het beschrijven en berekenen van de reguleringskosten en de welvaarts-kost van een beleids-optie vereenvoudigt. In hoofdstuk 4 is reeds aangehaald op welke wijze de ontwikkelde e-tool deze kosten berekent. Verder onderzoek dient deze berekeningswijze te valideren. Voornamelijk de geschiktheid van de wijze waarop de kostencalculator de welvaarts-kost schat, dient met gevalstudies aangetoond te worden.

Het valideren van de kostencalculator kan wenselijke verbeteringen naar voren brengen. Dit kunnen verbeteringen op het vlak van beveiliging of gebruiksvriendelijkheid zijn. Ook de werking van de calculator kan worden verbeterd. Voorbeeld: momenteel voorziet de SIT Cost Calculator enkel de mogelijkheid informatiekosten te berekenen als tijdsbestedingskosten. Indien echter beroep wordt gedaan op een externe partij om op de hoogte te geraken van de regelgeving, gelden de factuurkosten als reguleringskost. De kostencalculator zou dus kunnen worden verbeterd door ook de mogelijkheid te bieden informatiekosten te berekenen aan de hand van factuurkosten.

Een volgende stap is dat er onderzoek gebeurt naar de mogelijke uitbreiding van de kostencalculator tot een volwaardige e-DIT, die alle onderdelen van het DIT-proces doorloopt. Daar de DIT steunt op de RIA-methodiek, is de opbouw van het e-RIA systeem een uitermate geschikt voorbeeld voor de e-DIT. Zo zou een e-DIT, analoog aan de e-RIA, volgende elementen kunnen omvatten:

- een centrale database voor het bewaren van de DIT's;
- functies om het DIT-proces op te volgen en te managen;
- diverse webportalen.

De e-DIT zou aan de hand van instructies en vragen de verantwoordelijke voor het opstellen van de DIT doorheen de te overwegen kwantitatieve en kwalitatieve kwesties kunnen leiden. Waar zinvol kunnen hyperlinks naar gegevensbronnen worden voorzien om zo eenvoudig en snel gegevens te raadplegen. Daarenboven zou de e-DIT net zoals IA TOOLS *best practices* en relevante documenten ter beschikking kunnen stellen.

Zoals in hoofdstuk 2 reeds aangehaald, moeten de lidstaten een verslag van het screenproces aan de Europese Commissie voorleggen. Deze rapportage dient te gebeuren aan het IPM systeem. Een onderzoeksvoorstel hierbij is het bestuderen van de mogelijkheid om de e-DIT een rapport te laten genereren dat is afgestemd op het systeem voor interactieve beleidsvorming.

Hoofdstuk 6: Conclusies

Als antwoord op de toestand van de interne dienstenmarkt, publiceerde de Europese Commissie de Europese Dienstenrichtlijn. Deze richtlijn heeft als doel een echte interne dienstenmarkt in Europa te realiseren zodat de Europese ondernemingen en consumenten de kansen van de interne dienstenmarkt optimaal kunnen benutten. Alle lidstaten zullen tegen 28 december 2009 deze richtlijn moeten omzetten in nationale regelgeving. Dit is een grote uitdaging omwille van de ruime werkingssfeer van de richtlijn en het grote aantal onderwerpen waarop deze betrekking heeft. Zo verplicht de EDRL de lidstaten te voldoen aan informatie- en transparantie-eisen, een één-loket in te voeren en een administratieve samenwerking tussen de lidstaten tot stand te brengen. Zoals gezegd in hoofdstuk 2 is de voornaamste verplichting van de EDRL het opruimen van bestaande en het voorkomen van nieuwe juridische en administratieve belemmeringen voor buitenlandse dienstverleners en afnemers. Enkel wanneer een belemmering noodzakelijk, evenredig en niet-discriminerend is, mag de nationale wetgeving het grensoverschrijdende dienstenverkeer hinderen. Anders dienen de nationale regels aangepast te worden om in overeenstemming te zijn met de richtlijn. De lidstaten moeten hun nationale wetgeving screenen naar eventuele belemmeringen voor het grensoverschrijdende dienstenverkeer en hierover verslag uitbrengen aan de Europese Commissie. Concreet betekent dit het bewijzen van de noodzakelijkheid en de evenredigheid van de regelgeving die het grensoverschrijdende dienstenverkeer hindert.

De Europese Commissie biedt de lidstaten ondersteuning aan bij het implementeren van de Dienstenrichtlijn door middel van een handboek dat goede implementatiewerkwijzen voorstelt. Ook Vlaanderen ontwikkelde een vademecum dat als leidraad kan dienen bij het screenen van de Vlaamse regelgeving. De Vlaamse overheid raadt het gebruik van de dienstenimpacttoets (DIT) aan bij het bewijzen van de noodzakelijkheid en de evenredigheid van de Vlaamse regelgeving die grensoverschrijdende dienstverlening belemmert. Deze toets is een gestructureerd analyseproces van de economische impact van een voorgenomen of bestaande regelgeving op het grensoverschrijdende dienstenverkeer. In een eerste analysestap omschrijft de DIT-opsteller het maatschappelijk probleem. Deze analysestap toetst samen met de analysestap die de beleidsdoelstelling van de regelgeving verduidelijkt de noodzakelijkheid van de regelgeving. De overstap naar de evenredigheidstoets gebeurt door de effectiviteitsanalyse van de relevante beleidsopties om het beleidsdoel te bereiken. Om tot een conclusie te komen in verband met de evenredigheidstoets, wordt de laagste kosten beleidsoptie bepaald door het afwegen en onderling vergelijken van de effecten van de verschillende opties. In hoofdstuk twee is tevens aangehaald dat de verschillende stappen in

het DIT-proces vergelijkbaar zijn met de onderdelen van de reguleringsimpactanalyse, een instrument om het opmaak- en afwegingsproces van regelgeving te verbeteren.

Hoofdstuk 3 toont aan dat het gebruik van ICT de toepassing van de DIT zou kunnen vereenvoudigen en verbeteren. Een e-DIT garandeert een papierloze, transparante, consistente en gestructureerde werkwijze doordat een automatische informatieverwerking mogelijk is. Bovendien vermindert zulke automatische informatieverwerking drastisch de tijdsbesteding aan het uitvoeren van de DIT en dringt deze het aantal menselijke fouten terug. Het is namelijk mogelijk met de e-DIT fouten te voorkomen door controles uit te voeren op de correctheid van de aangereikte informatie. Een eenvoudig te gebruiken en intuïtief verstaanbare e-DIT, waarvan de functionaliteit aansluit bij de noden van de gebruiker, moedigt de DIT-opstellers aan om alle analysefasen van het DIT-proces te doorlopen. De invoering van een e-DIT vereist echter wel een degelijk management van het ICT-project. Zoals blijkt uit paragraaf 3.1 bestaan er reeds gelijkaardige e-tools voor beleidsevaluatie: de IA TOOLS, de e-RIA en de Business Cost Calculator. IA TOOLS van de Europese Commissie is een online platform dat begeleiding, informatie en *best practices* aanbiedt voor impactanalyses van nieuwe regelgeving. Het is een voor het publiek toegankelijk archief van geselecteerde, gestructureerde en becommentarieerde informatie bestaande uit documenten van de Europese Commissie, Europese onderzoeksprojecten en publicaties van de Europese lidstaten en internationale organisaties. De e-RIA is een auteursrechtelijk beschermd e-government platform dat de implementatie van goede regelgevende processen en online reguleringsimpactanalyses mogelijk maakt. Deze webgebaseerde tool biedt een uitstekende oplossing opdat overheden het opstellen, herzien, goedkeuren en publiceren van de regelgeving over meerdere ministeries of overheden kunnen beheren. De Business Cost Calculator is een interactief softwarepakket dat administraties ondersteuning biedt bij het beoordelen van de effecten van het overheidsbeleid op de bedrijven. De calculator verstrekt een eenvoudig te gebruiken template om op een gestandaardiseerde werkwijze de nalevingskosten van nieuwe of gewijzigde regelgeving te identificeren en te schatten.

Tenslotte toonde dit werk aan hoe de kostencalculator voor de e-DIT eruit kan zien. De SIT Cost Calculator is een online beschikbare e-tool voor het beschrijven en berekenen van de negatieve effecten van beleidsopties op een gestructureerde wijze. Gezien de DIT specifiek en vrijwel exclusief naar de impact van regelgeving op de dienstensector en het grensoverschrijdende dienstenverkeer kijkt, zijn de reguleringskosten en de welvaartskost de te beschouwen negatieve effecten. Reguleringskosten gedragen door de dienstverleners tijdens het voorbereiden, uitvoeren en handhaven van een regulering omvatten informatie-,

plannings-, nalevings-, wacht- en handhavingskosten. De nalevingskosten bestaan uit administratieve lasten, opstartkosten en operationele kosten. Deze laatste twee kosten veroorzaken financiële uitgaven. De kostencalculator berekent deze kosten dan ook op basis van werkelijke factuurprijzen. De overige reguleringskosten veroorzaken opportuïteitskosten die de kostencalculator in kaart brengt met het standaardkostenmodel. De gebruiker reikt hierbij de gemiddelde tijdsbesteding, de loonkost, de periodiciteit en het aantal dienstverleners aan. Voor de informatiekosten, de administratieve lasten en de handhavingskosten verstrekt de gebruiker deze gegevens voor elke taak die van toepassing is voor de beschouwde beleidsoptie. De calculator maakt immers gebruik van taken voor het berekenen van deze kosten. Een taak is een vaak voorkomende activiteit die dienstverleners moeten uitvoeren in een bepaalde fase van het reguleringsproces. De gebruiker dient alle taken toe te voegen die voor de beleidsoptie van toepassing zijn. Naast reguleringskosten kan de kostencalculator de welvaartskost berekenen. De bijkomende reguleringskosten doen de markt inkrimpen en veroorzaken een economisch verlies, ook gekend als de welvaartskost. De kostencalculator tracht deze kost te benaderen door het product te nemen van de winstmarge, de jaarlijkse omzet en de procentuele verandering van de vraag naar diensten en vervolgens dit product te delen door twee. De gebruiker reikt de winstmarge en de jaarlijkse omzet van de dienstverleners aan. De procentuele verandering van de vraag naar diensten berekent de calculator aan de hand van deze aangereikte informatie en veronderstelt daarbij de prijselasticiteit van het dienstenaanbod gelijk aan 0,3. De kostencalculator berekent de procentuele verandering in de aangeboden hoeveelheid diensten door de procentuele kostentoe name te vermenigvuldigen met de factor 0,3. De procentuele kostenverandering is gelijk aan de reguleringskosten van de beleidsoptie uitgedrukt ten opzichte van de totale jaarlijkse kosten van een dienstverlener. Nadat de reguleringskosten en de welvaartskost zijn berekend, is het totale negatieve effect van een beleidsoptie gekend.

De SIT Cost Calculator is een eenvoudig te gebruiken en intuïtief verstaanbare e-tool die het beschrijven en berekenen van de negatieve effecten van een beleidsoptie vereenvoudigt. Vooreerst moet de gebruiker een nieuwe calculatie starten of een bestaande calculatie openen. Aan elke calculatie kunnen één of meerdere beleidsopties worden toegevoegd zodat de calculator voor elke optie de reguleringskosten en de welvaartskost kan berekenen. Hiertoe voorziet de kostencalculator voor elke beleidsoptie een kostentabel, die alle kosten omvat en het vertrekpunt is voor het berekenen van deze kosten. De kostencalculator berekent de reguleringskosten en de welvaartskost van alle beleidsopties op een papierloze, transparante, consistente en gestructureerde wijze. De informatie die de calculator daarvoor nodig heeft, reikt de gebruiker aan via invulschermen. Deze invulschermen bevatten controles, die de kans op het verkrijgen van correcte gegevens vergroten. Bovendien bieden

de invulschermen de mogelijkheid bruikbare informatie te raadplegen zodat gegevens sneller en efficiënter kunnen worden verzameld. Voor het berekenen van elke kost voorziet de kostencalculator een scherm waar de gebruiker de kostspecifieke informatie samen met het zekerheidsniveau van de kosteninformatie en ondersteunend bewijsmateriaal kan invullen.

Naast het beschrijven en berekenen van de reguleringskosten en de welvaartskost, genereert de SIT Cost Calculator rapporten en stelt documenten zoals de Europese Dienstenrichtlijn en de DIT-handleiding ter beschikking. De gebruiker kan drie typen rapport bekomen. Het standaard rapport geeft de algemene informatie van de beleidsoptie en de bijhorende kostentabel weer. Het gedetailleerd rapport biedt een extra uitdieping van alle kosten in de kostentabel. Zo geeft het rapport het zekerheidsniveau van alle kosten weer. De gebruiker kan er ook voor kiezen een rapport te raadplegen dat enkel een overzicht geeft van de zekerheidsniveaus en het ondersteunend bewijsmateriaal voor elke optie, kost en taak. Op basis van de rapporten kan de DIT-opsteller een kostenanalyse uitvoeren om tot een conclusie te komen in verband met de evenredigheidstoets, namelijk welke de laagste kosten optie is. De SIT Cost Calculator ondersteunt dus de evenredigheidstoets die de Dienstenrichtlijn voorop stelt. Een volgende stap is dat er onderzoek gebeurt naar de mogelijke uitbreiding van de kostencalculator tot een volwaardige e-DIT die alle onderdelen van het DIT-proces doorloopt. Tevens dienen gevalstudies te worden gemaakt om de kostencalculator en de toekomstige e-DIT te valideren.

Lijst van de geraadpleegde bronnen

- Burger, A., & Tengeler, W. (2008). *PHP 5: Het complete boek*. Culemborg: Van Duuren Informatica.
- Business New Zealand (2008). Compliance cost calculator welcomed. Opgevraagd op 9 februari, van de volgende website:
<http://www.businessnz.org.nz/doc/1393/Compliancecostcalculatorwelcomed>.
- Ceysens, P. (2009). Beleidsbrief 2009: Economie, ondernemen, wetenschap, innovatie en buitenlandse handel [Elektronische versie].
- Coördinatieceel Vlaams e-government (2007). Vlaams e-government. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website:
<http://www2.vlaanderen.be/e-government/overegov/organisaties/vlaanderen.html>.
- De Borger, B., & Van Poeck, A. (2004). *Algemene economie*. Antwerpen: De Boeck.
- Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (2007). Vademecum voor de omzetting van de Europese Dienstenrichtlijn [Elektronische versie]. Brussel.
- Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (2008). Screening van regelgeving in het kader van de Europese Dienstenrichtlijn: een handreiking voor gemeenten en provincies, omzetting van richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt [Elektronische versie]. Brussel.
- De Post (2009). Post versturen. Opgevraagd op 27 maart 2009, van de volgende website:
http://www.post.be/site/nl/business/send_post/index.html.
- Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging (2008). Omzetting van de Dienstenrichtlijn 2006/123/EG. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website: <http://www.kafka.be/showpage.php?iPageID=4026>.
- Dienst Wetsmatiging (2008a). Handleiding dienstenimpacttoets [Elektronische versie]. Brussel: Departement Bestuurszaken.

- Dienst Wetsmatiging (2008b). Lijst van standaardtarieven – ondernemingen – update 2008 [Elektronische versie]. Brussel.
- Dienst Wetsmatiging (z.d.). Meten van administratieve lasten. Opgevraagd op 27 december 2008, van de volgende website:
<http://www.wetsmatiging.be/nl/getpage.asp?i=69>.
- Eurochambres (2008). Policy survey July 2008: Mapping the implementation of the Services Directive in EU Member States, The Chambers' perspective [Elektronische versie]. Brussel.
- Europa NU (z.d.). Dienstenrichtlijn. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website: <http://www.europa-nu.nl/9353000/1/j9vvh6nf08temv0/vhfqojk6y2fk>.
- Europa - SCADPlus (2005). De buitengewone Europese Raad van Lissabon (maart 2000): naar het Europa van de innovatie en de kennis. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website: <http://europa.eu/scadplus/leg/nl/cha/c10241.htm>.
- Europa – SCADPlus (2007). Dienstenrichtlijn. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website: <http://europa.eu/scadplus/leg/nl/lvb/l33237.htm>.
- Europa – SCADPlus (2008). Een nieuwe start voor de Lissabonstrategie (2005). Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website:
<http://europa.eu/scadplus/leg/nl/cha/c11325.htm>.
- Europese Commissie (2000). Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement: Een internemarktstrategie voor de dienstensector [Elektronische versie]. Brussel, COM(2000) 888.
- Europese Commissie (2002). Verslag van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement: De toestand van de interne markt voor diensten, verslag ingediend in het kader van de eerste fase van de internemarktstrategie voor de dienstensector [Elektronische versie]. Brussel, COM(2002) 441.

- Europese Commissie (2005a). Mededeling aan de Europese Voorjaarsraad: Samen werken aan werkgelegenheid en groei - Een nieuwe start voor de Lissabon-strategie – Mededeling van Commissievoorzitter Barroso met instemming van vice-voorzitter Verheugen [Elektronische versie]. Brussel, COM(2005) 24.
- Europese Commissie (2005b). Impact assessment guidelines [Elektronische versie]. Brussel, SEC(2005) 791.
- Europese Commissie (2006a). Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees economisch en sociaal comité en het comité van de regio's: Betere regelgeving in de Europese Unie: Een strategische evaluatie [Elektronische versie]. Brussel, COM(2006) 689.
- Europese Commissie (2006b). Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Unie*, L376/36.
- Europese Commissie (2007a). Interactive policy making: online consultations. Opgevraagd op 21 november 2008, van de volgende website:
http://ec.europa.eu/yourvoice/ipm/index_nl.htm.
- Europese Commissie (2007b). Handboek voor de implementatie van de Dienstenrichtlijn [Elektronische versie]. Luxemburg: Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen.
- Europese Commissie (2008a). Completing the single market. Opgevraagd op 28 augustus, van de volgende website:
http://ec.europa.eu/internal_market/top_layer/index_3_en.htm.
- Europese Commissie (2008b). General principles: freedom to provide services/freedom of establishment. Opgevraagd op 28 augustus 2008, van de volgende website:
http://ec.europa.eu/internal_market/services/principles_en.htm.
- Europese Commissie (2008c). General policy framework. Opgevraagd op 30 april 2009, van de volgende website:
http://ec.europa.eu/internal_market/top_layer/index_1_en.htm.

- Europese Commissie (2008d). Directive on services in the Internal Market. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website:
http://ec.europa.eu/internal_market/services/services-dir/index_en.htm.
- Europese Commissie (2009). Impact assessment guidelines [Elektronische versie]. Brussel, SEC(2009) 92.
- Europese Commissie, JRC, IPTS (z.d.). IA TOOLS, supporting impact assessment in the European Commission. Opgevraagd op 2 april 2009, van de volgende website:
<http://iatools.jrc.ec.europa.eu>.
- Europese Commissie, JRC, IPTS (z.d.). The institute for prospective technological studies. Opgevraagd op 2 april 2009, van de volgende website: <http://ipts.jrc.ec.europa.eu>.
- Europese Gemeenschap (2002). Geconsolideerde versie van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*, C325/33.
- Europese Raad van Lissabon (2000). Conclusies van het voorzitterschap - Europese Raad van Lissabon 23 en 24 maart 2000. Opgevraagd op 28 augustus 2008, van de volgende website: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/nl/ec/00100-r1.nl0.htm.
- Horngren, C.T., Datar, S.M., & Foster, G. (2003). *Cost accounting, a managerial emphasis* (11th ed.). New Jersey: Pearson Education.
- Iacovou, C.L., & Dexter, A.S. (2004). Turning around runaway information technology projects. *California Management Review*, 46(4), p.68-88.
- Jacobs, S. (2006). Current trends in regulatory impact analysis: The challenges of mainstreaming RIA into policy-making [Elektronische versie]. Washington.
- Jacobs and Associaties (z.d.). Opgevraagd op 9 oktober 2008, van de volgende website:
<http://www.regulatoryreform.com/index.html>.

- Jacobs and Associates (z.d.). e-RIA, bringing regulatory reform into the e-government era. Opgevraagd op 9 oktober 2008, van de volgende website:
<http://www.regulatoryreform.com/eRIA-promo-intro.htm>.
- Jacobs and Associaties (z.d.). Regulatory reform and e-government solutions: Better regulation with IT tools [Elektronische versie]. Washington.
- Kassenaar, P. (2004). *Basiscursus PHP 5*. Den Haag: Academic Service.
- Kenniscel Wetsmatiging (2003). Kenmerken van een goede regelgeving. Opgevraagd op 16 september 2008, van de volgende website:
<http://www2.vlaanderen.be/snelinfo/snelinfo2003/0338.htm>.
- Kenniscel Wetsmatiging (2004). RIA gids: Wegwijs in reguleringsimpactanalyse [Elektronische versie]. Brussel.
- Kenniscel Wetsmatiging (2006a). Handleiding: Meten om te weten - Leidraad voor het meten van administratieve lasten - Tweede, herwerkte versie van 30 januari 2006 [Elektronische versie]. Brussel.
- Kenniscel Wetsmatiging (2006b). Handleiding: Richtlijnen voor de opmaak van een reguleringsimpactanalyse - 2de versie, mei 2006 [Elektronische versie]. Brussel.
- Konings, J. (2004). De relatie tussen loonlastenverlaging en jobs. *Beleidsnota (2)*, VKW Denktank.
- Marneffe, W., & Vereeck, L. (2008). De kosten van wetgeving: een taxonomie. *Tijdschrift voor Wetgeving*, 1, p.2-13.
- Mercken, R. (2005). IT investment decisions: value, uncertainty and gut feeling. *Tijdschrift voor Economie en Management*, 4, p.625-649.
- Object Management Group (2008). Introduction to OMG's unified modeling language. Opgevraagd op 9 oktober 2008, van de volgende website:
http://www.omg.org/gettingstarted/what_is_uml.htm.

- OECD (2008). Building an institutional framework for regulatory impact analysis (RIA): Guidance for policy makers [Elektronische versie]. Paris.
- Office of Best Practice Regulation (2006). Business Cost Calculator: User guide [Elektronische versie]. Australia: Productivity Commission.
- Office of Best Practice Regulation (2008a). About the OBPR. Opgevraagd op 9 februari 2009, van de volgende website: <http://www.finance.gov.au/obpr/about>.
- Office of Best Practice Regulation (2008b). Business Cost Calculator: Your policy compliance costing tool. Opgevraagd op 28 december 2008, van de volgende website: <https://bcc.obpr.gov.au>.
- Office of Best Practice Regulation (2009). Business Cost Calculator. Opgevraagd op 9 februari 2009, van de volgende website: <http://www.finance.gov.au/obpr/bcc/index.html>.
- Office of Best Practice Regulation (z.d.). Business Cost Calculator, your policy compliance costing tool: Help. Opgevraagd op 28 december 2008, van de volgende website: <https://bcc.obpr.gov.au/help.aspx?from=calculate.aspx?firsttime%3d1>.
- PHPhulp (z.d.). Opgevraagd op 6 maart 2009, van de volgende website: <http://www.phphulp.nl/php/tutorials>.
- Poole, P. (2008). The Business Compliance Cost Calculator. Opgevraagd op 9 februari 2009, van de volgende website: http://www.med.govt.nz/templates/MultipageDocumentPage____35351.aspx
- PwC (2006). Measuring compliance costs: Evaluation of the Dutch standard cost model and the Australian cost model (incorporating a trial measurement of the costs arising from the Schedules of the Securities Regulations 1983) [Elektronische versie]. Wellington, New Zealand.
- The Australian Institute of Architects (2006). Business Cost Calculator - reducing red tape. Opgevraagd op 27 december 2008, van de volgende website: <http://www.architecture.com.au/i-cms?page=7661>.

- The Ergo Group (2001). Insights for strategy. Opgevraagd op 9 oktober 2008, van de volgende website: <http://www.theergogroup.com>.
- The PHP Documentation Group (2009). PHP manual. Opgevraagd op 6 maart 2009, van de volgende website: <http://be.php.net/manual/en/index.php>.
- The SCM Network (2009). Opgevraagd op 28 januari 2009, van de volgende website: <http://www.administrative-burdens.com>.
- Valacich, J.S., George, J.F., & Hoffer, J.A. (2004). *Systeemanalyse en systeemontwerp, een inleiding* (2e ed.). Amsterdam: Pearson Education Benelux.
- Vereeck, L. (z.d.). The reunion of the impact assessment method and the Service Directive [Elektronische versie]. Brussel: European Network for Better Regulation.
- Vlaamse overheid (2003). Kenmerken van goede regelgeving. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website: <http://www2.vlaanderen.be/snelinef/snelinfo2003/0338.htm>.
- Vlaamse overheid (2008). Verdere stappen in de aanpassing aan de Europese Dienstenrichtlijn. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website: <http://www2.vlaanderen.be/snelinef/snelinfo2008/0819.htm>.
- Vlaamse Regering (2007). 2 Maart 2007 - Decreet houdende het statuut van de reisbureaus. *Belgisch Staatsblad*, N.2007-1476.
- Vlaams Parlement (2008). Handelingen commissievergadering commissie voor buitenlands beleid, Europese aangelegenheden, internationale samenwerking en toerisme [Elektronische versie]. Brussel, C281-BUI18.
- VLEVA (2007). Vlaams Parlement: debat implementatie Dienstenrichtlijn voor lokale besturen. Opgevraagd op 4 september 2008, van de volgende website: <http://www.vleva.eu/?q=nl/node/684>.
- W3Schools (2009). Full Web Building Tutorials. Opgevraagd op 6 maart 2009, van de volgende website: <http://www.w3schools.com/default.asp>.

Lijst met figuren

- Figuur 1: Toetsing noodzakelijkheid (NZBG) en evenredigheid (EVRHBG) in DIT
- Figuur 2: Onderdelen van het e-RIA systeem
- Figuur 3: Samenstellende delen van de kosten van informatieverplichtingen
- Figuur 4: Kosten opgenomen in het SKM en het Australisch kostenmodel
- Figuur 5: Stappen bij het gebruik van de BCC
- Figuur 6: UML use case diagram voor de SIT Cost Calculator
- Figuur 7: Homepagina van de SIT Cost Calculator
- Figuur 8: Calculate costs pagina van de SIT Cost Calculator
- Figuur 9: Pagina voor het toevoegen van een beleidsoptie aan de calculatie
- Figuur 10: Invulscherm voor het toevoegen van een beleidsoptie aan de calculatie
- Figuur 11: Invulscherm voor het toevoegen van een beleidsoptie aan de calculatie zonder opsplitsing naar grootte van de dienstverleners
- Figuur 12: Overzicht van de beleidsopties
- Figuur 13: Kostentabel van de beleidsoptie
- Figuur 14: Pagina voor het toevoegen van taken bij het berekenen van de informatiekosten
- Figuur 15: Invulscherm voor een taak die informatiekosten veroorzaakt
- Figuur 16: Formule voor het berekenen van de informatiekosten van een taak
- Figuur 17: Een overzicht van de toegevoegde taken die informatiekosten veroorzaken
- Figuur 18: Kostentabel van de beleidsoptie aangevuld met de informatiekosten
- Figuur 19: Invulscherm voor de planningskosten
- Figuur 20: Pagina voor het toevoegen van taken bij het berekenen van de administratieve lasten

Figuur 21: Invulscherm voor een taak die administratieve lasten veroorzaakt

Figuur 22: Een overzicht van de toegevoegde taken die administratieve lasten veroorzaken

Figuur 23: Pagina voor het berekenen van de opstartkosten

Figuur 24: Invulscherm voor materiaalkosten bij het berekenen van de opstartkosten

Figuur 25: Invulscherm voor personeelskosten bij het berekenen van de opstartkosten

Figuur 26: Pagina voor het berekenen van de opstartkosten met toegevoegde kosten

Figuur 27: Kostentabel van de beleidsoptie aangevuld met de informatie-, plannings- en nalevingskosten

Figuur 28: Invulscherm voor de wachtkosten

Figuur 29: Pagina voor het berekenen van de handhavingskosten

Figuur 30: Invulscherm voor een taak die handhavingskosten veroorzaakt

Figuur 31: Kostentabel van de beleidsoptie aangevuld met alle reguleringskosten

Figuur 32: Invulscherm voor de welvaartskost

Figuur 33: Kostentabel van de beleidsoptie aangevuld met alle reguleringskosten en de welvaartskost

Figuur 34: Pagina voor het genereren van rapporten

Figuur 35: SIT Cost Calculator Report

Figuur 36: SIT Cost Calculator Detailed Report

Figuur 37: SIT Cost Calculator Supporting Evidence Report

Lijst met tabellen

Tabel 1: Belemmeringen waarmee een dienstverlener te maken kan krijgen

Tabel 2: Geschiktheid van modellen met betrekking tot geselecteerde criteria

Tabel 3: Indeling reguleringskosten

Bijlagen

Bijlage 1: Artikelen 43 en 49 van het EG-Verdrag

Bijlage 2: Artikelen 9, 15 en 16 van de Europese Dienstenrichtlijn

Bijlage 3: Kostendefinities

Bijlage 4: Standaarduurtarieven

Bijlage 5: Engelse vertalingen van de vaakvoorkomende informatieverplichtingen

Bijlage 1: Artikelen 43 en 49 van het EG-Verdrag

Artikel 43

In het kader van de volgende bepalingen zijn beperkingen van de vrijheid van vestiging voor onderdanen van een lidstaat op het grondgebied van een andere lidstaat verboden. Dit verbod heeft eveneens betrekking op beperkingen betreffende de oprichting van agentschappen, filialen of dochterondernemingen door de onderdanen van een lidstaat die op het grondgebied van een lidstaat zijn gevestigd.

De vrijheid van vestiging omvat, behoudens de bepalingen van het hoofdstuk betreffende het kapitaal, de toegang tot werkzaamheden anders dan in loondienst en de uitoefening daarvan alsmede de oprichting en het beheer van ondernemingen, en met name van vennootschappen in de zin van de tweede alinea van artikel 48, overeenkomstig de bepalingen welke door de wetgeving van het land van vestiging voor de eigen onderdanen zijn vastgesteld.

Artikel 49

In het kader van de volgende bepalingen zijn de beperkingen op het vrij verrichten van diensten binnen de Gemeenschap verboden ten aanzien van de onderdanen der lidstaten die in een ander land van de Gemeenschap zijn gevestigd dan dat, waarin degene is gevestigd te wiens behoeve de dienst wordt verricht.

De Raad kan met gekwalificeerde meerderheid van stemmen op voorstel van de Commissie de bepalingen van dit hoofdstuk van toepassing verklaren ten gunste van de onderdanen van een derde staat die diensten verrichten en binnen de Gemeenschap zijn gevestigd.

(Bron: Europese Gemeenschap (2002). Geconsolideerde versie van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*, C325/33, p. 52-54.)

Bijlage 2: Artikelen 9, 15 en 16 van de Europese Dienstenrichtlijn

Artikel 9 – Vergunningstelsels

1. De lidstaten stellen de toegang tot en de uitoefening van een dienstenactiviteit niet afhankelijk van een vergunningstelsel, tenzij aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a) het vergunningstelsel heeft geen discriminerende werking jegens de betrokken dienstverrichters;
- b) de behoefte aan een vergunningstelsel is gerechtvaardigd om een dwingende reden van algemeen belang;
- c) het nagestreefde doel kan niet door een minder beperkende maatregel worden bereikt, met name omdat een controle achteraf te laat zou komen om werkelijk doeltreffend te zijn.

2. In het in artikel 39, lid 1, bedoelde verslag beschrijven de lidstaten hun vergunningstelsels en geven zij de redenen aan waarom deze met lid 1 van onderhavig artikel verenigbaar zijn.

3. Deze afdeling is niet van toepassing op elementen van vergunningstelsels die direct of indirect geregeld zijn bij andere communautaire instrumenten.

Artikel 15 - Aan evaluatie onderworpen eisen

1. De lidstaten onderzoeken of in hun rechtsstelsel de in lid 2 bedoelde eisen worden gesteld en zien erop toe dat eventueel bestaande eisen verenigbaar zijn met de in lid 3 bedoelde voorwaarden. De lidstaten passen hun wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen aan om de eisen met die voorwaarden in overeenstemming te brengen.

2. De lidstaten onderzoeken of de toegang tot of de uitoefening van een dienstenactiviteit in hun rechtsstelsel afhankelijk wordt gesteld van de volgende niet-discriminerende eisen:

- a) kwantitatieve of territoriale beperkingen, met name in de vorm van beperkingen op basis van de bevolkingsomvang of een geografische minimumafstand tussen de dienstverrichters;
- b) eisen die van de dienstverrichter verlangen dat hij een bepaalde rechtsvorm heeft;

- c) eisen aangaande het aandeelhouderschap van een onderneming;
- d) eisen, niet zijnde eisen die betrekking hebben op aangelegenheden die vallen onder Richtlijn 2005/36/EG of die in andere communautaire instrumenten zijn behandeld, die de toegang tot de betrokken dienstenactiviteit wegens de specifieke aard ervan voorbehouden aan bepaalde dienstverrichters;
- e) een verbod om op het grondgebied van dezelfde staat meer dan één vestiging te hebben;
- f) eisen die een minimum aantal werknemers vaststellen;
- g) vaste minimum- en/of maximumtarieven waaraan de dienstverrichter zich moet houden;
- h) een verplichting voor de dienstverrichter om in combinatie met zijn dienst andere specifieke diensten te verrichten.

3. De lidstaten controleren of de in lid 2 bedoelde eisen aan de volgende voorwaarden voldoen:

- a) discriminatieverbod: de eisen maken geen direct of indirect onderscheid naar nationaliteit of, voor vennootschappen, de plaats van hun statutaire zetel;
- b) noodzakelijkheid: de eisen zijn gerechtvaardigd om een dwingende reden van algemeen belang;
- c) evenredigheid: de eisen moeten geschikt zijn om het nagestreefde doel te bereiken; zij gaan niet verder dan nodig is om dat doel te bereiken en dat doel kan niet met andere, minder beperkende maatregelen worden bereikt.

4. De leden 1, 2 en 3 zijn alleen van toepassing op wetgeving op het gebied van diensten van algemeen economisch belang voor zover de toepassing van die leden de vervulling, in feite of in rechte, van de aan hen toegewezen bijzondere taak niet belemmert.

5. In het in artikel 39, lid 1, bedoelde verslag over de wederzijdse beoordeling vermelden de lidstaten:

- a) de eisen die zij willen handhaven en de redenen waarom deze eisen volgens hen voldoen aan de voorwaarden van lid 3;
- b) de eisen die zijn ingetrokken of versoepeld.

6. Uiterlijk op 28 december 2006 stellen de lidstaten geen nieuwe eisen van een in lid 2 bedoeld type, tenzij deze aan de voorwaarden van lid 3 voldoen.

7. De lidstaten stellen de Commissie in kennis van alle nieuwe wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die in lid 6 bedoelde eisen bevatten, alsmede van de redenen voor die eisen. De Commissie deelt die bepalingen aan de andere lidstaten mede. Die kennisgeving belet de lidstaten niet de betrokken bepalingen vast te stellen.

Binnen drie maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving onderzoekt de Commissie of deze nieuwe eisen verenigbaar zijn met het Gemeenschapsrecht en stelt zij waar passend een beschikking vast waarin zij de betrokken lidstaat verzoekt van vaststelling van de eisen af te zien of deze in te trekken.

Met het kennis geven van een ontwerp van nationale wet overeenkomstig Richtlijn 98/34/EG wordt tegelijkertijd voldaan aan de kennisgevingsplicht van deze richtlijn.

Artikel 16 - Vrij verrichten van diensten

1. De lidstaten eerbiedigen het recht van dienstverrichters om diensten te verrichten in een andere lidstaat dan die waar zij gevestigd zijn.

De lidstaat waar de dienst wordt verricht, zorgt voor vrije toegang tot en vrije uitoefening van een dienstenactiviteit op zijn grondgebied.

De lidstaten maken de toegang tot en de uitoefening van een dienstenactiviteit op hun grondgebied niet afhankelijk van de naleving van eisen die niet aan de volgende beginselen voldoen:

- a) discriminatieverbod: de eisen maken geen direct of indirect onderscheid naar nationaliteit of, voor rechtspersonen, naar de lidstaat waar zij gevestigd zijn;
- b) noodzakelijkheid: de eisen zijn gerechtvaardigd om redenen van openbare orde, openbare veiligheid, de volksgezondheid of de bescherming van het milieu;
- c) evenredigheid: de eisen moeten geschikt zijn om het nagestreefde doel te bereiken en gaan niet verder dan wat nodig is om dat doel te bereiken.

2. De lidstaten stellen geen beperkingen aan het vrij verrichten van diensten door een in een andere lidstaat gevestigde dienstverrichter door de volgende eisen te stellen:

- a) een verplichting voor de dienstverrichter een vestiging op hun grondgebied te hebben;

- b) een verplichting voor de dienstverrichter bij hun bevoegde instanties een vergunning te verkrijgen of zich in te schrijven in een register of bij een beroepsorde of -vereniging op
- c) hun grondgebied, behalve wanneer deze richtlijn of een ander communautair instrument daarin voorziet;
- d) een verbod voor de dienstverrichter op hun grondgebied een bepaalde vorm of soort infrastructuur, met inbegrip van een kantoor of kabinet, op te zetten om de betrokken diensten te verrichten;
- e) de toepassing van een specifieke contractuele regeling tussen de dienstverrichter en de afnemer die het verrichten van diensten door zelfstandigen verhindert of beperkt;
- f) een verplichting voor de dienstverrichter om specifiek voor de uitoefening van een dienstenactiviteit een door hun bevoegde instanties afgegeven identiteitsdocument te bezitten;
- g) eisen, andere dan die welke noodzakelijk zijn voor de gezondheid en veiligheid op het werk, die betrekking hebben op het gebruik van uitrusting en materiaal die een integrerend deel van de dienstverrichting vormen;
- h) beperkingen van het vrij verrichten van diensten zoals bedoeld in artikel 19.

3. De lidstaat waarnaar de dienstverrichter zich begeeft, wordt niet verhinderd om, in overeenstemming met lid 1, eisen aan het verrichten van een dienstenactiviteit te stellen als deze gerechtvaardigd zijn om redenen in verband met de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of de bescherming van het milieu. Ook wordt die lidstaat niet verhinderd om in overeenstemming met het Gemeenschapsrecht zijn voorschriften inzake de arbeidsvoorwaarden toe te passen, waaronder die welke zijn neergelegd in collectieve arbeidsovereenkomsten.

4. Uiterlijk op 28 december 2011 doet de Commissie, na raadpleging van de lidstaten en de sociale partners op communautair niveau, het Europees Parlement en de Raad een verslag over de toepassing van dit artikel toekomen, waarin zij nagaat of het nodig is harmonisatiemaatregelen met betrekking tot de onder deze richtlijn vallende dienstenactiviteiten voor te stellen.

(Bron: Europese Commissie (2006b). Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt [Elektronische versie]. *Publicatieblad van de Europese Unie*, L376/36, p.54-58.)

Bijlage 3: Kostendefinities

Regulatory costs

Regulatory costs are costs that service providers incur in preparing and implementing regulations. Regulatory costs consist of information, planning, three types of compliance, delay and enforcement costs. They are real costs that give rise to financial outlays or opportunity cost.

Information costs

Information costs are regulatory costs that service providers incur in the preparation phase. Service providers must acquaint themselves with new or changed regulation by finding, reading and interpreting the texts. More specifically, they have to find out which obligations apply to them. This takes time from an internal collaborator and therefore the opportunity costs have to be computed.

Planning costs

Planning costs are regulatory costs that service providers incur in the preparation phase. Planning costs are the costs which service providers make in planning the development of an organizational tool, system or department to implement the actual regulation, but not the implementation itself.

Compliance costs

Compliance costs are regulatory costs that service providers incur in the implementation phase and they consist of administrative burdens, start-up costs and operational costs.

Administrative burdens

Administrative burdens are compliance costs. Regulation often imposes obligations on service providers to provide certain types of information to the regulator. Hence, they engage in activities to collect all types of data and to fill in and send all kinds of (electronic or paper) forms and documents as requested by the regulatory agency. The costs thus incurred are traditionally called the "administrative burden". It is important to note that it concerns activities which service providers would not have engaged in without the information obligation stemming from the regulation. Other spontaneous administrative and information-gathering activities are thus not taken into account.

Start-up costs

Start-up costs for service providers comprise all one-shot, price-increasing costs of compliance at the introduction of new or renewed regulation. It may involve the purchase of technology, training of personnel and so on.

Operational costs

Operational costs for service providers comprise all recurrent costs of compliance such as the purchase of material and salaries. In case of regulatory liability, the insurance premiums are also part of the operational compliance costs.

Delay costs

Delay costs are regulatory costs that service providers incur in the implementation phase. Delay costs stem from waiting for a regulatory decision. In the meanwhile, service providers may forego interesting opportunities and/or run into cash-flow problems.

Enforcement costs

Enforcement costs are costs that service providers incur in the implementation phase as a result of regulatory enforcement. More specifically, enforcement costs are internal monitoring costs to check whether the regulatory stipulations are lived up to and opportunity costs during enforcement activities.

Deadweight loss

Deadweight loss or efficiency loss is the economic cost of shrinking markets. Regulatory costs are a loss of time and/or financial means, which the service providers could have allocated to other, more valuable goals. By adding the costs of production, they increase market prices which, in turn, reduce output and employment. These additional welfare losses are the indirect regulatory costs or the deadweight loss.

Bijlage 4: Standaarduurtarieven

		nieuwe standaard (in EUR/u)		
		gemiddeld niveau	administratief medewerker	management
	Gemiddeld standaard uurtarief	34 €	29 €	61 €
	NACE sector			
A.	Landbouw, jacht, bosbouw	30 €	25 €	53 €
B.	Visserij	32 €	27 €	57 €
C.	Winning van delfstoffen	45 €	38 €	81 €
D.	Industrie	44 €	38 €	80 €
E.	Productie en distributie van elektriciteit, van gas en water	48 €	41 €	87 €
F.	Bouwnijverheid	35 €	30 €	63 €
G.	Groot- en kleinhandel - reparatie van auto's en huishoudelijke artikelen	31 €	27 €	57 €
H.	Hotels en restaurants	28 €	24 €	51 €
I.	Vervoer, opslag en communicatie	31 €	27 €	56 €
J.	Financiële instellingen	45 €	38 €	81 €
K.	Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven	36 €	30 €	64 €
L.	Openbaar bestuur	31 €	26 €	55 €
M.	Onderwijs	33 €	28 €	60 €
N.	Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	31 €	26 €	55 €
O.	Gemeenschappelijke voorzieningen, sociaal-culturele en persoonlijke diensten	32 €	27 €	58 €
P.	Particuliere huishoudens met werknemers	21 €	18 €	38 €
Q.	Extraterritoriale organisaties en lichamen	33 €	28 €	60 €
Z.	Slecht gedefinieerde activiteiten en onbekend	21 €	18 €	38 €
	Totaal (gewogen gemiddelde)	34 €	29 €	61 €
	Totaal industrie (gewogen gemiddelde C-F))	43 €	37 €	78 €
	Totaal Diensten (gewogen gemiddelde G-K)	34 €	29 €	62 €
	Totaal Quartiaire sector (gewogen gemiddelde L-O)	32 €	27 €	57 €

(Bron: Dienst Wetsmatiging (2008b). Lijst van standaardtarieven – ondernemingen – update 2008 [Elektronische versie]. Brussel, p.3.)

Bijlage 5: Engelse vertalingen van de vaakvoorkomende informatie-verplichtingen

1	Melding/kennisgeving doen van Notification of
2	Aanvragen van een vergunning Requesting permit
3	Uitvoeren van registraties/metingen van Conducting registration/measurement of
4	Uitvoeren van (periodiek) onderzoek naar Conducting (periodical) research on
5	Opstellen van (periodieke) rapportage over Drafting (periodical) reports on
6	Uitvoeren van een keuring van (veiligheid van machines, apparatuur keuren of personen in bepaalde functies keuren) Carrying out inspections of (machine safety, equipment or employees)
7	Aanvragen van toestemming of ontheffing voor Requesting permission for or exemption from
8	Actueel houden bedrijfs(nood)plannen en -programma's inzake Keeping business (emergency) plans and programs up-to-date
9	Meewerken aan audit/inspectie/handhaving van Cooperating with audit/inspection/enforcement of
10	Etikettering ten behoeve van derden Labeling for third parties
11	Verstrekken van informatie aan derden over Providing third parties with information on
12	Overmaken van documentatie inzake Delivering documentation on

13 Kennisnemen van wet- en regelgeving

Acquainting with regulatory requirements

14 Bezwaar- en beroepsprocedure

Raising objections and filing appeal

15 Behandelen van klachten

Processing complaints

(Bron: www.sitcostcalculator.com)